

**Kontrollutvalget i
Vestby kommune**

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: 2/18
DATO: 14.03.2018 kl. 18:00 NB! Merk tidspunkt!
STED: Møterom 107, Vestby rådhus

Møtet er åpent for publikum i alle saker med mindre saken er unntatt offentlighet.
Møtedokumenter er publisert på www.follofiks.no.

Saksliste

PS 05/18 Rapport om selskapskontroll - Søndre Follo Renseanlegg IKS
PS 06/18 Referat og orienteringer
Eventuelt

Eventuelle forfall eller inhabilitet meldes til sekretæren.
Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Ås, 07.03.2018

Jeanette Hoel/s./
Leder

Kjell Tore Wirum/s./
Kontrollsekretær

**Follo Interkommunale
Kontrollutvalgssekretariat**

Postadresse:
Postboks 195
1431 ÅS
e-post: FIKS@follofiks.no

Besøksadresse:
Rådhusplassen 29
1430 ÅS
nettside: www.follofiks.no

Telefon: 64 96 20 58
Mobil: 92 88 33 92

Saksliste

Saker til behandling

5/18 Rapport om selskapskontroll - Søndre Follo Renseanlegg IKS

3

6/18 Referat og orienteringer

62

Eventuelt

KONTROLLUTVALGET I VESTBY

PS 05/18 Rapport om selskapskontroll - Søndre Follo Renseanlegg IKS

Saksbehandler: Kjell Tore Wirum

Saksnr.: 18/00067-1

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Vestby kontrollutvalg

14.03.2018

Sekretariatets innstilling:

Saken oversendes kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret ber Vestby kommunes medlemmer av representantskapet i Søndre Follo Renseanlegg IKS sørge for at selskapet setter i verk følgende tiltak:
 - a. Gjennomfører planlagte evalueringer av måloppnåelse og kostnadseffektivitet, og sikrer at det blir rapportert om dette til styret.
 - b. Ferdigstiller arbeid med utvikling av skriftlige rutiner for budsjettarbeidet.
 - c. Sikrer en tilstrekkelig renskapasitet for avløpsvann som bidrar til etterlevelse av utslippskrav, i samsvar med lov og forskrift, utslippstillatelse og statlige pålegg.
2. Kommunestyret ber rådmann sørge for å sette i verk følgende tiltak:
 - a. Avklarer ansvars- og oppgavefordeling mellom Vestby kommune og Søndre Follo Renseanlegg IKS når det gjelder administrative oppgaver.
 - b. Sikrer at kommunens arbeid med eieroppfølging er i samsvar med gjeldende politiske vedtak og de anbefalinger som gjelder for god eierstyring av kommunalt eide selskaper.
3. Kommunestyret ber rådmann rapportere om Vestby kommunes oppfølging av anbefalingene til kontrollutvalget innen 12 måneder.

Vedlegg:

Rapport Selskapskontroll SFR IKS

Vedtak i saken sendes til:

Vestby kommunestyre

SAKSUTREDNING:

Vestby kommunestyre vedtok 13.2.17 i sak 4/17 **Plan for forvaltningsrevisjon 2017 – 2020** følgende:

1. Kommunestyret vil ha følgende forvaltningsrevisjonsprosjekt gjennomført i 2017:
Forvaltningsrevisjon Søndre Follo Renseanlegg IKS.
Forvaltningsrevisjon Samhandlingsreform.
2. Kommunestyret ber kontrollutvalget fremme ny, revidert plan for perioden 2017-2020 i løpet av året. Planen må ta hensyn til at for enkelte av de forslagene som nå er fremmet nylig har blitt gjennomført forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Kontrollutvalget behandlet i møte 22.3.17 sak 9/17 **Mål og problemstillinger for forvaltningsrevisjon 2017.**

Kontrollutvalget vedtok følgende mål og problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet Søndre Follo Renseanlegg IKS:

Formål:

Undersøke hvordan selskapet drives i forhold til selskapets mål.

Problemstillinger:

1. Driver selskapet mål- og kostnadseffektivt?
2. Hvordan etterlever selskapet krav til ytre og indre miljø?
3. Hvordan etterlever selskapet kravene til regnskapsføring?
4. Hvordan er selskapet forberedt på møte endrede kapasitetsbehov?
5. Hvilke rutiner har selskapet for kvalitetssikring av nye investerings- og byggeprosjekter?
6. Står eierne for aktiv styring?

Problemstillingene 1-5 omhandler selskapskontroll av Søndre Follo Renseanlegg IKS.

Problemstilling 6 omhandler Vestby kommunes forvaltning av kommunens eierinteresser i Søndre Follo Renseanlegg IKS.

Fakta:

Søndre Follo Renseanlegg IKS (SFR IKS) ble stiftet i 2013.

Selskapets formål er og eie, utbygge, drive og vedlikeholde et felles avløpssystem for oppsamling og behandling av avløpsvann. med 4 pumpestasjoner (Tveter, Krombekken, Ringbekken og Revhaug) på strekningen Tveter til renseanlegget, og deretter ferdig renset ut i Emmerstadsbukta (Oslofjorden).

SFR IKS er eid av Vestby kommune (38 pst.) og Ås kommune (62 pst.).

Styret i SFR IKS består i perioden 2015-2019 av tre styremedlemmer fra Ås kommune, styreleder og nestleder fra Vestby kommune og ett styremedlem som er ansattes representant. Teknisk sjef i eierkommunene har møterett i styremøter.

Representantskapet i SFR IKS består i perioden 2015-2019 av fem personer, tre fra Ås kommune (herunder representantskapsleder) og to fra Vestby kommune (herunder nestleder i representantskapet).

Ytterligere opplysninger om selskapet finner en på selskapets egne nettsider, <http://sfrens.no/>

Rapport om selskapskontroll Søndre Follo Renseanlegg IKS:

Rapport om selskapskontroll Søndre Follo Renseanlegg IKS, datert 5.3.18, er oversendt fra Deloitte AS som var valgt som oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor for forvaltningsrevisjonsprosjektet i 2017.

Deloitte AS har operasjonalisert kontrollutvalgets problemstillinger med underproblemstillinger.

Deloitte har valgt å omgjøre kontrollutvalgets hovedproblemstilling 3 til en underproblemstilling til hovedproblemstilling 1.

Metode

Revisjonen har gjennomgått rettsregler og kommunale vedtak, og benyttet dette som kontrollkriterier.

For å få supplerende informasjon til skriftlige kilder, har Deloitte AS intervjuet utvalgte personer i Vestby kommune som er involvert i Søndre Follo Renseanlegg IKS, herunder Vestby kommunes representanter i selskapets representantskap og rådmann. I tillegg er styreleder og daglig leder i selskapet intervjuet. Det ble gjennomført 4 intervju.

Revisjonen har gjennomgått KOSTRA-data for vann og avløp. Disse er benyttet til å si noe om driften i selskapet og kostnadene for kommunen, sammenlignet med andre kommuner.

Sentrale funn

- Revisjonen mener at det i årsberetningen for SFR IKS er gitt opplysninger om forhold som anses viktige for å bedømme selskapets stilling og resultatet av virksomheten, og som ikke fremgår av årsregnskapet, samt opplysninger om andre forhold som er av vesentlig betydning for selskapet.
- Både i 2014 og 2015 overholdt ikke SFR IKS krav til utslippstillatelse fra Fylkesmannen, og rensegraden for anlegget var lavere enn det som kreves for å innfri utslippskravene. SFR innfridde kravene i utslippstillatelsen i 2016.
- Revisjonen vurderer det til at SFR IKS har etablert hensiktsmessig mål, system og rutiner for å sikre etterlevelse av krav til indre miljø.
- Undersøkelsen viser at det er påvist behov for utvidet rensekapasitet ved Søndre Follo Renseanlegg. Behovet går frem av brev fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, og blir vist til som forholdsvis akutt. Fylkesmannen omtaler også situasjonen knyttet til rensekapasiteten i anlegget som alvorlig.
- Arbeidet med tiltak for å møte krav fra Fylkesmannen har pågått over flere år, uten at fremdriften har vært tilstrekkelig til å møte Fylkesmannens pålegg innen de frister som har vært gitt. I 2017 har det imidlertid blitt iverksatt tiltak som etter revisjonens vurdering er av betydning for fremdrift i prosessen med å møte behov for utvidet kapasitet, gjennom utredning av tre ulike renseanleggsvarianter.
- Revisjonen vurderer det til at SFR IKS gjennom prosjektveilederen som er utarbeidet, har sikret en tydelig fordeling av ansvar og oppgaver i investerings- og byggeprosjekt.
- Revisjonen mener at SFR IKS gjennom prosjektveilederen som er utarbeidet, har etablert hensiktsmessige retningslinjer for utarbeidelse av risikoanalyser av prosjekt.
- Undersøkelsen viser at Vestby kommunes eiermelding kun revideres og legges frem for kommunestyret til behandling annethvert år. Revisjonen mener dette bryter med anbefalinger fra KS, som sier at kommunens overordnede prinsipper for eierskap av alle kommunens selskaper bør fastsettes gjennom en årlig eierskapsmelding.
- Vestby kommunes eierskapsmelding mangler opplysninger om samfunnsansvar i tilknytning til kommunalt eierskap, herunder opplysninger om miljø, likestilling, åpenhet, etikk mv., samt formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike

selskapene kommunen har eierskap i, herunder styringsdokumentene til selskapene.

- Eierskapsmeldingen til Vestby kommune har ikke aktivt blitt formidlet og fulgt opp overfor SFR IKS.
- Vestby kommune har ikke utarbeidet en egen eierstrategi for SFR IKS. Dette er etter revisjonens vurdering ikke i samsvar med KS anbefalinger om eierstyring, og heller ikke i samsvar med Vestby kommunes eierskapsmelding, der det går frem at det skal utarbeides eierskapsstrategier for hvert selskap.
- Etter revisjonens vurdering oppfyller selskapsavtalen i SFR IKS minstekravet i IKS-loven § 4.
- Undersøkelsen viser at det i SFR IKS er sikret en balansert kjønnsrepresentasjon i styret, at det er utarbeidet etiske retningslinjer for selskapsdriften, at det er gjennomført folkevalgtopplæring som også tar for seg kommunalt eierskap og at det gjøres fortløpende vurderinger av kompetanse med hensyn til sammensetning av styrer i selskaper kommunen eier.

Konklusjon og anbefalinger

Basert på det som kommer frem i undersøkelsen anbefaler Deloitte AS at Vestby kommune sørger for at kommunen og SFR IKS setter i verk følgende tiltak:

1. Gjennomfører planlagte evalueringer av måloppnåelse og kostnadseffektivitet, og sikrer at det blir rapportert om dette til styret.
2. Ferdigstiller arbeid med utvikling av skriftlige rutiner for budsjettarbeidet.
3. Avklarer ansvars- og oppgavedeling mellom Vestby kommune og SFR IKS når det gjelder administrative oppgaver.
4. Sikrer en tilstrekkelig rensekapasitet for avløpsvann som bidrar til etterlevelse av utslippskrav, i samsvar med lov og forskrift, utslippstillatelse og statlige pålegg.
5. Sikrer at kommunens arbeid med eieroppfølging er i samsvar med gjeldende politiske vedtak og de anbefalinger som gjelder for god eierstyring av kommunalt eide selskaper.

Høringsuttalelser:

Det er kommet inn to høringsuttalelser i forbindelse med høringsrunden på foreløpig rapport. Disse er innarbeidet som vedlegg i rapporten.

Rådmann i Vestby kommune bemerker i sin uttalelse, datert 2.mars 2018, blant annet følgende:

«Når det gjelder de anbefalte tiltakene er det slik at Vestby kommune er en minoritetseier i SFR IKS. Rådmannen er derfor av den oppfatning at det kan bli noe vanskelig for kommunen å sørge for at SFR IKS iverksetter tiltak.»

I felles høringsuttalelse fra daglig leder og styreleder i SFR IKS, datert 3.3.2018, bemerkes følgende:

«SFR IKS har fremmet forslag 2 ganger til Vestby kommune om pålegg fra Fylkesmann for å sette i gang med tiltak for å øke rensekapasitet ved SFR IKS. Første gang i 2014, andre gang i 2015, begge ganger ble dette nedstemt i Vestby kommune. SFR IKS sitt styre fremmet da forslag om å øke selskapet låneramme fra 40 Mill til 80 Mill for å komme i gang med detaljprosjektering av nytt anlegg.

SFR IKS Administrasjon og Styre har ingen annen mulighet om å iverksette et slikt stort pålegg/kostnad det her er snakk om, en til å be eierkommunene om midler til å iverksette nødvendige tiltak for utbedring/bygging.»

Det bemerkes videre:

«Eierskapsoppfølging har ikke blitt fulgt opp de siste 3 år fra Vestby kommune! SFR IKS har gjentatte ganger bedt administrasjonen ved rådmann om å få presentere status samt videre mål fremover for SFR IKS ovenfor Vestby kommune og de folkevalgte, noe som står helt klart i eiermeldingen skal gjøres. SFRs henvendelser har aldri blitt besvart.»

Vurdering:

I henhold til Overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2017-2020 for Vestby kommune, vedtok Vestby kommunestyre 10.oktober 2016 i sak 84/16 følgende:

Kommunestyret slutter seg til forslaget til plan for selskapskontroll 2017 – 2020:

2018 Eierskapskontroll med vekt på selskapenes oppfølging av retningslinjer gitt nasjonalt og lokalt.

2019 Forvaltningsrevisjon av et selskap. Kommunestyret ønsker at SFR vurderes for slik revisjon.

2020 Eierskapskontroll med vekt på kommunens eierstyring generelt.

Kontrollutvalget gis fullmakt å endre planen i planperioden.

Kontrollutvalgets opprinnelige forslag var å gjennomføre en forvaltningsrevisjon av et selskap i samarbeid med andre utvalg.

Forholdet til de andre eierne i Søndre Follo Renseanlegg IKS:

En ser det som hensiktsmessig å oversende rapporten til kontrollutvalget i Ås kommune for ordinær behandling, slik at den del av rapporten som omhandler selskapskontrollen av Søndre Follo Renseanlegg IKS også blir fulgt opp av den andre deltakerkommunen i selskapet.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet er av den formening at rapport om selskapskontroll for Søndre Follo Renseanlegg IKS utarbeidet av Deloitte AS, svarer opp kontrollutvalgets mål og problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet.

Sekretariatet har vurdert det som hensiktsmessig å dele opp innstillingen i to; *for det første* den delen som gjelder oppfølging av anbefalinger som gjelder selskapskontrollen av Søndre Follo Renseanlegg IKS. Her er det nærliggende at kommunens representanter i representantskapet følger opp dette i forhold til selskapet.

For det andre den delen som gjelder oppfølging av anbefalinger knyttet til eierskapskontrollen, dvs. oppfølging av Vestby kommunes forvaltning av eierinteressen i Søndre Follo Renseanlegg IKS. Her er det nærliggende at rådmann følger opp dette i forhold til kommunestyret.

Når det gjelder avklaring av ansvars- og oppgavefordeling mellom Søndre Follo Renseanlegg IKS og Vestby kommune når det gjelder administrative oppgaver,

anser en det som innenfor rådmannens organisatoriske myndighetsområde å følge opp dette.

Sekretariatet er av den formening at saken bør følges opp igjen og senest i forbindelse med avleggelsen av årsregnskap og årsberetning for både Søndre Follo Renseanlegg IKS og Vestby kommune for 2018.

Avslutning:

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor eller den han bemyndiger, bes komme i kontrollutvalget og redegjøre for rapporten samt svare på eventuelle spørsmål fra utvalgets medlemmer.

Ås, 07.03.18

Kjell Tore Wirum/s./
kontrollsekretær

Selskapskontroll | Vestby kommune

Søndre Follo Renseanlegg IKS

Mars 2018

«Selskapskontroll av Søndre Follo
Renseanlegg IKS»

Mars 2018

Rapporten er utarbeidet for Vestby
kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 51 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Sammendrag

I samsvar med bestilling fra kontrollutvalget i Vestby kommune, har Deloitte gjennomført en selskapskontroll av Søndre Follo Renseanlegg IKS (SFR IKS). Formålet med selskapskontrollen har vært å undersøke hvordan selskapet drives i forhold til selskapets mål. Revisjonen har gått gjennom relevant dokumentasjon fra kommunen, og det er gjennomført intervju med til sammen fire personer. Videre har revisjonen gjennomgått og analysert KOSTRA-tall for vann og avløp, med hensyn til å kunne vurdere driften av selskapet og kostnadene for kommunen, sammenlignet med andre kommuner.

Selskapskontrollen viser at Søndre Follo Renseanlegg IKS (SFR IKS) har satt mål for driften av selskapet som omhandler blant annet energieffektivitet, utvikling og innovasjon, kostnadseffektivitet og HMS. Målene er vedtatt i styret, og gjort tilgjengelig for ansatte gjennom SFR IKS sitt internkontrollsystem. Samtidig viser selskapskontrollen at SFR IKS frem til januar 2018 ikke har arbeidet tilstrekkelig med oppfølging av måloppnåelse, og at det ikke har blitt gjennomført systematiske evalueringer av kostnadseffektivitet i selskapet. Fra og med januar 2018 har SFR IKS imidlertid satt i verk oppfølging og rapportering på måloppnåelse med hensyn til selskapets vedtatte mål. Revisjonen vil peke på at dette er positivt, og mener at den rapporteringen som nå er etablert fremstår som hensiktsmessig med tanke på å fremskaffe et tilstrekkelig datagrunnlag for å kunne vurdere og evaluere måloppnåelse i selskapet. Når det gjelder kostnadseffektivitet, mener revisjonen det er positivt at SFR IKS i stor grad etterlever de budsjettene som er vedtatt for driften av renseanlegget. KOSTRA-tall som omfatter driftsutgifter både for SFR IKS og MOVAR IKS, viser at utgiftene i Vestby kommune er lavere enn gjennomsnittet både i Akershus og landet ellers (uten Oslo).

Når det gjelder arbeid med utarbeidelse og oppfølging av budsjett, viser undersøkelsen at det er etablert en fast praksis for utarbeidelse av budsjett i SFR IKS, men at det ikke er etablert skriftlige rutiner for budsjettprosessen. Revisjon mener det er positivt at SFR IKS har begynt å utarbeide en veileder som redegjør for utarbeidelse av budsjett i SFR IKS, samt økonomi- og budsjettoppfølging. Samtidig er det etter revisjonens vurdering viktig at dette arbeidet følges opp og at veilederen ferdigstilles som planlagt, slik at SFR IKS får på plass rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjett.

Selskapskontrollen viser videre at SFR IKS har etablert mål, system og rutiner for å etterleve krav til ytre miljø, herunder utslippskrav gitt i utslippstillatelse fra Fylkesmannen. Etter revisjonens vurdering fremstår både mål, system og rutiner som hensiktsmessig for å sikre at selskapet etterlever de bestemmelsene som er gitt med hensyn til utslipp. Samtidig viser undersøkelsen at SFR IKS i perioder har hatt utfordringer med å etterleve utslippskrav fra Fylkesmannen, og at SFR IKS heller ikke tilfredsstiller forskriftskrav til sekundærrensing (som per i dag ikke gjelder for renseanlegget pga. anleggets størrelse og utforming).

Når det gjelder indre miljø, har SFR IKS etter revisjonens vurdering etablert hensiktsmessige mål, system og rutiner for arbeid med dette. Selskapet har utarbeidet tydelige skriftlige mål for helse, miljø og sikkerhet, og det er utarbeidet rutiner og tiltak for å følge opp og arbeidet mot de målene som er satt for HMS i virksomheten. Revisjonen mener selskapet har truffet tiltak som fremstår som velegnet til å bidra til overholdelse av gjeldende krav i internkontrollforskriften for HMS-arbeid.

Den gjennomførte selskapskontrollen viser at det i brev fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, er vist til behov for utvidet rensekapasitet ved Søndre Follo Renseanlegg. Situasjonen knyttet til rensekapasiteten i anlegget blir av Fylkesmannen omtalt som alvorlig. SFR IKS har iverksatt tiltak for å møte endrede produksjons-/kapasitetsbehov knyttet til kapasitet rensing av avløpsvann. Arbeidet med tiltak for å møte krav fra Fylkesmannen har pågått over flere år, uten at fremdriften har vært tilstrekkelig til å møte Fylkesmannens pålegg innen de frister som har vært gitt. Revisjonen mener at arbeidet med å finne løsninger for å sikre stor nok rensekapasitet må prioriteres. Etter revisjonens vurdering er det viktig at SFR IKS sammen med eierkommunene sikrer en tilstrekkelig rensekapasitet for avløpsvann som bidrar til etterlevelse av utslippskrav, i samsvar med lov og forskrift, utslippstillatelse og statlige pålegg.

Når det gjelder system og rutiner for prosjektstyring, har SFR IKS utarbeidet en prosjektveileder som sikrer en tydelig fordeling av ansvar og oppgaver i investerings- og byggeprosjekt, og som inneholder rutiner for kvalitetssikring i samsvar med anbefalingene i Norsk Standards retningslinjer for kvalitetsstyring i

prosjekter. Veilederen inneholder også retningslinjer og rutiner for planlegging, gjennomføring, oppfølging og rapportering av prosjekt, samt for gjennomføring av risikoanalyser knyttet til prosjektgjennomføringen. Revisjonen mener at veilederen er dekkende for de anbefalingene som følger av retningslinjer for kvalitetsstyring utarbeidet av Norsk Standard.

Med hensyn til eieroppfølging, viser undersøkelsen at Vestby kommune, i samsvar med anbefalinger fra KS om kommunal eierskapsforvaltning, gjennom eierskapsmeldingen har fastsatt overordnede prinsipper for kommunens eierskap i SFR IKS. Undersøkelsen viser imidlertid at det foreligger forbedringspotensial både med hensyn til eierskapsmeldingens innhold og hvordan den har blitt formidlet og fulgt opp overfor SFR IKS. Videre går det frem av undersøkelsen at Vestby kommune ikke har utarbeidet en egen eierstrategi for SFR IKS. Dette er etter revisjonens vurdering ikke i samsvar med KS anbefalinger om eierstyring, og heller ikke i samsvar med Vestby kommunes egen eierskapsmelding, der det går frem at det skal utarbeides eierskapsstrategier for hvert selskap. På bakgrunn av de funn undersøkelsen avdekker og det forbedringspotensialet som fremkommer, er det revisjonens samlede vurdering at Vestby kommune ikke har etablert en tilstrekkelig aktiv eieroppfølging av Søndre Follo Renseanlegg IKS, i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eierstyring.

Basert på det som kommer frem i selskapskontrollen, kommer revisjonen med noen anbefalinger til Vestby kommune og SFR IKS. Disse fremgår av kapittel 8 *Konklusjon og anbefalinger*.

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning	7
2. Organisering av Søndre Follo Renseanlegg IKS	9
3. System og rutiner for drift	10
4. System for etterleving av krav til miljø	21
5. Tiltak knyttet til produksjons- og kapasitetsbehov	24
6. Prosjektstyring	28
7. Eieroppfølging av SFR IKS	32
8. Konklusjon og anbefalinger	39
Vedlegg 1: Høringsuttalelser	41
Vedlegg 2: Kontrollkriterier	47
Vedlegg 3: Sentrale dokumenter og litteratur	52

Detaljert innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
1. Innledning	7
1.1 Bakgrunn	7
1.2 Formål og problemstillinger	7
1.3 Metode	7
1.4 Kontrollkriterier	8
2. Organisering av Søndre Follo Renseanlegg IKS	9
3. System og rutiner for drift	10
3.1 Problemstilling	10
3.2 Kontrollkriterier	10
3.3 Mål for drift av selskapet	11
3.4 Mål- og kostnadseffektivitet	14
3.5 Rutiner for budsjettarbeid	17
3.6 Rutiner for regnskapsføring	19
4. System for etterleving av krav til miljø	21
4.1 Problemstilling	21
4.2 Kontrollkriterier	21
4.3 Datagrunnlag	21
4.4 Vurdering	22
5. Tiltak knyttet til produksjons- og kapasitetsbehov	24
5.1 Problemstilling	24
5.2 Kontrollkriterier	24
5.3 Datagrunnlag	25
5.4 Vurdering	27
6. Prosjektstyring	28
6.1 Problemstilling	28
6.2 Kontrollkriterier	28
6.3 Datagrunnlag	29
6.4 Vurdering	30
7. Eieroppfølging av SFR IKS	32
7.1 Problemstilling	32
7.2 Kontrollkriterier	32
7.3 Datagrunnlag	33
7.4 Vurdering	37
8. Konklusjon og anbefalinger	39
Vedlegg 1: Høringsuttalelser	41
Vedlegg 2: Kontrollkriterier	47
Vedlegg 3: Sentrale dokumenter og litteratur	52

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Deloitte har gjennomført en selskapskontroll av Søndre Follo Renseanlegg IKS. Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i Vestby kommune i sak 55/17, 26. juni 2017.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med selskapskontrollen har vært å undersøke hvordan selskapet drives i forhold til selskapets mål.

Med bakgrunn i formålet ble det utarbeidet følgende problemstillinger:

1. I hvilken grad er det etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en målrettet, kostnadseffektiv og økonomisk forsvarlig drift av Søndre Follo Renseanlegg IKS?
Under dette vil vi belyse:
 - a. I hvilken grad er det etablert tydelige mål for driften av selskapet og i hvilken grad følger selskapet opp måloppnåelse?
 - b. I hvilken grad har selskapet gjort evalueringer knyttet til mål- og kostnadseffektivitet, og driver selskapet mål- og kostnadseffektivt (basert på tilgjengelige data som for eksempel KOSTRA)?
 - c. I hvilken grad har selskapet etablert rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjett?
 - d. I hvilken grad har selskapet etablert rutiner for regnskapsføring som tilfredsstiller krav i forskrift om årsbudsjett, årsregnskap, årsberetning og retningslinjer for selvkost for interkommunale selskaper?
2. I hvilken grad er det etablert mål, system og rutiner for å sikre at Søndre Follo Renseanlegg IKS etterlever krav til ytre og indre miljø?
3. I hvilken grad har selskapet satt i verk tiltak for å møte endrede produksjons-/kapasitetsbehov?
4. I hvilken grad har selskapet etablert system og rutiner for prosjektstyring?
Under dette vil vi belyse:
 - a. Er ansvar og oppgaver for investerings- og byggeprosjekter tydelig fordelt?
 - b. Er det utarbeidet retningslinjer og rutiner for planlegging, gjennomføring, oppfølging og rapportering av prosjekt?
 - c. Er det etablert rutiner for kvalitetssikring i alle faser av prosjektet?
 - d. Er det etablert retningslinjer for utarbeidelse av risikoanalyser av prosjekt?
5. I hvilken grad utøver Vestby kommune en aktiv eieroppfølging av selskapet i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eierstyring?

1.3 Metode

1.3.1 Dokumentanalyse

Revisjonen har gjennomgått rettsregler og kommunale vedtak, og benyttet dette som kontrollkriterier. Videre har revisjonen samlet inn og analysert informasjon om kommunen og dokumentasjon på etterlevelse av interne rutiner, regelverk m.m. Innsamlet dokumentasjon har blitt vurdert i forhold til kontrollkriteriene.

1.3.2 Intervju

For å få supplerende informasjon til skriftlige kilder intervjuet Deloitte utvalgte personer i Vestby kommune som er involvert i Søndre Follo Renseanlegg IKS, herunder Vestby kommunes representanter i selskapets representantskap og rådmann. I tillegg intervjuet revisjonen styreleder og daglig leder i selskapet. Det ble gjennomført fire intervjuer.

1.3.3 Gjennomgang av KOSTRA-data

Revisjonen har gjennomgått KOSTRA-data for vann og avløp. Disse er benyttet til å si noe om driften i selskapet og kostnadene for kommunen, sammenlignet med andre kommuner.

KOSTRA-data som omhandler vann og avløp som har blitt gjennomgått, gjelder for Vestby kommune som helhet. Tallene knytter seg ikke spesifikt til inntekter og kostnader kommunen har ved drift av Søndre Follo Renseanlegg IKS, og kan derfor bare i begrenset grad benyttes til å si noe om driften av SFR IKS og tilhørende kostnader for kommunen ved denne driften. Tallene gir imidlertid et bilde av Vestby kommunes gebyrinntekter, gebyrgrunnlag og driftsutgifter til vann og avløp samlet sett og opp mot andre kommuner, og kan også gi indikasjoner om hvilke inntekter og kostnader kommunen har ved SFR IKS.

1.3.4 Verifiseringsprosesser

Oppsummering av intervju har blitt sendt til de som ble intervjuet for verifisering og det er informasjon fra de verifiserte intervjureferatene som er benyttet i rapporten.

Rapporten er sendt til henholdsvis rådmannen og Søndre Follo Renseanlegg IKS for verifisering og høring. Påpekte faktafeil har blitt rettet opp i den endelige versjonen av rapporten. Både rådmannens og selskapets høringsuttalelser er lagt ved den endelige rapporten (vedlegg 1).

Revisjonen har knyttet noen kommentarer til høringsuttalelser fra henholdsvis rådmann og SFR IKS. Disse går også frem av vedlegg 1.

1.4 Kontrollkriterier

Kontrollkriterier er de krav og forventninger som kontrollobjektet skal bli vurdert opp mot. Kriteriene er utledet fra autoritative kilder i samsvar med kravene i gjeldende standard for forvaltningsrevisjon. I dette prosjektet er kontrollkriteriene i hovedsak hentet fra lov om interkommunale selskaper, KS sine retningslinjer for eierstyring og forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper. Kriteriene er nærmere presentert innledningsvis under hvert tema, og i vedlegg 2 til rapporten.

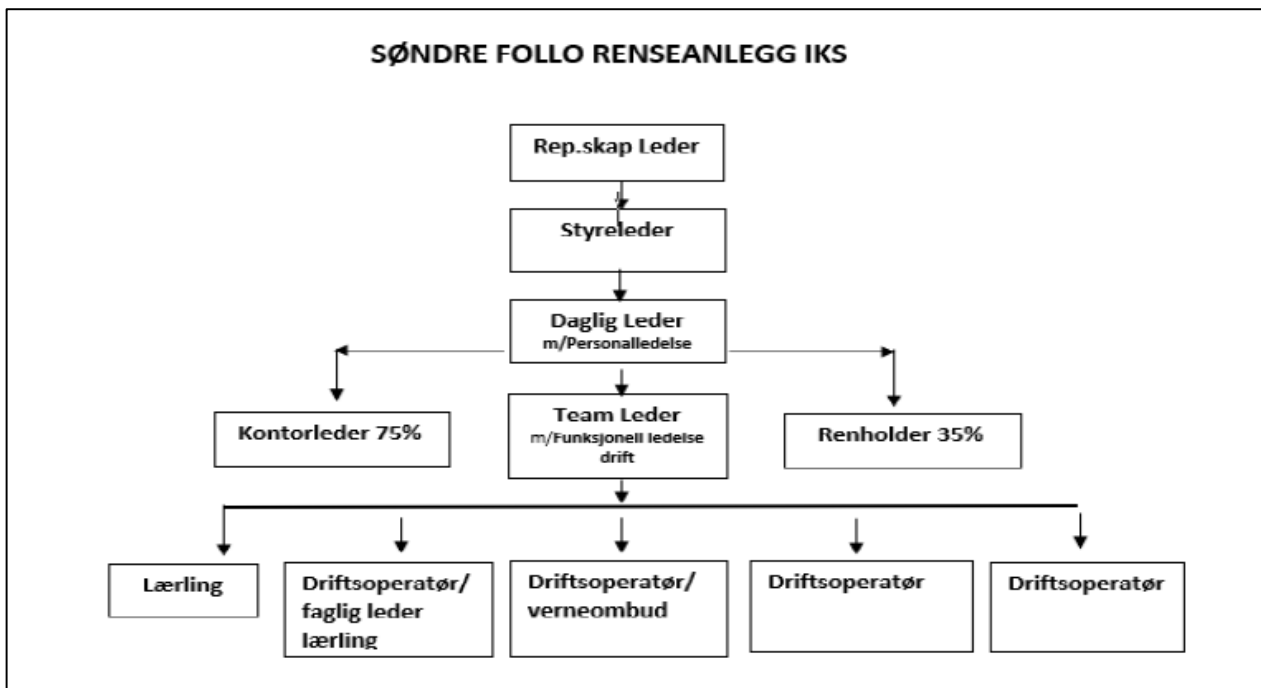
2. Organisering av Søndre Follo Renseanlegg IKS

Søndre Follo Renseanlegg IKS (SFR IKS) er eid av Vestby kommune (38 prosent) og Ås kommune (62 prosent). Selskapet ble stiftet i 2003.¹ Selskapet har ni ansatte (daglig leder, kontorleder og funksjonelt ansvarlig, samt fire driftsoperatører og en renholder), samt en lærling. Det går frem av Brønnøysundsregisteret at selskapets vedtektsfestede formål er «å eie, utbygge, drive og vedlikeholde et felles avløpssystem med renseanlegg på strekningen Tvetter pumpestasjon til Emmerstad bukt. Avløpsvannet skal ikke omfatte overløpsvann».

Styret i SFR IKS består i perioden 2015–2019 av tre styremedlemmer fra Ås kommune, styreleder og nestleder fra Vestby kommune og et styremedlem som er ansattrepresentant. Teknisk sjef i eierkommunene har møterett i styremøter. Videre går det frem at representantskapet i perioden 2015–2019 består av fem personer, tre fra Ås kommune (herunder representantskapsleder) og to fra Vestby kommune (herunder nestleder i representantskapet).

SFR IKS har utarbeidet et organisasjonskart for virksomheten, som viser organiseringen av selskapet per juli 2017:

Figur 1: Organisasjonskart for Søndre Follo Renseanlegg IKS per juli 2017 (Kilde: SFR IKS)

¹ Hentet den 9. november 2017 fra:

<https://www.soliditet.no/selektering/search;jsessionid=B5F423754214E577E72B8A334BE80EE2#!#%3FgridRowIndex=1&page=selectionreport%23%3Fpage=search&gridId=jqgrid-table-hitlist&gridPage=1&gridNumPerPage=20>

3. System og rutiner for drift

3.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad er det etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en målrettet, kostnadseffektiv og økonomisk forsvarlig drift av Søndre Follo Renseanlegg IKS?

- I hvilken grad er det etablert tydelige mål for driften av selskapet og i hvilken grad følger selskapet opp måloppnåelse?
- I hvilken grad har selskapet gjort evalueringer knyttet til mål- og kostnadseffektivitet, og driver selskapet mål- og kostnadseffektivt (basert på tilgjengelige data som for eksempel KOSTRA)?
- I hvilken grad har selskapet etablert rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjett?
- I hvilken grad har selskapet etablert rutiner for regnskapsføring som tilfredsstiller krav i forskrift om årsbudsjett, årsregnskap, årsberetning og retningslinjer for selvkost for interkommunale selskaper?

3.2 Kontrollkriterier

3.2.1 Lov om interkommunale selskaper

Det går frem av lov om interkommunale selskaper (lov om IKS) § 4 selskapsavtale, at kommunestyret for deltakerkommunene skal vedta en skriftlig selskapsavtale hvor blant annet selskapets formål skal fremkomme. Av § 13 går det frem at «styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet, og skal sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll». Det er representantskapet som er selskapets øverste myndighet, og som skal behandle «selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan» jf. lov om IKS § 7.

Videre går det frem av lov om IKS § 18 at «representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende kalenderår. Årsbudsjettet skal settes opp slik at det gir et realistisk bilde av virksomheten og det forventede økonomiske resultat av driften». Av § 18 tredje ledd følger en forskriftshjemmel hvoretter departementet i forskrift kan gi nærmere regler om årsbudsjettet for interkommunale selskaper. Forskriftshjemmelen er benyttet, og selskapet er således også forpliktet til å etterkomme bestemmelsene i Forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper (IKS-forskriften). I lov om IKS § 19 følger det om budsjettavvik at:

Er det grunn til å anta at det blir vesentlig svikt i inntektene eller en vesentlig økning i utgiftene i forhold til budsjettet, skal selskapets styre straks gi melding om forholdet til representantskapets medlemmer. Representantskapets leder skal sørge for at det avholdes møte i representantskapet til behandling av saken. På møtet skal styret redegjøre for grunnen til budsjettavviket og legge frem forslag til revidert budsjett.

I henhold til lov om IKS § 20 skal representantskapet «en gang i året vedta selskapets økonomiplan. Den skal legges til grunn ved selskapets budsjettarbeid og øvrige planleggingsarbeid. Økonomiplanen skal omfatte de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, herunder investeringsplaner og finansieringen av disse i denne perioden. I økonomiplanen skal det inngå en oversikt over selskapets samlede gjeldsbyrde og utgifter til renter og avdrag i planperioden».

Videre går det frem av § 27 om selskapets regnskap at:

Selskapet har regnskapsplikt etter regnskapsloven. Det kan i selskapsavtalen bestemmes at selskapet i stedet skal avgi regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper. Selskapet har bokføringsplikt etter bokføringsloven. Regnskapet og årsberetningen fastsettes av representantskapet. Styret fremlegger forslag til årsregnskap og årsberetning.

3.2.2 Internkontroll

Det finnes flere rammeverk for hvordan man kan utarbeide et overordnet internkontroll-system. Et av de mest brukte rammeverkene for internkontroll er COSO-modellen.² COSO-modellen består av hovedelementer som er felles for flere av de ulike rammeverkene for internkontroll. Blant de viktigste elementene er:

- Kontrollmiljø
- Risikovurdering
- Kontrollaktiviteter
- Kommunikasjon og informasjon
- Ledelsens oppfølging

3.2.3 Retningslinjer for beregning av selvkost

Kommunal- og regionaldepartementet har utarbeidet retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.³ I retningslinjene blir selvkost definert som «den merkostnaden kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste». Merkostnader blir i denne sammenheng definert som kostnader knyttet til den samlede produksjonen av den aktuelle varen eller tjenesten. Dette omfatter kostnader som har direkte sammenheng med fremstillingen/produksjonen av en bestemt vare eller tjeneste, men ikke kostnader kommunen ville hatt uavhengig av produksjonen av den relevante varen eller tjenesten.

Selvkostprinsippet forutsetter ikke at inntektene for det enkelte år må dekke årskostnaden for kommunen, men at inntektene over noen år (3-5 år) ikke skal overstige kostnadene for årene samlet sett. En slik forståelse er dels motivert ut fra behovet for å ha nødvendig fleksibilitet i forhold til endringer på inntekts- og kostnadssiden, for eksempel som følge av investeringer (økt nivå på kapitalkostnadene), og dels et behov for en viss stabilitet i nivået på gebyrene på tross av planlagte kostnadsvariasjoner mellom regnskapsår. Kommunen kan framføre et overskudd fra selvkosttjenesten til et senere år (innenfor et 3-5 års perspektiv). I praksis vil dette måtte skje gjennom et bundet selvkostfond dersom regnskapet skal være fullstendig.

I forhold til selvkostfond går det frem følgende av retningslinjene:

«[...] Selvkostfondets funksjon er å håndtere svingninger i inntekter og kostnader slik at gebyrene kan holdes stabile.

Investeringskostnadene må fordeles jevnt over investeringens levetid., jf. kapittel 4 Kapitalkostnader. Investeringer i anleggsmidler kan dermed ikke finansieres direkte av selvkostfondet.»⁴

Se vedlegg 2 for utfyllende kontrollkriterier.

3.3 Mål for drift av selskapet

3.3.1 Datagrunnlag

Mål for driften av virksomheten

Søndre Follo Renseanlegg IKS (SFR IKS) har utarbeidet en strategiplan for 2017-2021, som er behandlet og godkjent av styret i selskapet. Av strategiplanen går følgende mål for driften av SFR IKS frem:

- Vi skal bygge Norges mest energieffektive renseanlegg.
- Vi tar det i det grønne skiftet med innovativ tankegang og fremtidsrettede løsninger.
- Den viktigste ressursen vår er kreative og motiverte medarbeidere.

² Se norsk oversettelse i Internkontroll – et integrert rammeverk. Norges interne revisorers forening (1996), Oslo: Norges interne revisorers forening (NIRF).

³ «Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester», H-2140 Kommunal – og regionaldepartementet, kommunalavdelinga januar 2003.

⁴ Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. H-2140 Kommunal – og regionaldepartementet, kommunalavdelinga januar 2003, s. 29

De tre målene er videre operasjonalisert i følgende seks punkter med underpunkter:

- Bygge Norges mest energieffektive renseanlegg:
 - Nytt renseanlegg skal være fremtidsrettet og basert på innovative løsninger.
 - Avløpsvann skal benyttes til energiproduksjon.
- Delta i det grønne skiftet:
 - SFR skal bidra til det grønne skifte ved å være en aktiv pådriver i Folloregionen.
- Være skapende:
 - SFR skal være tilrettelagt for innovativ læring i Folloregionen.
- Samarbeide:
 - Riktige kapasitet og kvalitet på anlegget, ivaretas via i et nært samarbeid med eierkommunene.
- Ta vare på helse, miljø og sikkerhet (HMS):
 - Høyt kvalifiserte medarbeidere verner om indre og ytre miljø.
- Drifte kostnadseffektiv:
 - Selskapet skal forvalte og utvikle infrastruktur slik at anlegget driftes mest mulig energioptimalt.
 - Hensynet til miljøet skal forankres i virksomhetens innkjøp.

Videre har selskapet utarbeidet et system for internkontroll⁵, der følgende mål for virksomheten går frem:

- Null antall skader m/ fravær
- Null uønskede hendelser
- Sykefravær under 2,7 prosent
- Etterleve utslippskrav gitt av Fylkesmann
- Økonomi: Følge vedtatt budsjett

Internkontrollsystemet i SFR IKS, med de målene for virksomheten som inngår i denne, er i likhet med strategiplanen for 2017-2021 behandlet og vedtatt av styret i selskapet i styremøte.

I intervju blir det opplyst at SFR IKS frem til og med 2016 ikke hadde etablert tydelige mål for verken drift av selskapet eller HMS, personal mv.

Oppfølging av måloppnåelse

I tillegg til å fastsette mål for virksomheten for 2017, har selskapet i internkontrollsystemet definert hvordan de fem målene som går frem i systembeskrivelsen skal nås:

- **Null skader m/fravær:** Ved sammen jobbe for et godt arbeidsmiljø, inneha gode prosesser/planer - og ved å følge disse ved utførelse av alt av aktiviteter/type arbeide som hører under virksomheten. Ha den samme forståelse om våre HMS mål og planer og aktivt jobbe for å nå disse.
- **Null uønskede hendelser:** Ved å benytte våre planer/prosedyrer og brukerveiledninger. Jobbe aktivt med god planlegging før aktiviteter starter opp, om nødvendig: Stopp og tenk!
- **Sykefravær under 2,7 prosent:** Ved å jobbe etter våre planer, prosedyrer og instruksjoner. Etterleve god praksis opp mot hygiene, jobbe for å inneha et godt arbeidsmiljø der alle innehar deltagelse.
- **Etterleve utslippskrav gitt av Fylkesmann:** Utslippskrav fra Fylkesmann er virksomhetens primære mål. Kontinuerlig overvåkning av våre tall levert via styresystemet og av Rambøll behandles avløpsvannet så optimalt som mulig igjennom renseanlegget. Det er pr i dag en kjensgjerning at renseanlegget til tider har store utfordringer grunnet dimensjonering av anlegg. Antall boenheter øker kontinuerlig i renseanleggets nedslagsfelt.
- **Økonomi, følge vedtatte budsjett:** Vedtatt budsjett skal følges via månedlig, kvartal og års oppfølging. (Pr juli 2017 ikke mulig grunnet manglende tilgang på Økonomi/ regnskap.)

⁵ SFR IKS: Internkontroll – systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid ved SFR IKS. 13. juli 2017.

For å støtte opp under de arbeidsprosessene som skjer i virksomheten, har SFR IKS utarbeidet en rekke driftsskjema som skal fylles ut av de ansatte for å kontinuerlig følge opp selskapets måloppnåelse. Det foreligger også en rekke instruksjoner og prosedyrebeskrivelser knyttet til utføring av arbeidsoppgaver og rapportering på disse. I oversikter revisjonen har fått oversendt fra SFR IKS, ble 13 av 20 skjema, instruksjoner og prosedyrebeskrivelser opprettet i løpet av 2017, mens øvrige skjema/instruksjoner/prosedyrebeskrivelser er utarbeidet i perioden 2013-2016. Samtlige skjema, instruksjoner og prosedyrebeskrivelser er godkjent av daglig leder.

Revisjonen får opplyst i intervju at daglig leder rapporterer til styret på måloppnåelse muntlig i styremøter. Daglig leder informerer i intervju at selskapet ikke har noen rutine om rapportering om status til styret, men at det skal arbeides med dette fremover og at man ønsker å etablere en praksis fra 2018 hvor rapportering om måloppnåelse blir en fast post på styremøtene.

I intervju opplyser daglig leder at SFR IKS har satt i verk en rekke konkrete tiltak i forbindelse med den daglige driften av renseanlegget, for å sikre etterlevelse av fire av de målene som er etablert for selskapet gjennom internkontrollsystemet:

For å sikre etterlevelse av målene «null antall skader m/fravær» og «null uønskede hendelser» har SFR IKS satt i verk følgende tiltak:

- Utfyllingsskjemaet «sikker jobbanalyse» skal fylles ut før aktiviteter startes.
- Avholdelse av personalmøter hvert kvartal hvor HMS og hendelser er en naturlig del av agendaen. Det blir skrevet referater fra møtene.
- Utarbeidet plan for HMS-arbeide, herunder lagt diverse HMS-tiltak inn i budsjett.
- Ren/uren soneinndeling.
- Avvikssystem med rotårsaksanalyse.
- Legionellarutine.
- Månedlige vernerunder med aktivitetsplan.

For å sikre etterlevelse av målet om «Sykefravær under 2,7 prosent» er følgende tiltak satt i verk:

- Opplæring, coaching og fokus på HMS for å skape godt arbeidsmiljø.
- Samarbeid med bedriftshelsetjenesten.
- Lytte til de ansatte.

For å sikre målet «Etterleve utslippskrav gitt av Fylkesmann», har SFR IKS satt i verk følgende tiltak:

- Alle instruksjoner og prosedyrer er endret.
- Innført krav om at overordnet skal kontaktes dersom feil ikke er utbedret innen 1 time.
- Innført sekundærsystemer i pumpestasjoner som trer i kraft dersom svikt i primærsystem.
- Innført rutiner for kummer og hovedrør.
- Rapportering av alle overløp og utilsiktede utslipp til Fylkesmann.

Når det gjelder oppfølging av økonomimål som omhandler etterlevelse av styrevedtatt budsjett, opplyser daglig leder i intervju at SFR IKS ikke har direkte tilgang i økonomisystem til eget regnskap, og at det derfor er utfordrende for selskapet å følge opp målet om å følge vedtatt budsjett. Daglig leder opplyser videre at han, siden han ble tilsatt, har tatt opp disse utfordringen på samtlige styre- og representantskapsmøter, og bedt om at SFR IKS får alle de nødvendige tilganger til budsjett og regnskap. Arbeid med budsjett og regnskap i SFR IKS er nærmere omtalt i kapittel 3.5 og 3.6.

I intervju blir det opplyst at SFR IKS ikke rapporterer spesifikt til styret eller representantskapet på måloppnåelse for alle de målene som er definert. SFR IKS rapporterer til de to eierkommune på økonomi i forbindelse med det løpende budsjettarbeidet og den dialogen man har med kommunene gjennom dette, og på driftshendelser og utslipp knyttet til rensing av avløpsvann gjennom årsrapportene. I tillegg blir det gjennomført faste kvartalsmøter med de tekniske avdelingene i eierkommunene, der hendelser knyttet til drift, utslipp mv. blir diskutert og rapportert på. Utover dette, er det ikke etablert annen rapportering knyttet til oppfølging av mål og måloppnåelse.

Daglig leder opplyser i intervju at det i 2018 skal arbeides aktivt med å etablere gode måltall, og at SFR IKS har planlagt månedlig rapportering på selskapets hovedmål, samt etablere rapportering på mål til styret som en fast post på alle styremøter.

I forbindelse med verifisering av rapportens datagrunnlag, får revisjonen opplyst at SFR IKS per januar 2018 har satt i gang månedlig oppfølging av og rapportering på måltall. Av månedsrapport for januar 2018, går det frem at det blir rapportert både på økonomiske mål (resultat per måned), HMS-mål (skader, hendelser, uhell og utslipp), energiforbruk, mengde avløpsvann renses og rensegrad, samt sykefravær.

Revisjonen får i forbindelse med verifisering også opplyst at SFR IKS har inkludert håndtering av avvik fra måltall i selskapets avvikssystem. Av SFR IKS' rutine for avvikshåndtering, går det frem at dersom det forekommer store avvik fra måltall, skal det settes i verk korrigerende tiltak. Det er daglig leder som har ansvar for iverksettelse av korrigerende tiltak, og for å følge opp tiltakene og se til at disse faktisk fungerer med hensyn til å lukke avvikene.

3.3.2 Vurdering

Undersøkelsen viser at SFR IKS har satt mål for drift av selskapet som omhandler blant annet energieffektivitet, utvikling og innovasjon, kostnadseffektivitet og HMS, og at målene er vedtatt i styret og gjort tilgjengelig for ansatte gjennom selskapets internkontrollsystemet. Etter revisjonens vurdering fremstår de målene som er satt som tydelige, og gir SFR IKS et godt grunnlag for målrettet og effektiv drift, i samsvar med god praksis for virksomhetsstyring og internkontroll. Revisjonen mener videre at målene er operasjonalisert og tallfestet på en slik måte at det gir SFR IKS anledning til å følge opp og måle måloppnåelse.

Når det gjelder selve oppfølgingen av måloppnåelse i SFR IKS, er det revisjonens vurdering at dette frem til januar 2018 ikke har blitt ivarettatt i tilstrekkelig grad. Fra og med januar 2018 har SFR IKS imidlertid satt i verk oppfølging og rapportering på måloppnåelse med hensyn til selskapets vedtatte mål. Revisjonen vil peke på at dette er positivt, og mener at den rapporteringen som nå er etablert fremstår som hensiktsmessig med tanke på å fremskaffe et tilstrekkelig datagrunnlag for å kunne vurdere og evaluere måloppnåelse i selskapet. Revisjonen vil likevel peke på at det er viktig at rapporter om måloppnåelse også formidles til styret i selskapet slik det er planlagt. Dette vil etter revisjonens vurdering bidra til å sikre en oppfølging av måloppnåelse i samsvar med god praksis for internkontroll, og gjøre det enklere for styret å ivareta sine oppgaver slik disse går frem av lov om interkommunale selskaper.

3.4 Mål- og kostnadseffektivitet

3.4.1 Datagrunnlag

Evaluering av mål- og kostnadseffektivitet

Undersøkelsen viser at SFR IKS ikke har gjennomført systematiske evalueringer knyttet til måloppnåelse og kostnadseffektivitet, med den hensikt å benchmarke selskapet mot bestemt kvalitetskriterier eller standarder for god praksis. I intervju opplyser daglig leder at det gjøres noen enkeltstående analyser/prognoser knyttet til anleggets mål- og kostnadseffektivitet, men at manglende tilgang til økonomisystem har gjort det vanskelig å gjennomføre slike analyser mer helhetlig og systematisk.

I forbindelse med verifisering av rapportens datagrunnlag, får revisjonen opplyst at SFR IKS i januar 2018 har satt i gang arbeid med å utvikle en veileder for økonomi, budsjett og budsjettoppfølging. Det er planlagt at denne veilederen også skal omfatte periodisk systematisering og sammenlikning av kostnadseffektivitet ved SFR IKS opp mot bransjestandarder og -gjennomsnitt.

Resultat for SFR IKS

En gjennomgang av SFR IKS sine årsberetninger for perioden 2014-2016, viser at SFR IKS for alle de tre årene hadde et positivt driftsresultat i forhold til budsjett, og at SFR IKS for hvert av årene i perioden har sittet igjen med et betydelig regnskapsmessig overskudd. I 2014 hadde SFR IKS et netto driftsresultat (det beløpet selskapet sitter igjen med etter at alle inntekter er mottatt og alle utgifter er betalt) på kr. 4,5 mill. I 2015 var tilsvarende netto driftsresultat kr. 6,1 mill., mens SFR IKS i 2016 hadde et netto driftsresultat på kr. 500 000. Årsaker til avvikene mellom budsjett og regnskap er ikke gjennomgått og diskutert i de respektive årsberetningene.

I forbindelse med oversendelse av høringsuttalelse fra SFR IKS, får revisjonen opplyst at årsaken til overskudd på driftsresultat i 2014, var at kostnader til prosjekt med utskiftninger av hovedrør fra Krombekken pumpestasjon til Vestby sentrum ble lavere enn prosjektert. Dette skyldtes at traseen for røret var identisk med trase for vannrør eid av Vestby kommune. Da det viste seg at også rør eid av Vestby

kommune behøvde utskifting, tok Vestby kommune halvparten av kostnaden for gjennomføring av prosjektet, noe som førte til overskudd for SFR IKS.

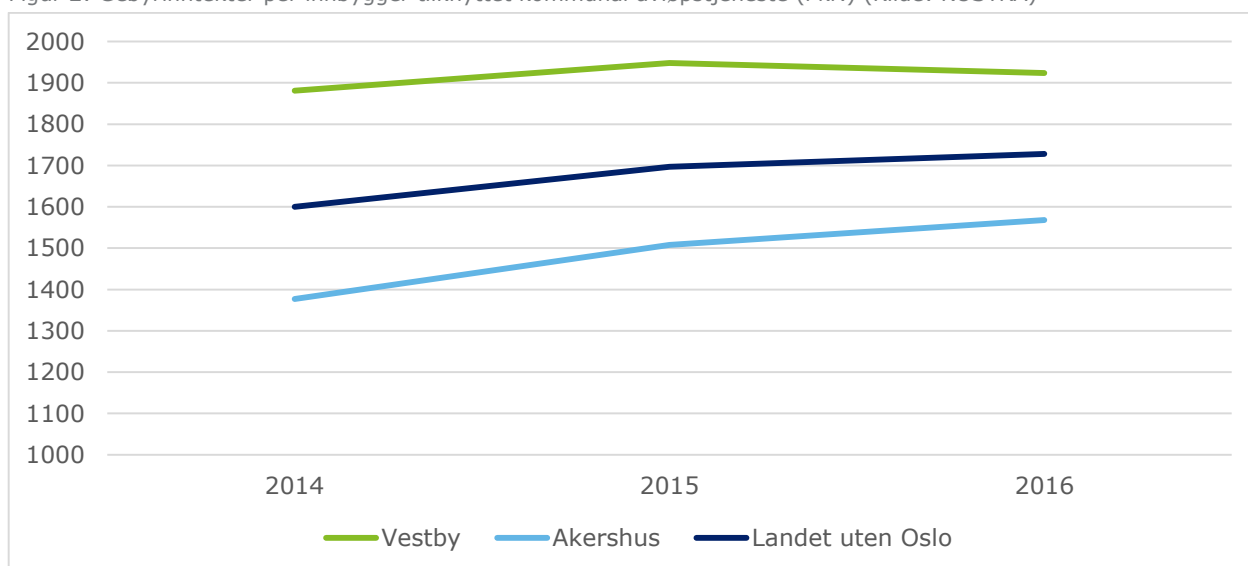
Videre blir det opplyst at overskuddet i 2015 skyldtes effektiv planlegging og gjennomføring av prosjekt med utskifting av pumperør i Tvetter pumpestasjon, samt utskifting av utløpsrør under Østfoldbanen. Den effektive gjennomføringen gjorde at prosjektet ble gjennomført med lavere kostnader enn budsjettet.

Gebyr og inntekter

Vestby kommune har to renseselskap (Vestby Sør går til MOVAR IKS og Vestby Nord går til SFR IKS). Det innebærer at det tall som rapportens til KOSTRA omfatter begge rensesanleggene, og at tallene kun delvis kan benyttes til å si noe om gebyrinntekter for SFR IKS ved rensing av avløpsvann.

Av tall fra KOSTRA går det frem at når det gjelder gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunale vann- og avløpstjenester, har Vestby kommune høyere inntekter enn gjennomsnittet i både fylket og landet uten Oslo.⁶ Når det gjelder gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste, har Vestby kommunes inntekter per innbygger utviklet seg fra kr. 1881 i 2014 til kr. 1924 i 2016. Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste i 2016 var i gjennomsnitt kr. 1568 i fylket, og kr. 1728 i landet ellers (uten Oslo).

Figur 2: Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste (i kr.) (Kilde: KOSTRA)

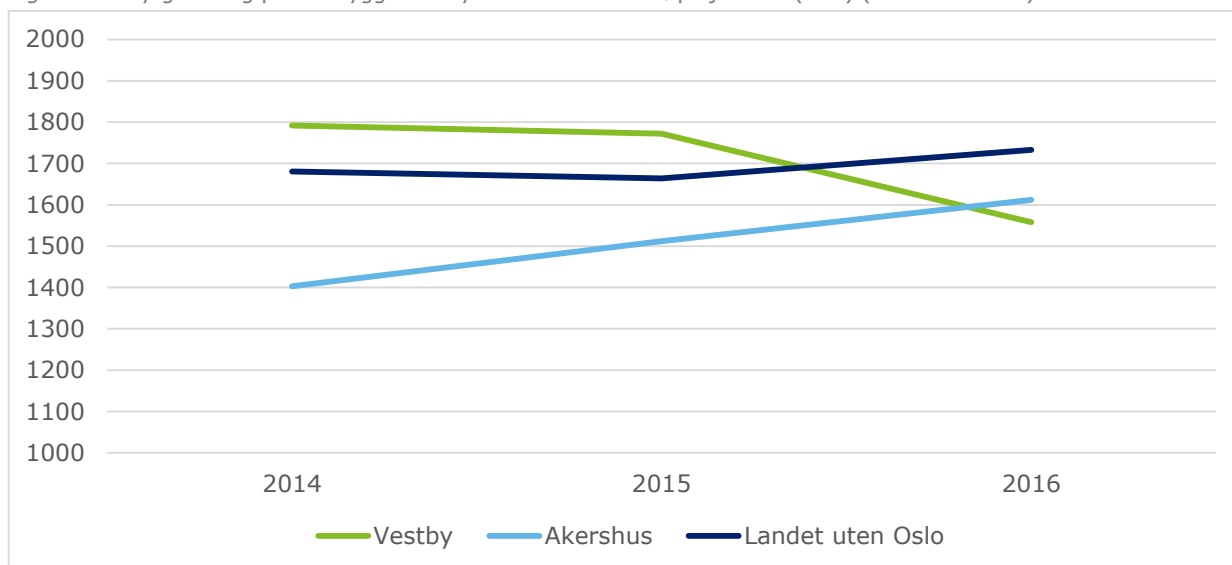
KOSTRA-tallene viser videre at med hensyn til gebyrgrunnlag, som er et uttrykk for grunnlag for gebyr per innbygger basert på kommunens kostnader og inntekter knyttet til vann- og avløpstjenestene, hadde Vestby kommune i 2016 et lavere gebyrgrunnlag for kommunal avløpstjeneste enn gjennomsnittet i både fylket og landet uten Oslo.⁷ Dette innebærer en endring fra tidligere år, da Vestby kommune hadde et høyere gebyrgrunnlag enn gjennomsnittet i fylket og landet ellers (uten Oslo). I perioden 2014-2016 har Vestby kommunes gebyrgrunnlag for avløpstjenester gått ned fra kr. 1792 i 2014 til kr. 1558 i 2016.

Dersom man sammenlikner Vestby kommunes gebyrgrunnlag for kommunale avløpstjenester (som beregnet i KOSTRA) med kommunens gebyrinntekter, ser man at inntektene per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste i hele perioden 2014-2016 overstiger det beregnede gebyrgrunnlaget. I 2016 hadde Vestby kommune en finansiell dekningsgrad for den kommunale avløpstjenesten på 123 prosent.

⁶ Det foreligger ikke KOSTRA-tall for relevant kommunegruppe (kommunegruppe 7) for perioden 2014-2016 for disse indikatorene.

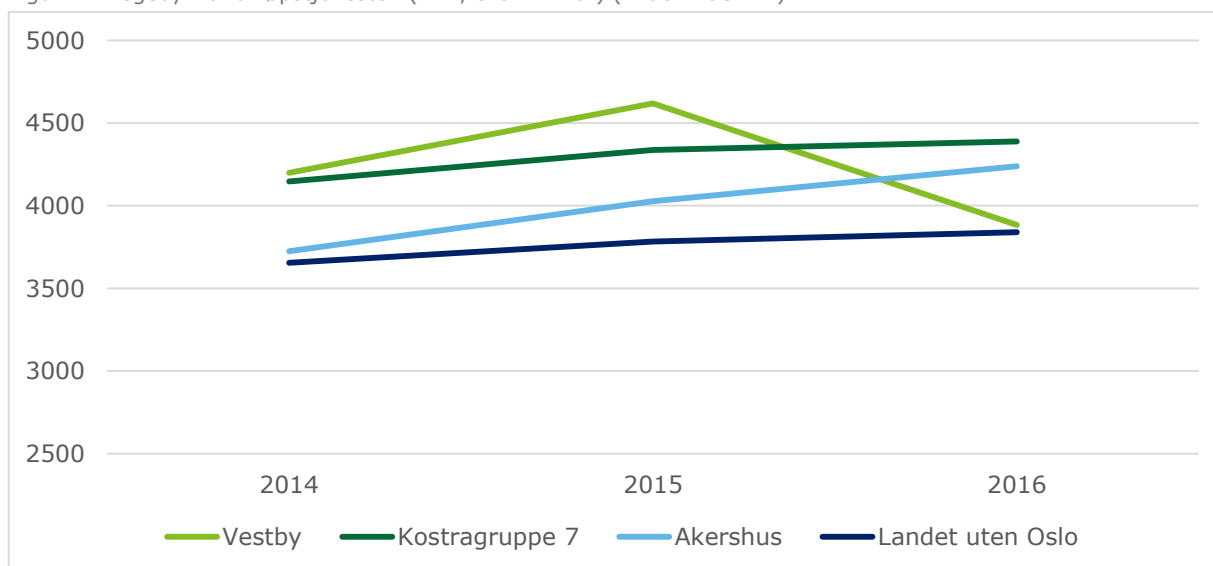
⁷ Det foreligger ikke KOSTRA-tall for relevant kommunegruppe (kommunegruppe 7) for perioden 2014-2016 for disse indikatorene.

Figur 3: Gebyrgrunnlag per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste (i kr.) (Kilde: KOSTRA)

Vestby kommunes årsgebyr for avløpstjenester er lavere enn gjennomsnittet i både kommunegruppen og fylket, men noe høyere enn gjennomsnittet i landet ellers. KOSTRA-tallene viser at årsgebyr for avløpstjenesten i Vestby kommune i 2016 var på kr. 3884. Årsgebyret har de siste årene endret seg fra kr. 4199 i 2014, til kr. 4619 i 2015, før det i 2016 ble redusert til kr. 3884.

Figur 4: Årsgebyr for avløpstjenesten (i kr., ekskl. mva.) (Kilde: KOSTRA)

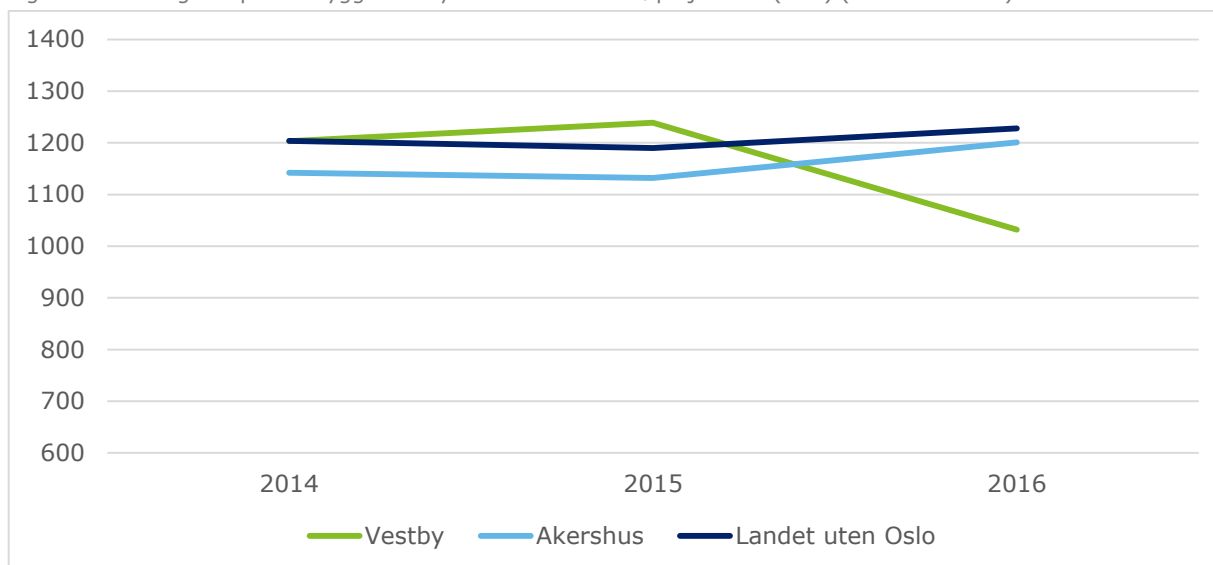

Driftsutgifter

Når det gjelder driftsutgifter til avløp, viser tall fra KOSTRA at Vestby kommune har lavere driftsutgifter per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste enn gjennomsnittet i både fylket og landet uten Oslo.⁸ Av tallene går det frem at kommunen tidligere har hatt høyere driftsutgifter til avløpstjeneste enn fylket og landets ellers, men at Vestby kommunes driftsutgifter i 2016 ble redusert til kr. 1032, fra kr. 1239 i 2015. Både i fylket og landet ellers lå driftsutgiftene per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste på over kr. 1200.

⁸ Det foreligger ikke KOSTRA-tall for relevant kommunegruppe (kommunegruppe 7) for perioden 2014-2016 for disse indikatorene.

Figur 5: Driftsutgifter per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste (i kr.) (Kilde: KOSTRA)

3.4.2 Vurdering

Undersøkelsen viser at SFR IKS oppsummerer regnskapsmessige resultater i sine årsberetning, og at dette gir grunnlag for å vurdere i hvilken grad vedtatt budsjetter for selskapet etterleves. Utover dette, blir det imidlertid ikke gjennomført systematiske evalueringer av mål- og kostnadseffektivitet i SFR IKS. Revisjonen mener det er viktig at SFR IKS følger opp dette, og gjennomfører evalueringer av mål- og kostnadseffektivitet i selskapet. Dette er viktig for å kunne danne seg et tilstrekkelig bilde av om driften av SFR IKS er hensiktsmessig når det gjelder å nå styrevedtatte mål, samt for å kunne identifisere mulige forbedringsområder og iverksette tiltak for å justere driften i henhold til eventuelle avdekte forbedringsområder.

På bakgrunn av at SFR IKS frem til januar 2018 i varierende grad har fulgt opp og evaluert måloppnåelse og kostnadseffektivitet, er det vanskelig for revisjonen (og dermed også styret og representantskapet) å ta stilling til hvorvidt SFR IKS driver effektivt med hensyn til etablerte mål. Revisjonen vil peke på at dette også henger sammen med at flere av de målene som er satt er av nyere dato, og at det derfor foreligger begrensede data også for SFR IKS til å gjennomføre evaluering av måloppnåelsen knyttet til drift av renseanlegget. Samtidig vil revisjonen peke på viktigheten av at dette blir fulgt opp fremover, og at SFR IKS både samler inn tilstrekkelig data om og gjennomfører analyser av effektivitet i henhold til etablert mål for driften av anlegget. Når det gjelder kostnadseffektiv drift, mener revisjonen det er positivt at SFR IKS i stor grad etterlever de budsjettene som er vedtatt for driften av renseanlegget, i samsvar med mål vedtatt av styret. KOSTRA-tall som omfatter driftsutgifter både for SFR IKS og MOVAR IKS, viser at utgiftene i Vestby kommune er lavere enn gjennomsnittet både i Akershus og landet ellers (uten Oslo). Revisjonen merker seg samtidig at gebyrinntektene per innbyggere tilknyttet de kommunale avløpstjenestene er høyere enn gjennomsnittet i både fylket og landet ellers (uten Oslo). For mer om beregning av selvkost, se kapittel 3.6.1.

3.5 Rutiner for budsjettarbeid

3.5.1 Datagrunnlag

Revisjonen får opplyst i brev fra daglig leder i forbindelse med dokumentoversendelse at SFR IKS ikke har etablert skriftlige retningslinjer for utarbeidelse og oppfølging av budsjett. Det blir imidlertid opplyst at selskapet har etablert en fast praksis for utarbeidelse av budsjett, og at dette arbeidet inngår som et fast punkt i daglig leders årshjul. Den etablerte praksisen for utarbeidelse av budsjett, som utføres av administrasjonen i SFR IKS i samarbeid med regnskapsavdelingen i Vestby kommune, inneholder følgende steg:

- Straks et årsbudsjett er godkjent, påbegynnes budsjettarbeidet for neste år/periode, hvor daglig leder oppretter en mappe/fil der tiltak og aktiviteter skrives opp etter hvert som behov for utbedringer, anskaffelser mv. oppstår.

- De ansatte i SFR IKS gis anledning, blant annet i de daglige morgenmøtene, til å komme med innspill til neste års budsjett, og innkomne forslag legges inn i mappen til daglig leder.
- Budsjettarbeidet startes i juli, og overleveres styret for behandling i august. Forrige års budsjett, med nødvendige korreksjoner, brukes som plattform/modell for nytt budsjett.
- Dersom styret ikke godkjenner budsjettet, og dette følgelig må korrigeres, behandles korrigert budsjett av styret i oktober.
- Representantskapet får budsjettet til godkjenning eller korrigering i november.
- Hvis representantskapet ikke godkjenner budsjettet, sendes dette tilbake til styret for korrigering.

I forbindelse med verifisering av rapportens datagrunnlag, får revisjonen opplyst at SFR IKS i januar 2018 har satt i gang arbeid med å utvikle en veileder for økonomi, budsjett og budsjettoppfølging. Veilederen er planlagt å dekke de oppgaver og aktiviteter som inngår i arbeid med økonomi- og budsjettoppfølging i SFR IKS. Det blir opplyst at SFR IKS har en målsetting om å ha ferdigstilt veilederen innen utgangen av første kvartal 2018 (mars 2018).

Når det gjelder oppfølging av budsjett gjennom året, får revisjonen opplyst i intervju at i SFR IKS over tid har manglet de nødvendige tilgangene til økonomisystemet til Vestby kommune, og at selskapet dermed har manglet verktøy til å følge opp budsjett og regnskap på en fullstendig måte. De nødvendige regnskapstallene har tidligere ikke blitt sendt fra kommunen til selskapet i fast frekvens, og frem til oktober 2017 har daglig leder vært nødt til å henvende seg til økonomiavdelingen i Vestby kommune for å få ut tallmaterialet som er nødvendig for å kunne følge med på hvordan selskapet ligger an ihht. budsjett. Daglig leder peker på at mangel på tilstrekkelige tilganger og økonomiske rapporter, har gjort det vanskelig å danne seg et komplett bilde av økonomien i SFR IKS og følge denne opp på en fullstendig måte. Fra og med oktober 2017 har SFR IKS fått tilganger til økonomisystemet Agresso som gjør det mulig å hente ut regnskapstallene direkte i systemet. Per ultimo oktober 2017, har det imidlertid ikke blitt etablert egne rutiner for å hente ut regnskapstall fra økonomisystemet eller for å følge opp selskapets budsjett.

Rådmann opplyser at SFR IKS, som et selvstendig selskap med eget styre og representantskap, selv har ansvaret for oppfølging av egen økonomi. Kommunen har gitt selskapet bistand i arbeid med økonomi i de tilfeller der dette har blitt etterspurt, men har utover dette ikke hatt noe ansvar knyttet til økonomioppfølgingen i SFR IKS. Rådmann opplyser at SFR IKS over tid har hatt god kontroll på økonomien i selskapet, og at budsjettene i hovedsak har blitt overholdt. På bakgrunn av dette har rådmann antatt at SFR IKS har hatt tilstrekkelig tilgang på data og rapporter om økonomi til å kunne følge opp egen økonomi og arbeid med personal. Rådmann kjenner ikke til at SFR IKS tidligere har etterspurt tilganger til Agresso fra kommunen. I forbindelse med høring, peker SFR IKS på at selskapet har etterspurt elektronisk tilgang til Agresso helt siden 2012, uten at det har blitt etablert slike tilganger.

I intervju opplyser daglig leder at han har etterlyst opplæring i bruk av Agresso for SFR IKS. Selskapet har blitt gitt noen muntlige gjennomganger av kontaktperson i økonomiavdelingen, men dette har ikke vært tilstrekkelig for SFR IKS med hensyn til å sikre at de har den kunnskapen de behøver for å kunne ta ut alle rapporter og tall som er nødvendige for å kunne følge opp eget budsjett på en tilstrekkelig måte.

I forbindelse med verifisering av datagrunnlaget i rapporten, opplyser daglig leder at til tross for at det har blitt lagt ned betydelig arbeid, har det ikke lyktes å sikre de nødvendige tilpasninger og tilganger i regnskapssystemet som SFR IKS trenger for å kunne følge opp egen økonomi på en tilstrekkelig måte. Det blir videre opplyst at på grunn av manglende tilganger, vedtok styret i SFR IKS høsten 2017 å innhente tilbud på regnskapstjenester fra fire ulike leverandører. I desember 2017 valgte SFR IKS å inngå avtale med Sjur Madsen Consult, lokalisert i Ås, om levering av regnskapstjenester, og fra og med 1. januar 2018 byttet selskapet regnskapssted. Daglig leder opplyser at SFR IKS benyttet selskapets revisor som støtte til kvalitetssikring i forbindelse med bytte av regnskapssted. SFR IKS har i denne forbindelse også byttet regnskapssystem, fra Agresso som Vestby kommune benytter til Tripletex.

Når det gjelder regnskapet for 2017, får revisjonen opplyst av daglig leder i SFR IKS at Vestby kommune vil stå for slutføringen av dette, mot de beløp som er avtalt gjennom budsjett. Utover dette, har Vestby kommune ifølge daglig leder i SFR IKS varslet via e-post at all tjenesteyting fra kommunen til SFR IKS nå vil avsluttes, da kommunen anser at selskapet gjennom å skifte regnskapssted har avsluttet avtalen om å motta tjenester fra kommunen. Ifølge daglig leder mener Vestby kommune at økonomisystemet er en så

integreert del av kommunens styringssystemer at det ikke er rasjonelt å yte tjenester innen økonomibistand, personalsaker, sykefravær, innkjøp og liknende så lenge kommunen ikke også håndterer regnskaps- og lønnsdata for selskapet.

3.5.2 Vurdering

Undersøkelsen viser at det er etablert en fast praksis for utarbeidelse av budsjett for SFR IKS. Selskapet har imidlertid ikke utarbeidet skriftlige rutiner for budsjettprosessen, som omtaler ulike faser i budsjettprosessen, hvilke oppgaver som skal utføres og hvordan disse skal gjøres. Videre viser undersøkelsen at det verken foreligger skriftlige rutiner eller en tydelig etablert praksis for oppfølging av budsjett. Etter revisjonens vurdering er manglende rutiner for utarbeidelse av budsjett, samt manglende rutiner og etablert praksis for oppfølging av budsjett, ikke tilfredsstillende. Revisjon mener det er positivt at SFR IKS har begynt å utarbeide en veileder som redegjør for utarbeidelse av budsjett i SFR IKS, samt økonomi- og budsjettoppfølging. Samtidig er det etter revisjonens vurdering viktig at dette arbeidet følges opp og at veilederen ferdigstilles som planlagt, slik at SFR IKS får på plass tilfredsstillende rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjett.

Revisjonen mener det er en utfordring i samarbeidet mellom Vestby kommune og SFR IKS at det når det gjelder økonomioppfølging har vært uklarheter knyttet til hvordan ansvar og oppgaver skal være delt mellom selskapet og kommunen, og om hvorvidt SFR IKS selv har hatt tilstrekkelig data og rapportering tilgjengelig til å følge opp sentrale økonomiske forhold. Det at disse forholdene ikke er tydelig avklart, skaper etter revisjonens vurdering unødvendig usikkerhet rundt budsjett- og regnskapssituasjonen i SFR IKS og oppfølging av denne, samt rundt den øvrige driften av selskapet. Revisjonen merker seg at selskapet har valgt en ny regnskapsfører og nytt regnskapssystem fra og med 1. januar 2018. Revisjonen mener likevel det er viktig at Vestby kommune og SFR IKS avklarer hvilke konsekvenser dette har for samhandling og oppgavedeling mellom kommunen og selskapet fremover.

3.6 Rutiner for regnskapsføring

3.6.1 Datagrunnlag

Undersøkelsen viser at SFR IKS ikke har etablert noen egne rutiner for regnskapsføring, da det er Vestby kommune ved økonomiavdelingen som fører regnskapet for SFR IKS. Regnskapet for SFR IKS føres i samsvar med de rutiner som er gjeldende for Vestby kommune for øvrig. I intervju opplyser rådmann at denne praksisen i stor grad fungerer, og at den bidrar til å sikre at årsregnskap for SFR IKS føres i samsvar med god kommunal regnskapsskikk.

Revisjonen har foretatt en overordnet gjennomgang av årsberetning og årsregnskap for 2016, for å kontrollere hvorvidt disse er i samsvar med krav i lov og forskrift om interkommunale selskap til utarbeidelse årsregnskap og årsberetning. Gjennomgangen viser at årsregnskapet for SFR IKS følger inndelingen som er angitt i vedlegg til forskrift om budsjett, regnskap mm. i interkommunale selskaper, i samsvar med de krav som følger av forskriftens § 5, og at regnskapet inneholder driftsregnskap, kapitalregnskap og balanseregnskap, samt obligatoriske noteopplysninger. Videre viser gjennomgang at det i årsberetningen er gitt opplysninger om forhold som må anses som viktige for å bedømme selskapet stilling og resultatet av virksomheten, og som ikke fremgår av årsregnskapet. Det er også gitt opplysninger om andre forhold som er av vesentlig betydning for selskapet, men det er ikke reflektert over ev. behov for tilpasning og oppgradering av anlegget med hensyn til endrede produksjons- og kapasitetsbehov.

Når det gjelder beregning av selvkost, utføres dette av Vestby kommune, og SFR IKS er ikke involvert i disse prosessene. I intervju opplyser rådmann at kommunen benytter statlig veileder for selvkost på kommunale betalingstjenester som retningslinje for beregning av selvkost i kommunen, og at disse legges til grunn for selvkostkalkylene til kommunen. Selve kalkylene for selvkost, herunder selvkostkalkylene for avløp, leveres av selskapet EnviDan Momentum. I intervju opplyser rådmann at kommunen så langt har opplevd at denne tjenesten har fungert godt, og at kommunen har god kontroll både ved beregning av selvkosttjenester, herunder avløpstjenester gjennom SFR IKS, og med regnskapsføring av inntekter og kostnader knyttet til selvkost gjennom de rutiner kommunen har for regnskapsføring for øvrig.

Kommunens selvkostfond knyttet til avløp har blitt betydelig redusert i løpet av 2017. I handlingsprogram for 2018-2021 har Vestby kommune lagt opp til en ytterligere reduksjon av selvkostfondet, med mål om

at selvkostfondet skal gå i null ved utgangen av planperioden. Tabellen under viser utviklingen i kommunens selvkostfond knyttet til avløp de siste tre årene:

Tabell 1: Utvikling av Vestby kommunes selvkostfond for perioden 2015-2017 (Kilde: Vestby kommune)

	2015	2016	2017
Inngående balanse	-9 324 284	-12 161 469	-18 145 678
Avsetning/bruk	-2 837 185	-5 984 209	11 527 953
Saldo pr. 31.12	-12 161 469	-18 145 678	-6 617 725

Revisjonen får opplyst at når det gjelder rente, benytter Vestby kommune en kalkulatorisk rente ved beregning av selvkost i henhold til «Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester», dvs. 5-årig SWAP-rente med et tillegg på 0,5 prosentpoeng.

3.6.2 Vurdering

Av selskapsavtalens pkt. 12.1 følger det at regnskapet i SFR IKS skal avgis etter kommunale regnskapsprinsipper. Dette innebærer at årsregnskapet skal oppfylle de særreglene som fremkommer av IKS-forskriften § 5, i tillegg til øvrige krav i lov om interkommunale selskaper og IKS-forskriften.

Etter revisjonens vurdering følger årsregnskapet for 2017 for SFR IKS den inndelingen som er angitt i vedlegg til IKS-forskriften, i samsvar med krav i forskriftens § 5. Videre mener revisjonen at det i årsberetningen for SFR IKS er gitt opplysninger om forhold som anses viktige for å bedømme selskapet stilling og resultatet av virksomheten, og som ikke fremgår av årsregnskapet, samt opplysninger om andre forhold som er av vesentlig betydning for selskapet. Revisjonen vil imidlertid peke på at det av årsberetningen ikke fremgår opplysninger om endrede produksjons- og kapasitetsbehov. Revisjonen mener at dette, gitt det identifiserte behovet for ytterligere rensekapasitet i kommunen, samt planer om investeringer i anlegg med tilhørende kostnader, er opplysninger som med fordel kunne gått frem av årsberetningen. Behov for utvidet rensekapasitet er nærmere omtalt i kapittel 5.

Når det gjelder rutiner for regnskapsføring for SFR IKS, er dette etter revisjonens vurdering tilstrekkelig ivarettatt gjennom de regnskapsrutiner som gjelder for den øvrige regnskapsføringen i Vestby kommune. Revisjonen vil likevel peke på at dersom eventuelle endringer i økonomioppfølgingen av SFR IKS skulle tilsi at selskapet selv tar en større del av ansvaret for oppfølging av budsjett og føring av regnskap, er det viktig at det utarbeides system og rutiner for dette arbeidet som sikrer at regnskap for SFR IKS føres i samsvar med gjeldende regelverk og god kommunal regnskapsskikk.

Vestby kommune benytter kalkulatorisk rente ved beregning av selvkost, noe som er i samsvar med retningslinjene for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. Revisjonen merker seg at selvkostfondet for avløp har hatt et vesentlig overskudd de siste tre årene. Revisjonen vil presisere at generasjonsprinsippet innebærer at kommunen/selskapet ikke skal bygge opp fond over lengre tid, men ha en planlagt prosess både for oppbygging og nedbygging av fondet, som ledd i økonomiplanarbeidet. Revisjonen registrerer at kommunen har en plan for at selvkostområdet skal gå i null ved utgangen av planperioden.

4. System for etterleving av krav til miljø

4.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling:

I hvilken grad er det etablert mål, system og rutiner for å sikre at Søndre Follo Renseanlegg IKS etterlever krav til ytre og indre miljø?

4.2 Kontrollkriterier

4.2.1 Ytre miljø

Krav til ytre miljø (herunder utslipp til luft, vann og jord), følger av forurensningsloven med forskrift, og er blant annet gitt i utslippstillatelse fra Fylkesmannen. I utslippstillatelse fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, er det stilt krav til renseeffekt og tillatt utslippsmengde for ulike stoffer, herunder næringsstoffer som fosfor og nitrogen, og organiske stoffer.

I tillegg angir forskrift om miljørettet helsevern krav til virksomheten som også gjelder ytre miljø.

4.2.2 Indre miljø

Arbeidsmiljøloven kapittel 3 og 4 inneholder en rekke krav til arbeidsmiljøet (indre miljø) i en virksomhet og bestemmelser om virkemidler i arbeidsmiljøarbeidet, herunder krav til helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

I arbeidsmiljøloven blir det i § 3-1 stilt krav til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Blant annet plikter arbeidsgiver å kartlegge farer og problemer og på bakgrunn av dette vurdere risikoforholdene i virksomheten, utarbeide planer og iverksette tiltak for å redusere risikoen. Arbeidsgiver skal også sørge for systematisk arbeid med forebygging og oppfølging av sykefravær og foreta systematisk overvåking og gjennomgang av det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet for å sikre at det fungerer som forutsatt. Krav til gjennomføring og dokumentasjon er videre definerte i internkontrollforskriften.

I internkontrollforskriftens § 3 blir internkontroll definert som «[S]ystematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres, sikres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen».

Innholdet og krav til HMS-arbeidet blir beskrevet i internkontrollforskriftens § 5, hvor det presiseres at internkontrollen skal «tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Se vedlegg 2 for utfyllende kontrollkriterier.

4.3 Datagrunnlag

Ytre miljø

Som det går frem av kapittel 3.3.1, har SFR IKS som er av sine definerte mål å etterleve den gjeldende utslippstillatelsen fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Etterlevingsmålet er vedtatt i styret i SFR IKS.

SFR IKS gjennomfører daglige målinger av rensegraden i anlegget ved hjelp av systemet Guard. Selskapet benytter videre både systemet Guard og systemet Gurusoft i forbindelse med målingene, for å hente ut data på rensegrad og kontrollere hvorvidt utslippskrav fra Fylkesmannen blir etterlevd. Videre har SFR IKS engasjert Rambøll (tidligere Aquateam Cowi) til å gjennomføre årlige evalueringer av utslippene til selskapet. Rapportene fra de årlige evalueringene, gir SFR IKS detaljert informasjon om rensegrad og utslippsnivå for ulike stoffer fra anlegget. Av rapportene fra Rambøll/Aquateam Cowi, går det frem at SFR IKS for perioden 2014-2016 har hatt utfordringer med å overholde utslippstillatelsen fra Fylkesmannen. Verken i 2014 eller 2015 overholdt SFR IKS kravene i utslippstillatelsen satt i samsvar med forurensningsforskriften. SFR IKS overholdt i disse årene heller ikke krav i forurensningsforskriften til sekundærrensing. Revisjonen vil peke på at SFR IKS, på grunn av anleggets utforming og dimensjonering,

per i dag ikke er underlagt forskriftens krav til sekundærrensing. Rambøll/Aquateam Cowi trekker likevel frem i rapporten at SFR IKS, dersom utforming og dimensjonering skulle endre seg, ikke oppfyller sekundærrensekravene. Når det gjelder 2016, viser rapport fra Rambøll at SFR IKS har overholdt gjeldende krav i utslippstillatelse fra Fylkesmannen, men at krav til sekundærrensing ikke er overholdt.

I intervju blir det opplyst at SFR IKS har iverksatt flere tiltak de siste årene for å redusere sin negative påvirkning på det ytre miljøet. I 2013-2014 ble det byttet trykkrør mellom Krombekken og Vestby sentrum for å hindre lekkasjer til grunn, og i 2015 ble det montert kullfilter i slamkummer for å redusere luktutslipp, samt utført bytte av rør på Tvetter pumpestasjon. Videre blir det opplyst at SFR IKS i 2015 og 2016 satt i verk konkrete tiltak for å sikre at krav til rensegrad og utslippsnivå blir overholdt. SFR IKS har gjort justeringer mht. til dosering av kjemikalier (overdosering), som har bidratt til at rensegraden har gått opp og utslippsnivået ned. I intervju opplyser daglig leder at SFR IKS for 2017 med høy sannsynlighet vil ha greid å etterleve de kravene som er stilt i utslippstillatelse fra Fylkesmannen.

Som det går frem av kapittel 3.3.1, har SFR IKS utarbeidet en rekke driftsskjema og sjekklister som understøtter de arbeidsprosessene som skjer i virksomheten. Skjema og sjekklister skal benyttes av de ansatte i forbindelse med gjennomføring av oppgaver, blant annet for å sikre at arbeidet ved anlegget utføres korrekt ihht. utslippstillatelse med tilhørende krav. Videre har SFR IKS etablert en døgnkontinuerlig vaktordning med utrykningstid på maksimalt én time, for å sikre at eventuelle drifts- og utslippsavvik blir fulgt opp innen kort tid.

Indre miljø

Som det går frem av kapittel 3.3.1, har SFR IKS flere mål for virksomheten som knytter seg til etterlevelse av krav til indre miljø, herunder helse, miljø og sikkerhet. Blant målene som er definert for drift av SFR IKS finner en «null antall skader m/ fravær», «null uønskede hendelser» og «sykefravær under 2,7 prosent».

Som det også går frem av kapittel 3.3.1, har SFR IKS har bygd opp et system for internkontroll rundt de ulike virksomhetsmålene knyttet til blant annet indre miljø og HMS. Systemet inneholder retningslinjer og rutiner for HMS-arbeidet i selskapet, herunder en egen beredskapsplan, rutine for el-sikkerhet, rutine for gjennomføring av vernerunder, rutine for oppfølging av bedriftshelsetjeneste og rutiner for avfallshåndtering og bemanning av fyrkjel.

Undersøkelsen viser at SFR IKS også har inngått avtale om inkluderende arbeidsliv, med hensyn til oppfølging og tilrettelegging for sykefravær i virksomheten.

Videre får revisjonen opplyst i intervju med daglig leder at SFR IKS arbeider aktivt med oppfølging av HMS og det å ha et tilstrekkelig godt indre miljø. Blant annet har SFR IKS, i samsvar med gjeldende krav i regelverket, innført tydelig skille av driften i uren og ren sone, med en sluse som skiller de ulike sonene og med klare krav til hygiene mv. ved forflytning mellom sonene. Daglig leder opplyser videre at bedriftshelsetjenesten benyttes som rådgiver for å kartlegge virksomheten og for å komme med anbefalinger knyttet til utforming av indre miljø som sikrer etterleving av krav.

Daglig leder gjennomgår jevnlig krav til indre miljø i personalmøter, og alle ansatte må kvittere på egne skjema for å bekrefte at de har gjort seg kjent med hvilke krav som gjelder for HMS og indre miljø i selskapet, og at de plikter å etterleve kravene. Gjeldende krav til indre miljø er også innarbeidet i stillingsinstruksene til de ansatte i SFR IKS. SFR IKS gjennomfører daglige morgenmøter med en fast agenda, hvor blant annet driftsplaner, ev. avvik og hendelser knyttet til HMS er faste tema daglig. I tillegg avholdes månedlige vernerunder ved renseanlegget.

I intervju kommer det frem at daglig leder jevnlig rapporterer og informerer om etterlevelse av krav til ytre og indre miljø til styret. Dette bekreftes også av referater fra styremøter.

4.4 Vurdering

Undersøkelsen viser at SFR IKS har etablert mål, system og rutiner for å etterleve krav til ytre miljø, herunder utslippskrav gitt i utslippstillatelse fra Fylkesmannen. Etter revisjonens vurdering fremstår både mål, system og rutiner som hensiktsmessig for å sikre at selskapet etterlever de bestemmelsene som er gitt med hensyn til utslipp.

Samtidig viser undersøkelsen at SFR IKS i både 2014 og 2015 ikke overholdt krav i utslippstillatelse fra Fylkesmannen, og at rensegraden for anlegget var lavere enn det som krevdes for å innfri utslippskravene. Selv om SFR IKS i 2016 innfridde kravene i utslippstillatelsen, mener revisjonen det er viktig at selskapet fortsetter å følge opp og utbedre arbeidet med å etterleve utslippstillatelse fra Fylkesmannen, og sikrer at de krav som blir stilt i denne blir møtt. Når det gjelder manglende etterlevelse av sekundærrensekrav, vil revisjonen peke på at SFR IKS per i dag ikke er underlagt sekundærrensekrav, og at manglende etterlevelse av disse kravene formelt sett ikke konstituerer brudd på utslippskrav. Revisjonen mener likevel at SFR IKS bør vurdere å sikre etterlevelse også av forskriftskrav til sekundærrensing, både med hensyn til å sikre et så godt ytre miljø som mulig, samt for å sikre at anlegget vil være i stand til å etterleve disse kravene, dersom de på bakgrunn av endringer i anleggets utforming og kapasitet skulle bli gjort formelt gjeldende for SFR IKS.

Når det gjelder etterlevelse av krav til indre miljø, er det revisjonens vurdering at SFR IKS har etablert hensiktsmessig mål, system og rutiner for å sikre dette. Selskapet har utarbeidet tydelige skriftlige mål for helse, miljø og sikkerhet, og det er utarbeidet rutiner og tiltak for å følge opp og arbeidet mot de målene som er satt for HMS i virksomheten. Samlet mener revisjonen at selskapet har truffet tiltak som fremstår som velegnet til å bidra til overholdelse av gjeldende krav i internkontrollforskriften for HMS-arbeid.

5. Tiltak knyttet til produksjons- og kapasitetsbehov

5.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling:

I hvilken grad har selskapet satt i verk tiltak for å møte endrede produksjons-/kapasitetsbehov?

5.2 Kontrollkriterier

5.2.1 Kommunal planlegging

Kommuner er pålagt å planlegge virksomheten sin. Det går frem av kommuneloven § 5 at «kommunen skal utarbeide en samordnet plan for den kommunale virksomhet.» Det heter også at kommuneplanleggingen skal bygge på en realistisk vurdering av den forventede utvikling i kommunen eller fylkeskommunen, og av de økonomiske ressurser som vil stå til rådighet, slik dette fremgår av økonomiplanen.

Kommunens plikt til og formål med å utarbeide planer fremgår også av plan- og bygningsloven §§ 3-2, 3-3 og 11-2, andre ledd. Planleggingen skal fremme helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område blir satt i sammenheng gjennom samordning og samarbeid om oppgaveløsning mellom sektormyndigheter og mellom statlige, regionale og kommunale organ, private organisasjoner og institusjoner, og allmenheten, jf. plan- og bygningsloven § 3-1.

Av plan- og bygningsloven § 11-2 fremgår det videre at:

«Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.

Kommunedelplaner for temaer eller virksomhetsområder skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig.»

5.2.2 Virksomhetsstyring og internkontroll

Det finnes flere rammeverk for hvordan man kan utarbeide et overordnet system for virksomhetsstyring og internkontroll.. Et av de mest brukte rammeverkene for virksomhetsstyring og internkontroll er COSO-modellen.⁹

Med virksomhetsstyring menes i COSO-modellen de prosesser og aktiviteter som en virksomhet gjennomfører for å

- sette mål
- definere oppgaver for å nå målene
- måle resultater mot målene
- bruke informasjonen til å ha styring, kontroll og læring for å utvikle og forbedre virksomheten.

Virksomhetsstyring og god intern kontroll benevnes ofte også som intern styring og kontroll nettopp for å understreke at god internkontroll er en forutsetning for effektiv virksomhetsstyring. COSO-modellen omfatter hovedelementer som er felles for flere av de ulike rammeverkene for internkontroll. Blant de viktigste elementene er:

⁹ Se norsk oversettelse i Internkontroll – et integrert rammeverk. Norges interne revisorers forening (1996), Oslo: Norges interne revisorers forening (NIRF).

- Kontrollmiljø
- Risikovurdering
- Kontrollaktiviteter
- Kommunikasjon og informasjon
- Ledelsens oppfølging

God intern styring og kontroll handler med andre ord om å skaffe seg oversikt og nå målene for selskapets drift, rapportering og følge de lover og bestemmelser som gjelder. Ansvar for å sikre god intern styring og kontroll, slik dette er fremstilt i COSO, er et ansvar som deles mellom styret og administrasjonen i et selskap.

Se vedlegg 2 for utfyllende kontrollkriterier.

5.3 Datagrunnlag

Undersøkelsen viser at SFR IKS per 2017 har en rensekapasitet på 25 000 personekvivalenter (PE – måleenhet for kapasitet i vannforsyning, kloakkanlegg og avløpsrensing). Forventet befolkningsvekst og næringsutvikling i regionen indikerer imidlertid at kapasiteten til renseanlegget vil bli overskredet i 2017. Dette går frem av brev til SFR IKS fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus av 17. april 2016, der Fylkesmannen omtaler situasjonen som alvorlig, da «anlegget om kort tid vil ha underkapasitet i forhold til regionens behov for rensing». I brevet er det videre gitt pålegg overfor SFR IKS om å utarbeide og oversende en fremdriftsplan for utvidet rensekapasitet innen 1. juni 2016. Fristen i 2016 innebar en utsettelse av tidligere fastsatte frister fra Fylkesmannen om oversending av tilsvarende fremdriftsplan (hvh. 1. juni 2015 og 1. oktober 2015).

Når det gjelder SFR IKS sin oppfølging av pålegg om å oversende fremdriftsplan for utvidet rensekapasitet, viser undersøkelsen at det i representantskapsmøte 29. april 2015 ble vedtatt at styret skulle fremlegge «sak om forprosjekt til politisk behandling i eierkommunene innen 1. november 2015. Samtidig bør sak om framdriftsplan på utvidelse av anlegget behandles. Videre bes styret gjennomføre geotekniske undersøkelser sommer/høst 2015». Styret startet oppfølging av instruks i styremøte 19. mai 2015, der det ble vedtatt å etablere en arbeidsgruppe for utarbeidelse av fremdriftsplan for utvidet rensekapasitet. I styremøte 21. juni 2015 ble det videre vedtatt å godta tilbud fra Norconsult vedrørende geotekniske undersøkelser knyttet til tomt for utbygging av renseanlegget.

I representantskapsmøte 23. september 2015 ble følgende forslag ble enstemmig vedtatt: «Det iverksettes omgående tiltak for bygging av nytt renseanlegg med en kapasitet på 50 000 PE, og klargjort for videre utbygging til 75 000 PE». Forslag om parallell utredning av mulighet for sjøkabel fikk ikke tilstrekkelig tilslutning, og ble således ikke vedtatt. Representantskapet ble i samme møte også orientert om fremdriften i arbeidet med geotekniske undersøkelser knyttet til tomteutredning for utvidet renseanlegg.

Av styremøteprotokollen fra 25. november 2015 går det frem at SFR IKS i september 2015 hadde fullført forprosjektet knyttet til utvidet rensekapasitet ved anlegget, og at neste sted i prosjektet var en anbudsforespørsler vedrørende byggeleder og detaljprosjektering av nytt renseanlegg. Det ble også vedtatt at styret ønsker å utvide selskapets låneramme, fra 40 MNOK til 80 MNOK. Ved behandling av tilsvarende sak i representantskapsmøte 1. mars 2016, ble forslag om endring av selskapsavtalens bestemmelser om låneramme, med utvidelse fra 40 MNOK til 80 MNOK, ikke vedtatt. Som en følge av dette, ble ikke sak om pålegg om utarbeidelse av fremdriftsplan for nytt renseanlegg ikke behandlet i møtet. 18. mai 2016 ble det avholdt representantskapsmøte der representantskapet ble orientert om fristutvidelse fra Fylkesmannen til 1. juni 2016.

I representantskapsmøte 1. juni 2016 ble det vedtatt å støtte vedtak i styret om å utvide kapasiteten for nytt renseanlegg til 54 000 PE. Videre ble det vedtatt å starte et nytt forprosjekt av utvidet renseanlegg for å ivareta krav fra Fylkesmannen. Det ble ikke fattet vedtak om utvidelse av selskapets låneramme, da det ble avklart at nevnte detaljprosjektering kunne gjennomføres innenfor eksisterende låneramme. I styremøte samme dag ble det vedtatt å bygge et biomekanisk anlegg for 54 000 PE. I styremøte 7. juni 2016 ble det besluttet å øke selskapets låneopptak innenfor eksisterende låneramme for iverksetting av detaljprosjektering av nytt renseanlegg. Den 20. september 2016 ble det avholdt nytt styremøte, der det ble besluttet å øke selskapets lån med 15 MNOK for detaljprosjektering.

I tillegg til de prosjekter og oppfølginger som er vedtatt i representantskapet i SFR IKS, har styret har vedtatt flere ulike tiltak knyttet til å vurdere samarbeid med andre aktører i regionen for å finne gode og innovative løsninger for nytt renseanlegg. Representantskapet har imidlertid ikke fattet vedtak om nærmere utredning av styrets forslag.

I styremøte 8. juni 2017 ble det besluttet å etablere forprosjektgruppe for nytt renseanlegg, med følgende medlemmer:

- Teknisk sjef, Vestby kommune
- Teknisk sjef, Ås kommune
- Verneombud, SFR IKS
- Daglig leder, MIRA Sørumsand
- Daglig leder, SFR IKS

I samme møte ble styret orientert om tidsplan for utredning av prosjektet, som ble utlyst som en åpen tilbudskonkurranse i mai 2017. Det følger av styreprotokollen at utredningen skal resultere i prisestimer, og muliggjøre valg av tekniske løsninger i det nye renseanlegget, i henhold til representantskapets beslutning fra 15. juni 2016.

Revisjonen får opplyst i intervju med styreleder at administrasjonen og styret i SFR IKS har lagt inn kostnader med montering av provisorisk anlegg og nødvendig låneopptak for bygging av nytt renseanlegg i budsjett med økonomiplan for 2018-2021. Dette for å kunne tilfredsstille rensekravene SFR IKS er pålagt av myndighetene. Kostnadene er sendt videre til representantskapet for godkjenning. Revisjonen får opplyst at forslaget ikke ble godkjent av representantskapet, og at det ble strøket fra revidert budsjett for 2018 i representantskapsmøte 20. desember 2017.

I undersøkelsen kommer det frem at Asplan Viak har vunnet anbudskonkurransen om utredning av nytt renseanlegg for SFR IKS, og at det skal utredes tre forskjellige varianter renseanlegg. Daglig leder informerer videre om at det ikke vil bli etablert noen prosjektorganisasjon, eller påbegynt noe prosjektarbeid, før det foreligger formelle vedtak om dette i de riktige kanalene. SFR IKS har et ønske å samarbeide tett med teknisk ledelse og administrasjon i eierkommunene, for å sikre tilstrekkelig forankring av nytt renseanlegg i både Vestby og Ås kommuner.

Rådmann opplyser at når det gjelder rensekapasitet, har Vestby kommune et ansvar for å sikre innbyggerne i kommunen en tilstrekkelig kapasitet på avløpsrensing. Dette er et overordnet ansvar Vestby kommune har, på samme måte som for øvrige kommunale tjenester. Kommunen har valgt å løse dette gjennom to interkommunale selskap som begge står for rensing av avløpsvann, SFR IKS og MOVAR IKS. Rådmann opplyser at Vestby kommune ikke har noe særskilt ansvar for å sikre oppfyllelse og etterlevelse av de pålegg Fylkesmannen har gitt SFR IKS.

Videre opplyser rådmann at Vestby kommune ikke har mottatt noe pålegg fra Fylkesmannen hva rensekapasitet angår. Rådmann peker på at Vestby kommune har en utslippstillatelse som gjelder for kommunens transportsystem for avløpsvann til både SFR IKS og MOVAR IKS. Dette er en tillatelse datert 5. mars 2012, som det ikke har kommet noen pålegg om endring eller utbedring fra Fylkesmannen i henhold til. Rådmann peker på at arbeidet med tilstrekkelig kapasitet er noe kommunen arbeider kontinuerlig med, blant gjennom utarbeidelse av ny avløpsplan, som er planlagt ferdigstilt i 2018.

I forbindelse med verifisering av datagrunnlaget i rapporten, får revisjonen opplyst at vurdert opp mot rensekapasiteten på 25 000 PE, lå Søndre Follo Renseanlegg allerede i 2016 på et nivå tilsvarende 23 399 PE. Når det gjelder tilsvarende tall for 2017, viser beregninger fra Rambøll om renseresultat og utslipp at belastningen på Søndre Follo Renseanlegg lå over rensekapasiteten på 25 000 PE (mellom 35 863 PE og 48 353 PE, avhengig av målemetode og modell for beregning).

I forbindelse med verifisering blir det videre pekt på av daglig leder at 2017 har vært et utfordrende år for SFR IKS når det gjelder rensekapasitet. Anlegget har hatt utfordringer både med å holde høy nok rensegrad, og med fjerning av fosfor i avløpsvann. I tillegg har antall luktklager økt i forhold til tidligere år.

5.4 Vurdering

Undersøkelsen viser at det er påvist behov for utvidet rensekapasitet ved Søndre Follo Renseanlegg. Behovet går frem av brev fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, og blir vist til som forholdsvis akutt. Fylkesmannen omtaler også situasjonen knyttet til rensekapasiteten i anlegget som alvorlig.

Av undersøkelsen går det frem at SFR IKS har iverksatt tiltak for å møte endrede produksjons-/kapasitetsbehov knyttet til kapasitet rensing av avløpsvann, herunder igangsettelse av forprosjekt for utvidet rensekapasitet, utredning av tomt for utbygging av renseanlegget, samt fremming av forslag om utvidet låneramme for å muliggjøre investering og utbygging av anlegg. Arbeidet med tiltak for å møte krav fra Fylkesmannen har pågått over flere år, uten at fremdriften har vært tilstrekkelig til å møte Fylkesmannens pålegg innen de frister som har vært gitt. I 2017 har det imidlertid blitt iverksatt tiltak som etter revisjonens vurdering er av betydning for fremdrift i prosessen med å møte behov for utvidet kapasitet, gjennom utredning av tre ulike renseanleggsvarianter.

Revisjonen mener det er positivt at SFR IKS arbeider med å imøtekomme det pålegg som er gitt fra Fylkesmannen med hensyn til utvidet rensekapasitet, og at arbeidet per 2017 omfatter konkrete alternativer for kapasitetsutvidelse. Samtidig er det revisjonens vurdering at det arbeidet som er gjennomført ikke har vært tilstrekkelig, all den tid SFR IKS ved gjentatte anledninger har vært nødt til å søke Fylkesmannen om utsatt frist for oversending av plan for utvidet rensekapasitet. Revisjonen mener også at arbeidet med å finne løsninger for å sikre stor nok rensekapasitet må prioriteres. Revisjonen vil henvise til de anmerkning Fylkesmannen har gitt vedrørende manglende etterlevelse av statlige minimumskrav for rensing av avløpsvann, og at disse settes i sammenheng med manglende/utilstrekkelig rensekapasitet ved SFR IKS. Etter revisjonens vurdering er det viktig at SFR IKS sammen med eierkommunene sikrer en tilstrekkelig rensekapasitet for avløpsvann som bidrar til etterlevelse av utslippskrav, i samsvar med lov og forskrift, utslippstillatelse og statlige pålegg.

6. Prosjektstyring

6.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad har selskapet etablert system og rutiner for prosjektstyring?

- Er ansvar og oppgaver for investerings- og byggeprosjekter tydelig fordelt?
- Er det utarbeidet retningslinjer og rutiner for planlegging, gjennomføring, oppfølging og rapportering av prosjekt?
- Er det etablert rutiner for kvalitetssikring i alle faser av prosjektet?
- Er det etablert retningslinjer for utarbeidelse av risikoanalyser av prosjekt?

6.2 Kontrollkriterier

Norsk Standard har utarbeidet retningslinjer for kvalitetsstyring i prosjekter¹⁰ (NS-ISO 10006:2003). Der går det frem at man, i forbindelse med ressursplanlegging, bør fastsette og dokumentere hvilke ressurser som er nødvendig for prosjektet på ulike tidspunkt i gjennomføringen. Hvilken formell kompetanse og personlige egenskaper som er nødvendig bør fastsettes. Videre bør det utarbeides arbeidsbeskrivelser som inkluderer ansvar og myndighet. Norsk Standard sin veiledning i prosjektledelse (NS-ISO 21500:2012), slår i tillegg fast at en bør identifisere gap mellom tilgjengelig og nødvendig kompetanse for prosjektgjennomføring, og håndtere ev. avvik som avdekkes.

Videre går det frem av NS-ISO 10006:2003 at prosjektstyring omfatter den kontinuerlige planleggingen, organiseringen, overvåkingen, reguleringen, rapporteringen og ved behov gjennomføring av korrigerende tiltak for alle prosesser som må gjennomføres for å realisere prosjektet. Det bør etableres en plan for prosjektstyring som tydeliggjør hva som er nødvendig for å nå prosjektets mål, og denne planen bør inkludere prosjektets kvalitetsplan. Videre bør det fastsettes dokumenter for å sikre virkningsfull planlegging, iverksettelse og oppfølging av prosjektet. I tillegg bør planen for prosjektstyring, der det er relevant, blant annet inkludere plan for organisering, ressurser, tidsforbruk, budsjettering og risikostyring.

NS-ISO 10006:2003 slår videre fast at det er nødvendig å styre prosjektprosesser med et system for kvalitetsstyring for å oppnå prosjektets mål. Systemet bør dokumenteres og inkluderes/refereres i en kvalitetsplan for prosjektet. En slik kvalitetsplan bør angi nødvendige aktiviteter for å nå prosjektets kvalitetsmål, og innlemmes i plan for prosjektstyring (omtalt over).

I følge NS-ISO 10006:2003 bør det utarbeides kostnadsoverslag der alle prosjektkostnader er identifisert. Kostnadsoverslagene bør ta hensyn til både nåværende og forventede tendenser i økonomien som kan påvirke hvor realistiske anslagene er. En bør identifisere, vurdere, dokumentere og behandle usikkerhet knyttet til overslagene, og ev. inkludere en post for uforutsette kostnader i overslagene dersom det er bestående usikkerhet.

Av NS-ISO 10006:2003 fremgår det videre at en bør identifisere risiko både ved oppstart, ved fremgangsvurderinger og ev. andre tilfeller der viktige beslutninger blir tatt. Identifisert risiko bør vurderes og ikke-akseptert risiko bør behandles. Det bør være etablert system eller rutiner for å overvåke risikoen i hele prosjektperioden og styre den gjennom identifisering, vurdering og behandling.

Se vedlegg 2 for utfyllende kontrollkriterier.

¹⁰ Systemer for kvalitetsstyring – Retningslinjer for kvalitetsstyring i prosjekter (NS-ISO 10006:2003). Standard Norge

6.3 Datagrunnlag

Fordeling av ansvar og oppgaver

SFR IKS har utarbeidet en egen veileder for prosjekt, anskaffelser av maskiner, bygg og teknisk utstyr, til internt bruk.¹¹ I veilederen er fire hovedroller for prosjekter definert: oppdragsgiver/prosjekteier, intern prosjektleder/ekstern prosjektleder, prosjektmedarbeider/kostkontroller, referansegruppe/byggekomité med tilhørende rolle og ansvar. Det er ikke definert skriftlig hvem i SFR IKS som bør eller skal inneha de ulike rollene ved gjennomføring av prosjekter. Revisjonen får opplyst i intervju at dersom selskapet skal gjennomføre investeringsprosjekter, vil det være naturlig at daglig leder er prosjekteier, mens selskapet leier inn en prosjektleder, og oppnevner øvrige rolleinnhavere ut fra prosjektets innretning og behov.

Retningslinjer og rutiner for prosjekter

Veilederen som SFR IKS har utarbeidet deler videre opp prosjekter i ulike aktiviteter som skal gjennomføres i et prosjekt, i fire ulike faser: forprosjekt, forberedelse, gjennomføring, og avslutning.

Fasen for forprosjekt gir føringer for hvordan forprosjekt skal gjennomføres, herunder avklaring av prosjektets formål og avklaring av foreløpige suksesskriterier. Det følger av veilederens pkt. 3.1.1 at hensikten med forprosjektfasen er å «undersøke om prosjektet er gjennomførbart teknisk og kommersielt, om det vil møte ulike interessenters krav og forventninger og om det er forretningsmessig riktig.» Forprosjektfasen iverksettes med utarbeidelse av et tydelig mandat, og skal avsluttes med en rapport med anbefalinger. Hvilke forhold rapporten skal behandle, er angitt på et overordnet nivå i veilederen, og inkluderer blant annet vurdering av realistisk arbeidsomfang og tid, samt avklaring av gevinster. Det er satt opp et flytdiagram og en figur som forutsetter at prosjektet både har en oppdragsgiver, prosjektansvarlig og oppdragsleder. Prosjektansvarlig skal fatte beslutning om å eventuelt bringe prosjektet videre til forberedelsesfasen, på bakgrunn av den utarbeidede rapporten. Dette fremkommer av veilederens pkt. 4.

Forberedelsesfasen innebærer innhenting av erfaring fra tidligere prosjekter, utarbeide prosjektbeskrivelse og budsjett, definere suksesskriterier og gjennomføre økonomisk analyse av prosjektet. En av oppgavene som skal gjennomføres i forberedelsesfasen er å lage en kommunikasjonsplan som skal fortelle hvem som skal ha formelle dokumenter som statusrapport, og hvor ofte. Det er etablert et eget skjema til bruk ved utarbeidelse av oppdragsspesifikasjon, prosjektbeskrivelse, statusrapport og sluttrapport. Hovedformålet med forberedelsesfasen er å «lage det nødvendige utgangspunkt for prosjektgjennomføringen med de nødvendige planer». Veilederen gir eksempler på hvilke arbeidsoppgaver som normalt må utføres i forberedelsesfasen, herunder hvilke planer som skal utarbeides, og hvilke analyser og avklaringer som må gjennomføres. I henhold til flytdiagrammet er det prosjektansvarlig som beslutter videreføring til neste prosjektfase når prosjektleder anser forberedelsene å være ferdigstilte.

Fasen for gjennomføring er delt inn i tre trinn: planrevisjon, gjennomføring og forberede overlevering. Det er opp til prosjektansvarlig å vurdere om trinn 1 og/eller 3 kan utelates i det enkelte prosjekt. Hensikten med planrevisjonstrinnet er å besørge kvalitetssikring av planene som ble utarbeidet i forberedelsesfasen samt gjennomføre prosess for prosjektoppstart. Det skal også gjennomføres en risikoanalyse dersom det oppstår «usikkerhet» rundt prosjektet eller momenter i prosjektet. Deretter iverksettes gjennomføringstrinnet, hvor prosjektet skal gjennomføres etter godkjente planer, etter beslutning av prosjektansvarlig. Det siste trinnet i gjennomføringsfasen er forberedelse av overlevering. Prosjektansvarlig beslutter når dette trinnet skal iverksettes, eller om det kan utelates (avhengig av prosjektets innretning).

Avslutningsfasen i veilederen skal sørge for at prosjektet avsluttes på en kontrollert måte og at læring føres tilbake til basisorganisasjonene og blir tilgjengelig for andre fremtidige prosjekter. Fasen avsluttes med en sluttrapport.

I tillegg til selve prosjektveiledningen, inneholder SFR IKS sin veileder en undermodell for gjennomføring av anskaffelser av nye maskiner og teknisk utstyr, hvor det er beskrevet hva som skal gjøres i en slik anskaffelsesprosess, og hvilke momenter som er sentrale med hensyn til korrekt og forutsigbar gjennomføring.

¹¹ SFR IKS: Veileder for prosjekt, anskaffelser av maskiner, bygg og teknisk utstyr. Datert 26.05.17.

Rutiner for kvalitetssikring i prosjekt

Av veilederen går det frem at den har til hensikt å sørge for kvalitet i de forskjellige fasene av prosjekter. For hver fase er det definert aktiviteter som skal gjennomføres i prosjektorganisasjonen med hensyn til kvalitetssikring. I forbindelse med gjennomføring av forprosjekt skal vedkommende som er ansvarlig utarbeide en HMS- og/eller kvalitetsplan knyttet til prosjektet. Videre går det frem av veilederen at trinn 1 i prosjekters gjennomføringsfase «har til hensikt å sørge for at planene kvalitetssikres og forberedes av den opprettede prosjektorganisasjonen». Av veilederens pkt. 4 går det videre frem at prosjektleder skal gjøre kvalitetsvurderinger av hvert prosjekt på ulike punkt og til ulike tider i forbindelse med gjennomføringsfasen av prosjektet. På alle disse punktene skal det vurderes om kvaliteten er tilstrekkelig, og om det er grunnlag for å videreføre prosjektet i den formen og med den kvaliteten det har på vurderingstidspunktet.

Retningslinjer for risikoanalyser i prosjekt

Det følger av veileder for prosjekt, anskaffelser av maskiner, bygg og teknisk utstyr pkt. 3.4.1.2 «Håndtering av usikkerhet» at «Usikkerhet håndteres ved risikoanalyser. Dette vil kunne endre planene ved at nye aktiviteter legges inn i prosjektet. Risikoanalysen skal redusere sannsynlighet og/eller konsekvens for uønskede hendelser som hindrer oss i å ferdigstille prosjektets leveranser innenfor tid og kost.» Dette står som siste punkt i den delen av veilederen som er definert som gjennomføringsdelen, trinn 1 om planrevisjon.

I gjennomføringsdelens trinn 2, fremkommer følgende i pkt. 3.4.2.1 Håndtering av usikkerhet: «usikkerhet håndteres ved risikoanalyser. Se 7.1 [referanse til kapittel 7 i veilederen]. Det vil kunne endre planene ved at nye aktiviteter legges inn i prosjektet. Dersom det medfører at prosjektets budsjett bør endres, må prosjektansvarlig godkjenne endringen».

I veilederens kapittel 7 blir styring av usikkerhet adressert. Der går det frem at:

«Risikoanalyser gjennomføres minst en gang i hver prosjektfase. Utgangspunktet er å finne hendelser og forhold som hindrer oss i levere leveranser som avtalt innen tid og kost. Risikoanalysen skal resultere i tiltak som vil redusere sannsynlighet og/eller konsekvens dersom forholdene inntreffer. Dersom tiltakene går utenfor prosjektets rammer, må prosjektansvarlig godkjenne.

Prosess:

- Finne forhold og hendelser som kan påvirke leveranser, tid og kost negativt
- Sette tall for sannsynlighet og konsekvens
- Finne risikoverdier
- Planlegge tiltak som vil redusere risiko
- Oppdatere planer»

6.4 Vurdering

Etter revisjonens vurdering har SFR IKS gjennom prosjektveilederen som er utarbeidet, sikret en tydelig fordeling av ansvar og oppgaver i investerings- og byggeprosjekt. I veilederen er generelle ansvarsområder, roller og oppgaver tydelig beskrevet, og revisjonen mener dette danner et godt grunnlag for fordeling av ansvar og oppgaver i de spesifikke prosjekter som gjennomføres. Revisjonen vil likevel understreke viktigheten av at veilederen blir benyttet aktivt, og at det i forkant av det enkelte investerings- og byggeprosjekt foretas tydelige fordelinger av ansvar og oppgaver, og at man som den del av fordelingsarbeidet også tar stilling til for eksempel om det er behov for ekstern konsulent- eller prosjektlederassistans, gitt prosjektets størrelse, utforming og/eller kompleksitet. Etter revisjonens vurdering har SFR IKS, gjennom prosjektveilederen, også sikret tilstrekkelige rutiner for kvalitetssikring av alle faser i prosjekter, i samsvar med anbefalingene i NS-ISO 10006.

Når det gjelder planlegging, gjennomføring, oppfølging og rapportering av prosjekt, er det revisjonens vurdering at prosjektveilederen til SFR IKS i hovedsak sikrer tilstrekkelige retningslinjer og rutiner for alle de fire elementene. Revisjonen mener imidlertid at når det gjelder gjennomføring av prosjekt, kunne retningslinjene for de tre ulike trinnene som skal gjennomføres i prosjekter med fordel ha angitt noen flere detaljer for hvilket arbeid som faktisk skal utføres. Veilederen kunne for eksempel omtalt i større detalj hvilke oppgaver det er viktig å fokusere på i hver av de ulike fasene, samt hvilke momenter dokumenter, rapporter, analyser og vurderinger som skal utarbeides bør inneholde. Dette ville etter revisjonens

vurdering ha gitt prosjektleder ytterligere verktøy å støtte seg på i forbindelse med gjennomføring av investerings- og byggeprosjekter. Revisjonen mener derfor at SFR IKS kan vurdere å utarbeide mer detaljerte beskrivelser for gjennomføringsfasen i egen prosjektveileder.

Revisjonen mener videre at SFR IKS gjennom prosjektveilederen som er utarbeidet, har etablert hensiktsmessige retningslinjer for utarbeidelse av risikoanalyser av prosjekt. I veilederen går det frem at risikoanalyser skal gjennomføres minst én gang per fase i prosjektet, og at analysene skal bidra til å redusere sannsynlighet og/eller konsekvens for uønskede hendelser som kan være til hinder for ferdigstilling av prosjektleveranser i henhold til fastsatte frister og definerte kostnader. Dette oppfyller etter revisjonens vurdering i utgangspunktet de anbefalingene som følger av NS-ISO 10006.

7. Eieroppfølging av SFR IKS

7.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling:

I hvilken grad utøver Vestby kommune en aktiv eieroppfølging av selskapet i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eierstyring?

7.2 Kontrollkriterier

7.2.1 Etablerte normer for god eierstyring

I «Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll» fra 2015, har KS utarbeidet en rekke anbefalinger knyttet til kommunal eierskapsforvaltning. Her anbefaler KS blant annet at kommunestyrene bør fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap gjennom **årlig utarbeidelse av eierskapsmelding** for alle sine selskaper. I de tilfellene kommunen er medeier sammen med andre kommuner bør det utarbeides en felles eierskapsmelding for å sikre felles føringer fra eierne der dette er mulig. Som minimum bør eierskapsmeldingen inkludere fem hovedpunkter:

- a) Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i AS og IKS
- b) Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
- c) Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene
- d) Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene (herunder styringsdokumentene)
- e) Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk, osv.

Av anbefalingene til KS går det videre frem at kommunen, som en del av sitt folkevalgtprogram, bør gjennomføre **obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer** for alle folkevalgte i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter man har for selskapene kommunen har eierandeler i. Videre anbefales det at kommunestyret gis tid til kompetanseutvikling som ledd i å styrke det kommunale eierskapet gjennom opplæring eller eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte.

Anbefalingen om sammensetning av styret trekker spesielt frem at det er eiers ansvar å sørge for at **styrets kompetanse** samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet, samt at kommunen bør sikre opplæring av styremedlemmene. «Styret skal gjenspeile og representere selskapets behov og bør ha forskjellig og supplerende kompetanse innen økonomi, organisasjon og om markedet som selskapet opererer i»¹². Videre må kommunen selv definere hva slags kompetanse og kapasitet som forventes av styremedlemmene. KS anbefaler også at selskapsstyrene etablerer rutiner for å sikre seg riktig kompetanse, knyttet til å:

- Fastsette styreinstruks og instruks for daglig leder med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling.
- Foreta egnevaluering hvert år.
- Vurdere behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomføre egne styreseminarer om roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsette en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.¹³

¹² Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll (2015) s.16

¹³ Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll (2015) s.17

Anbefalingen om **utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter** er sammensatt. Det skal utarbeides styringsdokumenter som vedtekter for aksjeselskaper og kommunale foretak, og selskapsavtale for IKS. Det er kommunestyret som skal utarbeide disse, og vedtektene/selskapsavtalen bør jevnlig bli revidert av kommunestyret. Kommunen bør i tillegg ha en åpen og klart uttrykt eierstrategi for sitt eierskap i ulike selskaper. Eierstrategiene skal sette en ytre ramme for selskapets styre og administrasjon sitt arbeid med å lage virksomhets- og forretningsstrategi innenfor eiernes rammer.

For å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet anbefaler KS at det jevnlig blir **gjennomført eiermøter**. Det hender at eierne har behov for å diskutere strategier mellom seg uten at det blir truffet noen formelle beslutninger, og derfor bør dette kunne gjøres utenom generalforsamling/representantskapsmøter. Eiermøte er ment å være en uformell arena der det ikke bør legges føringer eller «gis signaler» som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. Møtene er uforpliktende for eierne og selskapet.

Anbefalingen om **sammensetning av styret** trekker spesielt frem at det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet, samt at kommunen bør sikre opplæring av styremedlemmene.

Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer **etiske retningslinjer** for selskapsdriften. Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med å drive et selskap, fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler.

7.2.2 Politiske vedtak

I Vestby kommunes «Eiermelding 2015-2017» pkt. 2.3, går det frem at det for alle interkommunale selskap skal opprettes en skriftlige selskapsavtale. Selskapene skal videre vise sitt formål enten i vedtektenes eller selskapsavtalens formålsparagraf (pkt. 2.5), og eiermøter skal etableres som en uformell arena hvor selskapets utvikling og strategi kan drøftes og diskuteres (pkt. 2.6).

I eierskapsmeldingens pkt. 2.1.1 slås det fast at kommunen skal ta initiativ til at hvert selskap skal etablere og utvikle en egen selskapsstrategi. Videre skal kommunen utarbeide en langsiktig eierstrategi, der det angis konkrete mål og krav til resultater som samsvarer med selskapets formålsparagraf. På denne måten kan kommunen uttrykke hvilke forventninger den har til selskapet.

Videre går det frem at pkt. 4.2 at det bør stilles generelle kompetansekrav til styremedlemmer i selskaper der Vestby kommune har eierskap, og av eiermeldingens pkt. 4.3 om opplæring av styremedlemmer går det frem at det bør gjennomføres kompetansehevede tiltak i forbindelse med valg av nye styremedlemmer.

Se vedlegg 2 for utfyllende kontrollkriterier.

7.3 Datagrunnlag

Eierskapsmelding, strategi og selskapsavtale

Vestby kommune har etablert en eierskapsmelding som blir revidert hvert andre år. Eierskapsmeldingen ble sist revidert 19. august 2015. Neste revisjon av eiermelding er planlagt ved utløpet av 2017. Eiermelding, og utkast til revidering av eiermelding, utarbeides av rådmann, og er gjort tilgjengelig for offentlig innsyn på kommunens hjemmesider.

Vestby kommunes eierskapsmelding inneholder en beskrivelse av formålet med å sette virksomhet ut i ulike selskapsformer, etikk, valg og sammensetning av styrer, roller og ansvar. I vedlegg er det også gjengitt en oversikt over kommunens selskaper, selskapsform og selskapsavtaler, samt andre retningslinjer og begrepsavklaringer.

Eierskapsmeldingen til Vestby kommune legges frem for kommunestyret for behandling i forbindelse med revidering hver andre år. Ved forrige revidering i 2015 ble eiermeldingen først behandlet i formannskapet, før den ble presentert og vedtatt i kommunestyret 7. september 2015. Det kommer frem i intervju med

styreleder og ordfører at det ikke er praksis for at Vestby kommunes eiermelding blir sendt direkte til styret i SFR IKS, men ordfører opplyser om at kommunens deltakere i representantskapet blir instruert om at eierskapsmeldingen skal etterleves.

I Vestby kommunes eierskapsmelding er roller og ansvar for kommunestyret, formannskapet, ordføreren, den enkelte folkevalgte og rådmannen i forbindelse med kommunalt eierskap gjennomgått. Her blir det vist til at det kun er kommunestyret som har myndighet til å ivareta de formelle eierinteressene på vegne av Vestby kommune, og at det ikke hefter noen formell lovpålagt rolle for ordføreren med mindre kommunestyret har gjort et slikt vedtak. I Vestby kommune er ordføreren en av to representanter fra kommunen i representantskapet til SFR IKS. Det fremgår av eierskapsmeldingen at det er ordfører som har ansvar for at eierskapsmeldingen revideres, mens rådmannen har ansvar for at den til enhver tid oppdaterte versjonen av meldingen er gjort tilgjengelig på kommunen sine nettsider. Revisjonen får opplyst i intervju at det er rådmannen som også utarbeider forslag til eierskapsmelding.

Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene Vestby kommune eier (herunder styringsdokumenter for selskapene) inngår ikke som en del av eierskapsmeldingen til Vestby kommune. Det nevnes imidlertid at enhver virksomhet/selskap skal vise sitt formål i vedtektene eller i selskapsavtalens formålsparagraf, og at det derfor er viktig at eierne gjennom formålsparagrafen gir styret et tydelig oppdrag. Formålsparagrafen skal vise styret hva eierne forventer at styret skal være opptatt av og utvikle virksomheten etter. Vestby kommune sin eierskapsmeldingen fremholder videre at en selskapskontroll fra 2015¹⁴ har anbefalt at kommunen tar initiativ til at selskapene legger større vekt på eierstrategier. Det fremgår videre at kommunen skal utarbeide en langsiktig eierstrategi, der det angis konkrete mål og krav til resultater som samsvarer med selskapets formålsparagraf.

I tillegg til Vestby kommunes egen eierskapsmelding, har kommunen gjennom Follorådet, utarbeidet en felles strategi for kommunalt eierskap i interkommunale virksomheter i Follo.¹⁵ Målet med den felles strategien har vært å etablere en felles forståelse for kommunenes styring av de interkommunale virksomhetene i regionen. Strategien omhandler blant annet hvilke oppgaver det enkelte IKS skal ha, samt hvem i selskapet som står ansvarlig, valg, styresammensetning og gjennomføring av generalforsamling og representantskap. I tillegg omtaler strategien tema som habilitet, styreopplæring, vertskommuneoppgaver og fastsettelse av budsjetter.

Undersøkelsen viser at Vestby kommune ikke har utarbeidet en langsiktig eierstrategi med konkrete mål og strategier for SFR IKS. Rådmannen opplyser at Vestby kommune ikke har utarbeidet eierstrategi for noen av selskapene de har eierskap i, herunder SFR IKS. Dette blir også bekreftet i intervju med styreleder og daglig leder.

Det er utarbeidet en selskapsavtale for SFR IKS, der følgende formål går frem:

«å eie, utbygge, drive og vedlikeholde et felles avløpssystem med renseanlegg på strekningen Tveter pumpestasjon til Emmerstad bukt. Avløpssvannet skal ikke omfatte overløpsvann.»

Videre går det frem av selskapsavtalen at selskapet, som et ledd i oppfyllelsen av formålet, skal:

- rense avløpssvann i h.t. den til enhver tid gjeldende utslippstillatelse
- behandle og omsette avløpsslam i h.t. de til enhver tid gjeldende bestemmelser

Selskapsavtalen for SFR IKS angir videre foretaksnavn, deltakere, hvilken kommunen selskapet har sitt hovedkontor i, antall styremedlemmer, deltakernes innskuddsplikt mht. å foreta andre ytelser overfor selskapet, den enkeltes deltakers eierandel og medlemmer i representantskapet. Selskapsavtalen for SFR IKS har ikke blitt revidert siden opprettelsen av selskapet. I undersøkelsen kommer det frem at daglig leder har en kopi av selskapsavtalen for Midtre Romerike avløpsselskap IKS (MIRA IKS), som enkelt vil kunne tilpasses SFR IKS (blant annet med utvidet låneramme), som et grunnlag for ev. ny selskapsavtale.

¹⁴ Follo Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat (FIKS) Selskapskontrollen 2015

¹⁵ Follorådet: *Samarbeid om eierstyring i de interkommunale selskapene i Follo, 2012-2016*. Vedtatt i ordførermøte 23. mars 2010, revidert og vedtatt av Follorådet 28. mars 2012.

Revisjonen får opplyst at Vestby kommune, gjennom Follorådet, har sendt ut skriftlig informasjon til alle selskapene som kommunen har eierskap i om hvordan kommunen ønsker at budsjett og handlingsplaner skal utformes.

Representantskapsmøter

Verken i selskapsavtalen for SFR IKS eller i Vestby kommunes eierskapsmelding er innkalling til og gjennomføring av representantskapsmøter omtalt i detalj, herunder frister for innkalling, krav til innhold og kvalitet i sakspapirer mv. Ordfører, som representerer Vestby kommune i representantskapet i SFR IKS, opplyser i intervju om at innkallinger, sakspapirer mv. i SFR IKS ikke har vært av tilstrekkelig kvalitet de siste årene. Ordfører peker på at det ved flere tilfeller har manglet en tydelig dagsorden for representantskapsmøtene, og at det har blitt fattet vedtak i saker som i utgangspunktet ikke har stått på dagsorden. Innkallinger til representantskapsmøter har, ifølge ordfører, heller ikke blitt sendt ut i rimelig tid før møter. Ordfører opplever imidlertid at det under ny daglig leder i SFR IKS har skjedd en bedring i dette, og at innkallinger og sakspapirer til de siste representantskapsmøtene både har vært av bedre kvalitet enn tidligere og har kommet i rimelig tid før avvikling av møtene.

I eierskapsmeldingen til Vestby kommune fremgår det at kommunestyret skal behandle eierspørsmål i et eget møte før selskapenes representantskapsmøter. Dette skal fortrinnsvis skje i kommunestyrets februarmøte, og saker til eierspørsmål som skal opp i representantskapsmøter, skal sendes ut med sakspapirene i forkant av kommunestyrets februarmøte. Revisjonen får imidlertid opplyst at kommunestyret i Vestby i liten eller ingen grad er informert om hva som er tema i det enkelte representantskapsmøte i SFR IKS i forkant av at disse møtene avholdes, og det blir ikke lagt frem egne saker for kommunestyret om representantskapsmøtene i SFR IKS. Dette er i samsvar med den praksisen man har i kommunen for øvrig når det gjelder eierskap i selskap. Det blir opplyst at kommunen verken administrativt eller politisk har kapasitet til å følge opp selskapene mer formelt enn det man gjør i dag. Det er imidlertid etablert praksis for at rådmann og ordfører kommuniserer seg imellom i forkant av representantskapsmøtene, dersom det skulle være behov for at koordinering knyttet til oppfølging av bestemte saker (tjenesteleveranser til innbyggerne, investeringer i selskapet og anleggene e.l.).

Av eierskapsmeldingen til Vestby kommune fremgår det at eiermøter etableres som en uformell arena hvor selskapets utvikling og strategi kan luftes, drøftes og diskuteres mellom representantene for eierne. Det kommer frem i intervju at det ikke har vært gjennomført slike eiermøter for SFR IKS, utover de formelle representantskapsmøtene.

Valg av representanter

Representantskapet i SFR IKS består av fem representanter (med personlige vararepresentanter), der tre av representantene er oppnevnt av Ås kommune, mens de to resterende representantene er oppnevnt av Vestby kommune. Ordførerne i begge kommunene er representanter for sine kommuner. Valget av representantskapsmedlemmer skjer for en periode på fire år som følger kommunestyrets valgperiode. Medlemmer av styret eller daglig leder kan ikke velges inn som medlem av representantskapet. Undersøkelsen viser at Vestby kommune sine representanter i representantskapet fora 2015-2019 ble valgt i kommunestyremøte 19. oktober 2015.

I eierskapsmeldingen til Vestby kommune er det vist til at styrene ikke bør bestå av aktive politikere. Videre blir det vist til flere punkt som skal vektlegges ved valg av styremedlemmer slik som: valgkomiteens mandat, behov for komplementær kompetanse, behov for spesifikk erfaring, og behov for personlig egenskaper. I tillegg blir det listet opp generelle kompetansekrav knyttet til selskapsstyring, herunder god økonomisk innsikt, innsikt i selskapets virksomhet, personlig integritet, lojalitet mot selskapets og styrets beslutninger, kunnskap om habilitetsregulverk, god gjennomføringsevne og forståelse for hvordan styringssystemene i Vestby kommune fungerer.

I eierskapsmeldingen til Vestby kommune står det videre at kommunen vil påse at det etableres valgkomité med mandat og tilhørende skriftlige retningslinjer for valg av styremedlemmer til selskap kommunen har eierskap i, og at valgkomiteen oppnevnes av representantskapet. Bruk av valgkomite og eventuell sammensetning av denne er ikke omtalt i selskapsavtalen for SFR IKS.

Revisjonen får opplyst i intervju at i praksis gjennomføres valg til styrer i selskap kommunen har eierskap i, i et eget kommunestyremøte i etterkant av hvert nye kommunevalg (avtalevalg) der et samlet

kommunestyre utgjør valgkomiteen. I disse møtene går kommunestyret gjennom hvert selskap kommunen har eierskap i, og innstiller til representantskapet i selskapet hvem som bør velges til hvert styre. Representantskapene i de ulike selskapene følger som hovedregel innstillingene fra kommunestyret, og velger de medlemmene kommunestyret har innstilt på. Revisjonen får opplyst i intervju at det ikke gjøres skriftlige vurderinger av hvem som bør sitte i hvilket styre i forkant av valg i ekstraordinært kommunestyre, men rådmann opplyser at det gjøres fortløpende vurderinger av hvem som har meritert å sitte i et gitt styre, samt hvem som har relevant kompetanse til å sitte i et bestemt styre osv. Rådmann opplyser samtidig at det imidlertid ikke er noen tydelig bevissthet mellom eierne rundt det å velge styremedlemmer som komplementerer hverandre, og som samlet sett har de kvalifikasjonene og faglige kvalitetene hver enkelt selskap faglig sett har behov for.

Av Vestby kommunes eierskapsmelding fremgår det at det skal være kjønnsbalanse i styrene med en kvinnerepresentasjon på minst 40 prosent. For utenom den påkrevde ansattrepresentanten, består styret i SFR IKS i dag av tre menn og to kvinner.

Opplæring av folkevalgte i Vestby kommune

I eierskapsmeldingen tilrådes opplæring av eierrepresentanter hvert fjerde år (første året etter valg), samt at kommunen gjennomfører en årlig eierstyringsdag hvor selskapene gis mulighet til å informere kommunestyret om sitt arbeid. I intervju blir det opplyst at den årlige eierstyringsdagen i Vestby kommune av praktiske hensyn har blitt omgjort til en ordning der hvert selskap får anledning til å komme for å informere kommunestyret om sitt arbeid en gang i året, uten at dette gjennomføres som en egen dag der alle selskaper møter kommunestyret samtidig. Dette skal ifølge ordføreren redigeres i neste utarbeidelse av eierskapsmeldingen, slik at eierskapsmeldingen reflekterer dagens praksis.

Når det gjelder opplæring av folkevalgte hvert fjerde år, viser undersøkelsen at denne blir gjennomført i etterkant av hvert valg. Rådmannen opplyser at opplæringen av de folkevalgte er en grundig folkevalgtopplæring for alle folkevalgte i kommunen, over fem dager med bistand fra prosessveileder fra KS.

Opplæring av styremedlemmer

I Vestby kommunes eierskapsmelding blir det understreket at det bør gjennomføres kompetansehevende tiltak i forbindelse med valg av nye styremedlemmer og at slik opplæring med fordel kan gjøres i samarbeid med andre kommuner i tilfeller som omhandler interkommunale selskaper. Rådmann opplyser i intervju at det ikke er etablert noen egen opplæring i regi av Vestby kommune for personer som blir valgt som styremedlemmer, og at de som blir valgt til styre får den samme opplæringen i eierstyring som de folkevalgte, i forbindelse med folkevalgtopplæringen. Ordfører opplyser imidlertid at styremedlemmer fra Vestby kommune har fått tilbud om å delta på kurs i styrearbeid i regi av KS, mens styreleder opplyser at samtlige styremedlemmer i SFR IKS også har fått tilbud om (og gjennomført) opplæring i styrearbeid fra Follorådet.

Etiske retningslinjer

I eierskapsmeldingen blir etikk presentert som et viktig område i kommunens eieroppfølging, og det blir opplyst at kommunens etiske retningslinjer skal danne grunnlag for at det enkelte selskap kommunen eier, i samarbeid med det enkelte styre, utarbeider egne etiske retningslinjer. Det fremgår videre at selskapenes retningslinjer bør inneholde identifisering av hvilke kjerneverdier selskapet står for, tiltak som ledelsen forplikter seg å ha ansvar for, og analyser av risikoen for ulovlige, irregulære og uetiske forhold i selskapet. Som hovedregel skal daglig leder gjennom sin lederstil forankre selskapets etiske regelverk i bedriftskulturen og evaluere de etiske retningslinjene årlig. Det blir understreket at det påhviler ledelsen og styret å vise i praksis at retningslinjene etterleves.

Daglig leder i SFR IKS viser til de etiske retningslinjene som er presenterte i strategiplanen for SFR IKT 2017-2021. Her fremholdes åpenhet (åpenhet og samhandling), redelighet (opptre redelig), respekt (toleranse og respekt) og mot (sier ifra ved kritikkverdige forhold) som SFR IKS sine etiske retningslinjer.

Registrering av styremedlemmer i styrevervregisteret

Undersøkelsen viser at registrering av styremedlemmer i styrevervregisteret ikke er nevnt i eierskapsmeldingen til Vestby kommune. En kontroll revisjonen har gjennomført ved søk i KS sitt

styrevervregister, viser at kun ett av SFR IKS sine styremedlemmer er registrert som styremedlem i selskapet, mens de resterende styremedlemmene ikke er registrert her.

Styrets arbeid

I Vestby kommunes eierskapsmelding fremgår det at hvert selskap kommunen har eierskap i, skal utarbeide en strategi som omhandler visjon, mål, forholdet til brukerne, medarbeidere og økonomi. I tillegg skal hvert selskap utarbeide handlingsplaner som forteller eierne hvordan selskapet skal gå frem for å nå målene og de konkrete tiltakene i selskapsstrategien.

Når det gjelder SFR IKS, viser daglig leder til strategiplan for selskapet som ble lagt frem for styret 8. juni 2017 og som ble vedtatt i august 2017. Den nylige vedtatte strategiplanen er gjeldende fra 2017-2021 og inneholder mål for bedriften, strategier og etiske retningslinjer. Strategiplanen inneholder ikke handlingsplaner som forteller eierne hvordan selskapet skal gå fram for å nå de målene og konkrete tiltakene i selskapsstrategien, jf. de kravene som stilles i Vestby kommunes eierskapsmelding.

Ifølge eierskapsmeldingen til Vestby kommune skal det også etableres styreinstruks for styrene i interkommunale selskap kommunen er medeier i. Det fremgår også at styrene i starten av styreperioden skal utarbeide en plan der det spesifiseres hva styret, daglig ledelse og selskapet skal utføre. Denne planen skal evalueres årlig og legges til grunn for styrets egnevaluering. Vestby kommune ønsker også at det skal foretas jevnlig evaluering av styrenes arbeid.

Styreleder i SFR IKS opplyser at styret har utarbeidet en styreinstruks, men at de ikke har fått krav fra eierkommunene om gjennomføring av egnevaluering, styreseminar, årlig plan, registrering av styreverv, etablering av etiske retningslinjer eller annet. Etter det rådmannen er kjent med har det heller ikke blitt stilt krav fra Vestby kommune om fastsettelse av styreinstruks eller årlig egnevaluering for styret i SFR IKS.

7.4 Vurdering

Undersøkelsen viser at Vestby kommune, i samsvar med anbefalinger fra KS om kommunal eierskapsforvaltning, har fastsatt overordnede prinsipper for kommunens eierskap gjennom en eierskapsmelding som inneholder en rekke føringer for de selskap kommunen har eierskap i, herunder SFR IKS. Samtidig viser undersøkelsen at eiermelding kun revideres og legges frem for kommunestyret til behandling annethvert år. Revisjonen mener dette bryter med anbefalinger fra KS, som sier at kommunens overordnede prinsipper for eierskap av alle kommunens selskaper bør fastsettes gjennom en årlig eierskapsmelding. Etter revisjonens vurdering bør Vestby kommune sikre at kommunens eierskapsprinsipper gjennomgås og revideres årlig, i samsvar med etablerte normer for god eierstyring.

Når det gjelder innhold, viser undersøkelsen at eierskapsmeldingen, i samsvar med anbefalinger fra KS, omfatter oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i AS og IKS, politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring og juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene. Eierskapsmeldingen mangler imidlertid opplysninger om samfunnsansvar i tilknytning til kommunalt eierskap, herunder opplysninger om miljø, likestilling, åpenhet, etikk mv., samt formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene kommunen har eierskap i, herunder styringsdokumentene til selskapene. Dette er etter revisjonens vurdering ikke i samsvar med etablerte normer for god eierstyring. Revisjonen mener Vestby kommune må gå gjennom og utbedre eierskapsmeldingen med hensyn til disse punktene, og sikre at minimumskravene til innhold i meldingen er dekket, jf. KS anbefalinger om eierstyring.

Eierskapsmeldingen til Vestby kommune har ikke aktivt blitt formidlet og fulgt opp overfor SFR IKS. Etter revisjonens vurdering er dette ikke i samsvar med etablerte normer for god eierstyring, og revisjonen mener at kommunen ikke i tilstrekkelig grad har sikret at selskapet er kjent med hvilke føringer som gjelder fra kommunen som eier.

Videre går det frem av undersøkelsen at Vestby kommune ikke er utarbeidet en egen eierstrategi for SFR IKS. Dette er etter revisjonens vurdering ikke i samsvar med KS anbefalinger om eierstyring, og heller ikke i samsvar med Vestby kommunes eierskapsmelding, der det går frem at det skal utarbeides eierskapsstrategier for hvert selskap. Revisjonen mener Vestby kommune, gjerne i samarbeid med Ås kommune, bør utarbeide en åpen og klar uttrykt eierstrategi for sitt eierskap i SFR IKS, som definerer en tydelig ytre ramme for selskapets styre og administrasjon sitt arbeid med å lage virksomhets- og

forretningsstrategi som ligger innenfor eiernes rammer. Når det gjelder selskapsavtalen for SFR IKS, er det revisjonens vurdering at denne oppfyller minstekravet i § 4 i lov om interkommunale selskaper om en selskapsavtale skal inneholde.

Undersøkelsen viser at det i SFR IKS er sikret en balansert kjønnsrepresentasjon i styret, at det er utarbeidet etiske retningslinjer for selskapsdriften, at det er gjennomført folkevalgtopplæring som også tar for seg kommunalt eierskap og at det gjøres fortløpende vurderinger av kompetanse med hensyn til sammensetning av styret i selskaper kommunen eier. Disse momentene er etter revisjonens vurdering i samsvar med anbefalinger fra KS om god eierstyring.

På bakgrunn av de funn undersøkelsen avdekker og det forbedringspotensialet som fremkommer, er det revisjonens samlede vurdering at Vestby kommune ikke har etablert en tilstrekkelig aktiv eieroppfølging av Søndre Follo Renseanlegg IKS, i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eierstyring. Revisjonen mener derfor at kommunen må gjennomgå og følge opp eget arbeid med eieroppfølging, og sikre at denne er i samsvar med gjeldende politiske vedtak, og de anbefalinger som gjelder for god eierstyring av kommunalt eide selskaper.

8. Konklusjon og anbefalinger

Selskapskontrollen viser at Søndre Follo Renseanlegg IKS (SFR IKS) har satt mål for driften av selskapet som omhandler blant annet energieffektivitet, utvikling og innovasjon, kostnadseffektivitet og HMS. Målene er vedtatt i styret, og gjort tilgjengelig for ansatte gjennom SFR IKS sitt internkontrollsystem. Samtidig viser selskapskontrollen at SFR IKS frem til januar 2018 ikke har arbeidet tilstrekkelig med oppfølging av måloppnåelse, og at det ikke har blitt gjennomført systematiske evalueringer av kostnadseffektivitet i selskapet. Fra og med januar 2018 har SFR IKS imidlertid satt i verk oppfølging og rapportering på måloppnåelse med hensyn til selskapets vedtatte mål. Revisjonen vil peke på at dette er positivt, og mener at den rapporteringen som nå er etablert fremstår som hensiktsmessig med tanke på å fremskaffe et tilstrekkelig datagrunnlag for å kunne vurdere og evaluere måloppnåelse i selskapet. Når det gjelder kostnadseffektivitet, mener revisjonen det er positivt at SFR IKS i stor grad etterlever de budsjettene som er vedtatt for driften av renseanlegget. KOSTRA-tall som omfatter driftsutgifter både for SFR IKS og MOVAR IKS, viser at utgiftene i Vestby kommune er lavere enn gjennomsnittet både i Akershus og landet ellers (uten Oslo).

Når det gjelder arbeid med utarbeidelse og oppfølging av budsjett, viser undersøkelsen at det er etablert en fast praksis for utarbeidelse av budsjett i SFR IKS, men at det ikke er etablert skriftlige rutiner for budsjettprosessen. Revisjon mener det er positivt at SFR IKS har begynt å utarbeide en veileder som redegjør for utarbeidelse av budsjett i SFR IKS, samt økonomi- og budsjettoppfølging. Samtidig er det etter revisjonens vurdering viktig at dette arbeidet følges opp og at veilederen ferdigstilles som planlagt, slik at SFR IKS får på plass rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjett.

Selskapskontrollen viser videre at SFR IKS har etablert mål, system og rutiner for å etterleve krav til ytre miljø, herunder utslippskrav gitt i utslippstillatelse fra Fylkesmannen. Etter revisjonens vurdering fremstår både mål, system og rutiner som hensiktsmessig for å sikre at selskapet etterlever de bestemmelsene som er gitt med hensyn til utslipp. Samtidig viser undersøkelsen at SFR IKS i perioder har hatt utfordringer med å etterleve utslippskrav fra Fylkesmannen, og at SFR IKS heller ikke tilfredsstiller forskriftskrav til sekundærrensing (som per i dag ikke gjelder for renseanlegget pga. anleggets størrelse og utforming).

Når det gjelder indre miljø, har SFR IKS etter revisjonens vurdering etablert hensiktsmessige mål, system og rutiner for arbeid med dette. Selskapet har utarbeidet tydelige skriftlige mål for helse, miljø og sikkerhet, og det er utarbeidet rutiner og tiltak for å følge opp og arbeidet mot de målene som er satt for HMS i virksomheten. Revisjonen mener selskapet har truffet tiltak som fremstår som velegnet til å bidra til overholdelse av gjeldende krav i internkontrollforskriften for HMS-arbeid.

Den gjennomførte selskapskontrollen viser at det i brev fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, er vist til behov for utvidet rensekapasitet ved Søndre Follo Renseanlegg. Situasjonen knyttet til rensekapasiteten i anlegget blir av Fylkesmannen omtalt som alvorlig. SFR IKS har iverksatt tiltak for å møte endrede produksjons-/kapasitetsbehov knyttet til kapasitet rensing av avløpsvann. Arbeidet med tiltak for å møte krav fra Fylkesmannen har pågått over flere år, uten at fremdriften har vært tilstrekkelig til å møte Fylkesmannens pålegg innen de frister som har vært gitt. Revisjonen mener at arbeidet med å finne løsninger for å sikre stor nok rensekapasitet må prioriteres. Etter revisjonens vurdering er det viktig at SFR IKS sammen med eierkommunene sikrer en tilstrekkelig rensekapasitet for avløpsvann som bidrar til etterlevelse av utslippskrav, i samsvar med lov og forskrift, utslippstillatelse og statlige pålegg.

Når det gjelder system og rutiner for prosjektstyring, har SFR IKS utarbeidet en prosjektveileder som sikrer en tydelig fordeling av ansvar og oppgaver i investerings- og byggeprosjekt, og som inneholder rutiner for kvalitetssikring i samsvar med anbefalingene i Norsk Standards retningslinjer for kvalitetsstyring i prosjekter. Veilederen inneholder også retningslinjer og rutiner for planlegging, gjennomføring, oppfølging og rapportering av prosjekt, samt for gjennomføring av risikoanalyser knyttet til prosjektgjennomføringen. Revisjonen mener at veilederen er dekkende for de anbefalingene som følger av retningslinjer for kvalitetsstyring utarbeidet av Norsk Standard.

Med hensyn til eieroppfølging, viser undersøkelsen at Vestby kommune, i samsvar med anbefalinger fra KS om kommunal eierskapsforvaltning, gjennom eierskapsmeldingen har fastsatt overordnede prinsipper for

kommunens eierskap i SFR IKS. Undersøkelsen viser imidlertid at det foreligger forbedringspotensial både med hensyn til eierskapsmeldingens innhold og hvordan den har blitt formidlet og fulgt opp overfor SFR IKS. Videre går det frem av undersøkelsen at Vestby kommune ikke har utarbeidet en egen eierstrategi for SFR IKS. Dette er etter revisjonens vurdering ikke i samsvar med KS anbefalinger om eierstyring, og heller ikke i samsvar med Vestby kommunes egen eierskapsmelding, der det går frem at det skal utarbeides eierskapsstrategier for hvert selskap. På bakgrunn av de funn undersøkelsen avdekker og det forbedringspotensialet som fremkommer, er det revisjonens samlede vurdering at Vestby kommune ikke har etablert en tilstrekkelig aktiv eieroppfølging av Søndre Follo Renseanlegg IKS, i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eierstyring.

Basert på det som kommer frem i undersøkelsen anbefaler revisjonen at Vestby kommune sørger for at kommunen og SFR IKS setter i verk følgende tiltak:

1. Gjennomfører planlagte evalueringer av måloppnåelse og kostnadseffektivitet, og sikrer at det blir rapportert om dette til styret.
2. Ferdigstiller arbeid med utvikling av skriftlige rutiner for budsjettarbeidet.
3. Avklarer ansvars- og oppgavedeling mellom Vestby kommune og SFR IKS når det gjelder administrative oppgaver.
4. Sikrer en tilstrekkelig rensekapasitet for avløpsvann som bidrar til etterlevelse av utslippskrav, i samsvar med lov og forskrift, utslippstillatelse og statlige pålegg.
5. Sikrer at kommunens arbeid med eieroppfølging er i samsvar med gjeldende politiske vedtak og de anbefalinger som gjelder for god eierstyring av kommunalt eide selskaper.

Vedlegg 1: Høringsuttalelser

2. mars 2018 mottok revisjonen følgende høringsuttalelse til selskapskontroll av Søndre Follo Renseanlegg IKS, på e-post fra rådmannen i Vestby kommune:

«Rådmannen noterer seg at en del faktiske feil fra foreløpig rapport har blitt rettet opp, og er fornøyd med det. Det er likevel slik at noen kommentarer bør knyttes til både faktagrunnlaget, og vurderingene.

Generelt kan det sies at rapporten blant annet tar for seg kommunens utgifter til rensing av avløp, sammenligner det med andre kommuner, og vurderer selvkostbildet i Vestby kommune. Dette blir gjort uten at man har splittet kostnadene på SFR IKS og Movar IKS som begge renser avløp for Vestby kommune. Det er heller ikke vurdert kostnadseffektiviteten til SFR, noe som etter rådmannens syn ville vært naturlig. Det er i rapporten fokus på Vestby kommunes gebyrgrunnlag, og dette grunnlaget er sammenlignet med andre kommuner. Rådmannen er av den oppfatning at en selskapskontroll av SFR IKS ville hatt større nytteverdi for kommunestyret dersom undersøkelser og drøftinger av Vestby kommunes selvkostområde hadde vært tonet ned, og ressursene hadde vært brukt på å sammenligne SFR's drift med andre renseanlegg.

Mer konkret vises det i punkt 3.3.1 til at SFR rapporterer til de to eierkommunene på økonomi i forbindelse med det løpende budsjettarbeidet og den dialogen man har med kommunene gjennom dette. Dette er korrekt dersom SFR med dette mener at å oversende kopi av møteinnkalling og sakspapirer til styremøte er en tilfredsstillende rapportering og dialog om økonomi.

I punkt 3.5.1 heter det: Den etablerte praksisen for utarbeidelse av budsjett, som utføres av administrasjonen i SFR IKS i samarbeid med regnskapsavdelingen i Vestby kommune (...). Videre mener revisjonen i punkt 3.5.2 at det er en utfordring i samarbeidet mellom SFR og Vestby kommune når det gjelder økonomioppfølging at det har vært uklarheter knyttet til ansvar og oppgaver. Rådmannen minner om at SFR IKS er et eget selskap, med eget styre og representantskap. Vestby kommune kan ikke ta ansvar for økonomioppfølgingen i et selvstendig selskap. Rådmannen er av den oppfatning at det ikke har vært uklarheter om dette, i alle fall ikke fra kommunens side. Vestby kommune har i varierende grad bistått SFR i utarbeidelse av budsjettdokumenter gjennom årene. Bistanden har vært etter anmodning og bestilling fra SFR, og rådmannen har ikke oppfattet at det har vært stilt spørsmål til nivå og kvalitet på denne bistanden.

Punkt 5.3 omhandler kapasitetsbehov. Det blir opplyst at SFR i 2016 lå på et nivå tilsvarende 23.399 PE, mens kapasiteten er på 25.000 PE. I 2017 blir det opplyst at nivået er mellom 35.863 og 48.353 PE. Rådmannen finner det noe underlig at nivået har økt med over 100 %, da befolkningsøkningen i de to eierkommunene i samme periode har vært på 1,7 % for Vestby og 4,1 % for Ås.

Når det gjelder de anbefalte tiltakene er det slik at Vestby kommune er en minoritetseier i SFR IKS. Rådmannen er derfor av den oppfatning at det kan bli noe vanskelig for kommunen å sørge for at SFR IKS iverksetter tiltak.

Med vennlig hilsen
Sjur Authen
Rådmann Vestby kommune»

5. mars 2018 mottok revisjonen følgende høringsuttalelse til selskapskontroll av Søndre Follo Renseanlegg IKS, fra daglig leder og styreleder i Søndre Follo Renseanlegg IKS:

2018-03-03

SØNDRE FOLLO RENSEANLEGG IKS

Hauger, 1540 Vestby

Tlf: 64 98 43 60 Mail: post@sfrs.no

Org. Nr. 970 964 584

Høringsuttalelse fra SFR angående Deloitte's rapport om revisjon av Søndre Follo Renseanlegg IKS.

Søndre Follo Renseanlegg IKS takker for anledningen for å avgi høringsuttalelse til Deloitte's utkast for revisjonsrapport.

Etter hva Søndre Follo Renseanlegg IKS oppfatter, gir Deloitte i all hovedsak gode tilbakemeldinger på SFRs prosesser og Internkontroll som renseanlegget jobber etter. Spesielt på områder som HMS, drift og prosjekter, mener Deloitte at prosessene er godt forankret i virksomhetens daglige drift. Når det gjelder økonomi og kostnadseffektivitet er Deloitte av den formening at dette kan forbedres. Utilstrekkelig tilgang til økonomisystemet Agresso, hvorav mulighet for SFR selv å ta ut rapporter, sjekke bilag etc som ett verktøy for økonomi, har vært et vesentlig savn og en forutsetning for SFR som selvstendig virksomhet med dertil ansvar.

SFR startet i januar 2018, med en veileder for SFRs økonomi fra «A til Å». Veilederen skal identifisere alle prosesser som berører SFRs økonomi, hvor bla måling av kostnadseffektivitet bakes inn som en naturlig del av dokumentet. Etter planen skal veileder ferdigstilles medio mars 2018.

Før man måler kostnadseffektivitet må man se litt på SFRs betingelser for effektivitet. Utfordringer med kapasitet er allment kjent, og i 2013 / 2014 overholdt ikke SFR rensekrav. Pga solid overdosering av kjemikalier er renseanlegget i 2016 innenfor krav satt av Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Måler man kost/nytte/ effektivitet for energi, så faklet SFR hele 337 000m3 metan i 2017, her er det ett stort potensial som naturligvis ivaretas i ett nytt og moderne renseanlegg.

Når Deloitte nå har utført en revisjon av SFR, skal man ha med seg at SFR som en IKS virksomhet m/sine ansatte som til enhver tid ønsker å fremstå som en seriøs aktør, som drifter etter eierkommunenens retningslinjer, etter gjellende lover/forskrifter, til riktig tid, og til riktig pris. SFR skal ikke ligge indre/ ytre miljø og naboer til last, men derimot til enhver tid ligge i forkant av gjellende planer for vekst i eierkommunene. Dette forsterker viktigheten av ett tett og nært samarbeide med våre eierkommuner slik eiermeldingen tilsier. Virksomhetens ansatte skal være stolte av å inneha SFR som en lokal arbeidsplass i lokalmiljøet, samt å representere virksomheten SFR og dens logo.

Slik revidert rapport er fremlagt, føler SFR fortsatt sterk på å få bemerket diverse punkt i rapporten grunnet påstander og til dels noe fakta feil. Videre er det fra SFRs side svært viktig at historikk trekkes inn som ett avveierende element. SFR er av den formening at Deloitte rapport fortsatt ikke er lhht intervju og de fakta opplysninger som foreligger om SFR.

SFR ønsker derfor å gi følgende bemerkninger, satt opp i nummerrekkefølge etter rapport:

1. Sammendrag: Side 3 avsnitt 2

Hva har Movar sitt navn inn i en revisjonsrapport gjeldene for SFR IKS å gjøre?

2. Sammendrag: Side 3 avsnitt 4

Her bør det komme helt klart frem at SFR IKS pr i dag ikke har krav fra Fylkesmann eller myndighetene om Sekundærrensing.

For et bedre miljø og en grønnere hverdag

© Søndre Follo Renseanlegg IKS

2018-03-03

SØNDRE FOLLO RENSEANLEGG IKS

Hauger, 1540 Vestby

Tlf: 64 98 43 60 Mail: post@sfrens.no

Org. Nr. 970 964 584

3. Sammendrag: Side 3 avsnitt 6

Her bør setningen med endres til: *Arbeidet med tiltak for å møte krav fra Fylkesmann har pågått over flere år, SFR IKS har fremmet forslag 2 ganger om økning av låne ramme fra 40 til 80 Mill for å starte detaljprosjektering av nytt anlegg og for å kunne tilfredsstille pålegg fra Fylkesmann. (Ref. Rapport fra Aquateam/ Cowi v/ Ragnar Storhaug datert 27 august 2015, om kapasitet ved SFR.)* Dette har blitt avist i Vestby Kommune 2 ganger. Se vedlegg: Fellesmøte Ås/ Vestby Kommune og SFR IKS. Dato 10.02.2014.

4. System og rutiner for drift: 3.4 mål og kostnadseffektivitet.

Resultat for SFR IKS

Årsaken til overskudd på driftsresultat i 2014 kom på grunn av følgende prosjekt, utskifting av hovedrør fra Krombekken pumpestasjon og til Vestby Sentrum. Kostnadene for prosjektet var lagt inn i budsjettet året før.

Det viste seg at når prosjektet startet med gravearbeidene var vannrør eiet av Vestby Kommune som lå i samme grøft. I like dårlig forfatning som rør til SFR IKS, dermed måtte Vestby Kommune dekke halvparten av kostnadene i prosjektet. Som medførte at SFR IKS fikk et stort overskudd i 2014.

Overskudd på driftsresultat i 2015 beror på prosjektet med utskifting av pumperør i Tvester Pumpestasjon samt utskifting av utløpsrør som krysser under Østfold banen. Prosjektet var veldig omfattende med stopp av all togtrafikk på Østfoldbanen i flere omganger. Men på grunn av god planlegging og gjennomføring ble prosjektet gjennomført til langt under budsjettet kostnad.

Gebyr og Inntekter

Årsrapporten for årene 2014 og 2015, viser at SFR IKS rensset avløpsvann for kr 4.10 pr kubikk, dette er kr 1,90 under kostnader Vestby Kommune betalte i samme periode fra Movar!

5. System og rutiner for drift: 3.4.1: Side 18 avsnitt 4.

Rådmann påstår at han ikke kjenner til at SFR IKS tidligere har etterspurt tilganger til Agresso fra kommunen, dette er feil. SFR IKS har etterspurt elektronisk tilgang til Agresso helt siden 2012 uten å få etablerte tilganger.

6. Tiltak knyttet til produksjon- og kapasitetsbehov. 5.3 Datagrunnlag

Side 25, siste avsnitt.

Representantskapsmøte 1 juni 2016 står det feil!

Det står: videre ble det vedtatt å starte umiddelbar **detaljprosjektering** av utvidet renseanlegg for å ivareta krav fra Fylkesmann. Dette er feil:

Det ble vedtatt å starte med «**nytt forprosjekt**» som er noe helt annet en

detaljprosjektering. **Detaljprosjektering** er noe man starter med etter at alle planer og kostnader er godkjent i styret og representantskapet og i eier kommunene etter et utarbeidet forprosjekt.

2018-03-03

SØNDRE FOLLO RENSEANLEGG IKS

Hauger, 1540 Vestby

Tlf: 64 98 43 60 Mail: post@sfrens.no

Org. Nr. 970 964 584

7. 5.3 side 26 avsnitt 4

Står følgende: Revisjon får opplyst i intervju med styreleder at Administrasjonen og styret ved SFR har lagt inn kostnader med provisorisk anlegg og nødvendige låneopptak for bygging av nytt renseanlegg ved SFR i budsjett m/ økonomiplan for 2018 – 2021. Dette for å kunne tilfredsstille renskravene SFR IKS er pålagt av myndighetene. Kostnadene er sendt videre til Representantskapet for godkjenning der forslaget ikke ble godkjent og strøket fra revidert budsjett 2018 m/ økonomiplan under Representantskapsmøte 20 desember 2017.

8. Tiltak knyttet til produksjon- og kapasitetsbehov.

På side 26 midt på siden, opplyser **Rådmann, at Vestby Kommune** ikke har noe **særskilt ansvar** for oppfyllelse og etter leve av de krav som Fylkesmann har gitt SFR IKS.

Rådmann som øverste leder for den samlede kommunale administrasjon, opplyser her at Vestby Kommune som eier 38% av SFR, ikke innehar **Særskilt ansvar** for SFR og etterlevelse av krav fra FMOA. Det er Rådmann som forbereder Kommunestyrets saker og kommer med en anbefaling til ett politisk vedtak i respektive sak.

Ser man på «Lov om Interkommunale selskap» §3 så lyder denne slik:

«§3 Den enkelte deltager hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Til sammen skal delene utgjøre selskapets forpliktelser. Den enkelte deltagers ansvarsforpliktelser svarer til deltagerens eierandel i selskapet med mindre noe annet fremgår i selskapsavtalen»

«Selskapsavtalen for SFR» er helt klar på dette punktet. Ref Kap. «6.2: Den enkelte deltagerkommune hefter ubegrenset med sin andel av selskapets samlede forpliktelser»

SFR IKS har fremmet forslag 2 ganger til Vestby Kommune om pålegg fra Fylkesmann for å sette i gang med tiltak for å øke renskapasitet ved SFR IKS. Første gang i 2014, andre gang i 2015, begge ganger ble dette nedstemt i Vestby Kommune. SFR IKS sitt styre fremmet da forslag om å øke selskapet låneramme fra 40 Mill til 80 Mill for å komme i gang med detaljprosjektering av nytt anlegg.

SFR IKS Administrasjon og Styre har ingen annen mulighet om å iverksette et slik stort pålegg/kostnad det her er snakk om, en til å be eierkommunene om midler til å iverksette nødvendige tiltak for utbedring/bygging.

I tillegg påstår Rådmann at Vestby Kommune ikke har mottatt noen pålegg fra Fylkesmann det er riktig, men Vestby Kommune har fått tilsendt kopi fra Fylkesmann på alle pålegg SFR IKS har fått fra Fylkesmann. I tillegg har Vestby Kommune fått kopi av alle styrepapirer med kopi av pålegg fra Fylkesmann til SFR IKS og som er behandlet i SFR IKS sitt styre.

9. 7. Eieroppfølging av SFR IKS

Eierskapsoppfølging har ikke blitt fulgt opp de siste 3 år fra Vestby Kommune! SFR IKS har gjentatte ganger bedt administrasjonen ved rådmann om å få presentere status samt videre mål fremover for SFR IKS ovenfor Vestby Kommune og de folkevalgte, noe som står helt klart i Eiermeldingen skal gjøres. SFRs henvendelser har aldri blitt besvart.

2018-03-03

SØNDRE FOLLO RENSEANLEGG IKS

Hauger, 1540 Vestby

Tlf: 64 98 43 60 Mail: post@sfrens.no

Org. Nr. 970 964 584

For SFR:

Geir Simensen

Daglig leder

Eddy Kobbelt

Styreleder

For et bedre miljø og en grønnere hverdag

© Søndre Follo Renseanlegg IKS

Kommentarer fra revisjonen til høringsuttalelser fra Vestby kommune og SFR IKS

Revisjonen ønsker å knytte noen kommentarer til de to høringsuttalelsene fra henholdsvis rådmann i Vestby kommune og SFR IKS.

Når det gjelder kommentar i høringsuttalelse fra rådmann vedrørende vurdering av kostnadseffektivitet og sammenlikning av driften ved Søndre Follo Renseanlegg mot drift av andre renseanlegg, vil revisjonen peke på at all den tid det ikke foreligger gode tall fra verken SFR IKS (slik det også går frem av rapporten) eller tall fra andre selskap og anlegg, er det ikke mulig for revisjonen å foreta en slik sammenlikning og benchmarking av kostnadseffektivitet.

Når det gjelder høringsuttalelsen fra SFR IKS, blir det i denne pekt på enkelte faktafeil i rapporten. Revisjonen har gjennomgått rapporten, og rettet opp i det som etter vår vurdering omhandler feil i rapportens faktagrunnlag. Dette gjelder følgende punkter i høringsuttalelsen:

- pkt. 4 «System og rutiner for drift, 3.4 mål og kostnadseffektivitet»
- pkt. 5 «System og rutiner for drift: 3.4.1: Side 18 avsnitt 4»
- pkt. 6 «Tiltak knyttet til produksjons- og kapasitetsbehov. 5.3 Datagrunnlag.»
- pkt. 7 «5.3 side 26 avsnitt 4»

For pkt. 2 og 3, som knytter seg til revisjonens sammendrag av rapporten, ønsker revisjonen å peke på at informasjonen SFR IKS viser til i sin høringsuttalelse er inkludert i selve rapporten (til tross for at den ikke er inkludert i sammendraget). Når det gjelder pkt. 1, om bruk av navnet MOVAR IKS, vil revisjonen opplyse om at dette er inkludert for å gi en korrekt fremstilling av KOSTRA-tall for Vestby kommune. I KOSTRA-tallene for Vestby kommune er det ikke skilt mellom data fra hhv. SFR IKS og MOVAR IKS.

Når det gjelder de to siste punktene i høringsuttalelsen (pkt. 8 og 9), oppfatter revisjonen disse som kommentarer og synspunkt fra SFR IKS på bestemte deler av rapporten, og at disse følgelig inngår som en del av SFR IKS sin høringsuttalelse til rapporten.

Vedlegg 2: Kontrollkriterier

Kontrollkriteriene vil bli hentet fra og utledet av autoritative kilder, rettsregler, politiske vedtak og fastsatte retningslinjer. Kontrollkriteriene under er ikke uttømmende for hva som kan være relevant i selskapskontrollen. Andre kriterium vil kunne komme til dersom det skulle være nødvendig for å få en fullstendig undersøkelse og vurdering av problemstillingene.

Lov om interkommunale selskaper

Ifølge Lov om interkommunale selskaper¹⁶ § 6 skal selskapet ha et representantskap der alle deltakerne er representert med minst en representant. Deltakerne vil, ifølge § 7, utøve sin styring av selskapet gjennom representantskapet som er selskapets øverste myndighet.

Av § 7, andre ledd går det frem at det kan bli fastsatt i selskapsavtalen at saker av en viss art som ellers ville høre inn under styret må godkjennes av representantskapet.

Hver kommune velger sine representanter. Hver representant har en stemme med mindre annet er fastsatt i selskapsavtalen (§ 9). Representantskapet velger styremedlemmer, og disse blir valgt for to år med mindre annet er avtalt. Valgperioden kan ikke settes til lengre enn fire år (§ 10).

Forvaltningen av selskapet ligger til selskapets styre, som har ansvar for en tilfredsstillende organisering av selskapet. Styret skal se til at virksomheten blir drevet i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet. Styret skal også se til at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for forsvarlig kontroll (§ 13).

Daglig leder er etter § 14 ansvarlig for den daglige ledelsen av selskapet, og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt.

Av § 20 går det fram at representantskapet en gong årlig skal vedta selskapets økonomiplan. Denne skal bli lagt til grunn ved selskapets budsjettarbeid og øvrige planleggingsarbeid.

Av § 29 går det frem følgende om utdeling av midler fra selskapet:

«Utdeling av selskapets midler besluttet av representantskapet etter forslag fra styret eller med styrets samtykke etter at regnskapet for siste regnskapsår er fastsatt.

Utdeling kan bare besluttet dersom midlene ikke trengs til betaling av selskapsforpliktelser eller til selskapets virksomhet. Utdeling kan ikke foretas til deltaker med forfalt innskuddsforpliktelse.»

Internkontroll

I Ot.prp.nr.70 (2002-2003) går det frem at ansvaret for å etablere internkontroll regnes som en nødvendig del av organers ledelsesansvar. Det blir videre pekt på at det er i samsvar med allment aksepterte ledelsesprinsipper at en leder av en virksomhet etablerer rutiner og systemer som blant annet skal bidra til å sikre at organisasjonen når de mål som er satt, og at formuesforvaltningen er ordnet på forsvarlig måte. Videre går det frem at internkontroll i videste forstand defineres som en prosess, iverksatt og gjennomført av virksomhetens ledere og ansatte, med formål å sikre måloppnåelse på følgende områder:

- Målrettet og effektiv drift
- Pålitelig ekstern rapportering
- Overholdelse av gjeldende lover og regelverk.

Det finnes flere rammeverk for hvordan man kan utarbeide et overordnet internkontroll-system. Et av de

¹⁶ LOV 1999-01-29-06: Lov om interkommunale selskaper.

mest brukte rammeverkene for internkontroll er COSO-modellen.¹⁷ COSO-modellen består av hovedelementer som er felles for flere av de ulike rammeverkene for internkontroll. Blant de viktigste elementene er:

- Kontrollmiljø
- Risikovurdering
- Kontrollaktiviteter
- Kommunikasjon og informasjon
- Ledelsens oppfølging

Kontrollmiljøet blir påvirket av hvordan virksomheten er organisert, hvilken ledelsesfilosofi som gjelder og hvordan lederskapet blir praktisert. Sentrale elementer for å sikre et godt kontrollmiljø er retningslinjer, organisering, ansvars- og myndighetsfordeling, ressurser og kompetanse, og samhandling. Videre skal risikovurderinger sikre at de arbeidsprosessene som har høyest sannsynlighet for, og konsekvens av, svikt, feil eller mangler blir identifisert. Til grunn for risikovurderingene er det viktig at det er satt tydelige mål for virksomheten som risikovurderingene kan ta utgangspunkt i. Det handler om å identifisere risiko, vurdere og prioritere risiko, samt håndtere risiko. Kontrollaktivitetene er de tiltakene som blir iverksatt for å sikre etterlevelse av regelverk, retningslinjer og krav til tjenesteutførelse, for å håndtere risiko avdekket i risikovurderingen, og for å bidra til at system og rutiner fungerer som forutsatt. Videre må det legges til rette for effektiv kommunikasjon, informasjonsdeling og rapportering. For å oppnå god internkontroll er det ifølge COSO-modellen viktig med effektiv og tidsriktig informasjon og kommunikasjon, både horisontalt og vertikalt i organisasjonen. For å sikre gjennomføring av handlinger eller endringer som er nødvendige for å oppnå god internkontroll, er også ledelsens oppfølging viktig. Resultater må følges opp for å avdekke om de er i samsvar med virksomhetens strategier og planer. Ledelsen må etablere mekanismer for å følge opp at internkontrollen fungerer, herunder løpende oppfølging, evalueringer og korrigerende tiltak ved avvik.

God praksis for virksomhetsstyring

Med virksomhetsstyring menes prosesser og aktiviteter som en virksomhet gjennomfører for å

- sette mål
- definere oppgaver for å nå målene
- måle resultater mot målene
- bruke informasjonen til å ha styring, kontroll og læring for å utvikle og forbedre virksomheten.

Virksomhetsstyring og god intern kontroll benevnes i dag ofte intern styring og kontroll nettopp for å understreke at god intern kontroll er en forutsetning for effektiv virksomhetsstyring. Styrings- og kontrollmiljøet setter tonen i en organisasjon og påvirker kontrollbevisstheten til de ansatte. Dette fundamentet skal gi ønsket disiplin og struktur. Noen av faktorene i styrings- og kontrollmiljøet består av:

- Verdier og holdninger
- Integritet, etiske verdier
- Kompetanse
- Ledelsens filosofi og driftsform
- Fordeling av ansvar og myndighet
- Organisasjonsstruktur
- Styrets tilsyns- og kontrollansvar

God intern styring og kontroll handler med andre ord om å skaffe seg oversikt og nå målene for selskapets drift, rapportering og følge de lover og bestemmelser som gjelder. Styret og administrasjonen deler dette ansvaret.

¹⁷ Se norsk oversettelse i Internkontroll – et integrert rammeverk. Norges interne revisorers forening (1996), Oslo: Norges interne revisorers forening (NIRF).

KS sine retningslinjer for eierstyring

Kommunesektorens organisasjon (KS) har utarbeidet et sett med anbefalinger¹⁸ for hvordan kommunale eierskap bør forvaltes og hvilke system og rutiner kommunen bør etablere. Innledningsvis går det frem at det er kommunestyret som har det overordnede ansvaret selv om deler av virksomheten er lagt ut i selskap. Det blir presisert at det derfor er viktig å opprettholde god folkevalgt styring som blir definert av fire standarder¹⁹: pålitelig, ansvarlig, borgernært og effektivt styre. Videre går det frem at administrasjonen har en viktig støttefunksjon for at de folkevalgte skal kunne ivareta sine roller på en god måte²⁰. KS skriver videre:

For at de folkevalgte skal kunne påvirke og styre selskapene i tråd med de formål som er satt, er det viktig å være bevisst de mulighetene som finnes i å styrke kunnskapen og oppmerksomheten rundt eierskapspolitikken blant et bredt utvalg av de folkevalgte, og at den gis en bred og helhetlig politisk prosess. Et grep for å sikre dette, kan være å forankre eierskapspolitikken i kommuneplanen.²¹

I den sist oppdaterte versjonen (2015) omtaler KS 21 tema med tilhørende anbefalinger. Anbefalingene er knyttet til følgende områder:

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte
2. Vurdering og valg av selskapsform
3. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet
4. Utarbeidelse av eierskapsmeldinger
5. Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter
6. Eiermøter
7. Eierorganets sammensetning og funksjon
8. Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter
9. Sammensetningen av styret
10. Valgkomite og styreutnevnelser
11. Kjønnsmessig balanse i styrene
12. Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene
13. Styresammensetning i konsernmodell
14. Oppnevning av vararepresentanter
15. Habilitetsvurderinger
16. Godtgjøring av styreverv
17. Registrering av styreverv
18. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter
19. Utarbeidelse av etiske retningslinjer
20. Særlig om administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak
21. Utøvelse av tilsyn og kontroll

Av anbefalingene til KS går det frem at kommunen, som en del av sitt folkevalgtprogram, bør **gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer** for alle folkevalgte i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter man har for selskapene kommunen har eierandeler i. På denne måten får de folkevalgte innsikt i de ulike rollene man har som folkevalgt, som styremedlem eller som medlem av representantskap eller generalforsamling.

Kommunestyrene bør fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap gjennom **årlig utarbeidelse av eierskapsmelding** for alle sine selskaper. Prinsippene bør være kommunisert og tilgjengelig for kommunens innbyggere i tillegg til selskapets organer, og gjenspeile selskapet sett i sammenheng med

¹⁸ Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll (2015)

¹⁹ Baldersheim og Rose 2011

²⁰ NIBR-rapport 2015:1 Kommunale selskaper og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap

²¹ Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll (2015) s.7

kommunens totale virksomhet. Eierskapsmeldingen kan sikre et grunnlag for nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre de folkevalgtes ansvar. I de tilfellene kommunen er medeier sammen med andre kommuner bør det utarbeides en felles eierskapsmelding for å sikre felles føringer fra eierne der dette er mulig.

Anbefalingen om **utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter** er sammensatt. Det skal utarbeides styringsdokumenter som vedtekter for aksjeselskaper og kommunale foretak, og selskapsavtale for IKS. Det er kommunestyret som skal utarbeide disse, og vedtektene/selskapsavtalen bør jevnlig bli revidert av kommunestyret. Kommunen bør i tillegg ha en åpen og klart uttrykt eierstrategi for sitt eierskap i ulike selskaper. Eierstrategiene skal sette en ytre ramme for selskapets styre og administrasjon sitt arbeid med å lage virksomhets- og forretningsstrategi innenfor eiernes rammer.

For å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet anbefaler KS at det jevnlig blir **gjennomført eiermøter**. Det hender at eierne har behov for å diskutere strategier mellom seg uten at det blir truffet noen formelle beslutninger, og derfor bør dette kunne gjøres utenom generalforsamling/representantskapsmøter. Eiermøte er ment å være en uformell arena der det ikke bør legges føringer eller «gis signaler» som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. Møtene er uforpliktende for eierne og selskapet.

Angående **eierorganets sammensetning og funksjon** anbefaler KS, avhengig av selskapets formål, som hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet.

Ved **gjennomføring av generalforsamlinger** er det styret som skal kalle inn. Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker. Styreleder og daglig leder har plikt til å delta.

Anbefalingen om **sammensetning av styret** trekker spesielt frem at det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet, samt at kommunen bør sikre opplæring av styremedlemmene.

I forlengelsen av sammensetting av styrer går det frem at det bør vedtektsfestes bruk av **valgkomite ved styreutnevnelser** til kommunalt eide selskaper. Det bør vedtektsfestes fordi ordningen med valgkomite ikke er lovregulert.

Eierorganet bør tilstrebe **balansert kjønnsrepresentasjon** i styrene, og styremedlemmer behøver ikke være bosatt i kommunen. Det er eier sitt ansvar å sikre at styrene har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Videre bør eier anbefale styret å selv vurdere egen kompetanse jevnlig ut fra eiernes formål med selskapet. KS anbefaler også at selskapsstyrene etablerer **rutiner for å sikre seg riktig kompetanse**.

Ordningen med numerisk **varastyremedlemmer** bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret, og styrene anbefales å etablere faste rutiner for **habilitetsvurdering** for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Det er viktig å huske på at inhabilitet også kan oppstå for styremedlemmer, slik at de blir inhabile til å behandle en sak i selskapets styre.

Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer **etiske retningslinjer** for selskapsdriften. Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med å drive et selskap, fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler.

Forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper

Av forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper²² går det frem av § 5 at regnskap for interkommunale selskap som etter selskapsavtalen skal avgi regnskap etter kommunale prinsipper, skal inneholde driftsregnskap, kapitalregnskap, balanseregnskap og noteopplysninger som

²² FOR-2013-11-27-1384: Forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper.

angitt i forskriftens vedlegg. Videre går det frem at regnskapet skal baseres på de regnskapsprinsipper som følger av kommuneloven og forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper. Tilsvarende går det frem av § 2 at selskapets årsbudsjett skal bestå av et driftsbudsjett og kapitalbudsjett som angitt i forskriftens vedlegg, og at disse skal baseres på de budsjettprinsipper som følger av lov og forskrift.

Eierskapsmelding for Vestby kommune

I Vestby kommunes «Eiermelding 2015-2017» pkt. 2.3, går det frem at det for alle interkommunale selskap skal opprettes en skriftlige selskapsavtale. Selskapene skal videre vise sitt formål enten i vedtektenes eller selskapsavtalens formålsparagraf (pkt. 2.5), og eiermøter skal etableres som en uformell arena hvor selskapets utvikling og strategi kan drøftes og diskuteres (pkt. 2.6).

Videre går det frem at pkt. 4.2 at det bør stilles generelle kompetansekrav til styremedlemmer i selskaper der Vestby kommune har eierskap, og av eiermeldingens pkt. 4.3 om opplæring av styremedlemmer går det frem at det bør gjennomføres kompetansehevende tiltak i forbindelse med valg av nye styremedlemmer.

Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

Kommunal- og regionaldepartementet har utarbeidet retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.²³ I retningslinjene blir selvkost definert som «den merkostnaden kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste». Merkostnader blir i denne sammenheng definert som kostnader knyttet til den samlede produksjonen av den aktuelle varen eller tjenesten. Dette omfatter kostnader som har direkte sammenheng med fremstillingen/produksjonen av en bestemt vare eller tjeneste, men ikke kostnader kommunen ville hatt uavhengig av produksjonen av den relevante varen eller tjenesten.

Selvkostprinsippet forutsetter ikke at inntektene for det enkelte år må dekke årskostnaden for kommunen, men at inntektene over noen år (3-5 år) ikke skal overstige kostnadene for årene samlet sett. En slik forståelse er dels motivert ut fra behovet for å ha nødvendig fleksibilitet i forhold til endringer på inntekts- og kostnadssiden, for eksempel som følge av investeringer (økt nivå på kapitalkostnadene), og dels et behov for en viss stabilitet i nivået på gebyrene på tross av planlagte kostnadsvariasjoner mellom regnskapsår. Kommunen kan framføre et overskudd fra selvkosttjenesten til et senere år (innenfor et 3-5 års perspektiv). I praksis vil dette måtte skje gjennom et bundet selvkostfond dersom regnskapet skal være fullstendig.

I forhold til selvkostfond går det frem følgende av retningslinjene:

«[...] Selvkostfondets funksjon er å håndtere svingninger i inntekter og kostnader slik at gebyrene kan holdes stabile.

Investeringskostnadene må fordeles jevnt over investeringsens levetid., jf. kapittel 4 Kapitalkostnader. Investeringer i anleggsmidler kan dermed ikke finansieres direkte av selvkostfondet.»²⁴

²³ «Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester», H-2140 Kommunal – og regionaldepartementet, kommunalavdelinga januar 2003.

²⁴ Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. H-2140 Kommunal – og regionaldepartementet, kommunalavdelinga januar 2003, s. 29

Vedlegg 3: Sentrale dokumenter og litteratur

Lover og forskrifter

- Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 1993. *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)*. LOV-1992-09-25-107.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2000. *Lov om interkommunale selskaper*. LOV-1999-01-29-6.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2000. *Forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper*. FOR-1999-12-17-1568.
- Arbeids- og sosialdepartementet, 2006. *Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)*. LOV-2005-06-17-62.
- Klima- og miljødepartementet, 1983. *Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*. LOV-1981-03-13-6.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2008. *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)*. LOV-2008-06-27-71.
- Arbeids- og sosialdepartementet, 1996. *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)*. FOR-1996-12-06-1127.

Stortingsmeldinger, standarder og anbefalinger

- Kommunal- og regionaldepartementet, 2003. Ot.prp. nr. 70 (2002-2003): *Om lov om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (kommunal revisjon)*.
- COSO: *Internal Control – Integrated Framework*, 2013.
- Norsk Standard: NS-ISO 10006 - *Retningslinjer for kvalitetsstyring i prosjekter*, 2003.
- KS: *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*, 2015.

Utvalgte dokumenter fra Vestby kommune og Søndre Follo Renseanlegg IKS

- Vestby kommune: *Eierskapsmelding 2015-2017*.
- Søndre Follo Renseanlegg IKS: *Selskapsavtale*.
- Søndre Follo Renseanlegg IKS: *Protokoller representantskapsmøter 2015-2017*.
- Søndre Follo Renseanlegg IKS: *Protokoller styremøter 2015-2017*.
- Søndre Follo Renseanlegg IKS: *Veileder for prosjekt, anskaffelser av maskiner, bygg og teknisk utstyr*, 2017.
- Søndre Follo Renseanlegg IKS: *Strategiplan 2017-2021*.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 245,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

KONTROLLUTVALGET I VESTBY

PS 06/18 Referat og orienteringer

Saksbehandler: Kjell Tore Wirum

Saksnr.: 18/00035-2

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Vestby kontrollutvalg

Sekretariatets innstilling:

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Vedlegg:

Saksprotokoll K sak 4 18 Forvaltningsrevisjonsrapport om samhandlingsreformen i Vestby, Protokoll Vestby KU 310118, Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren for Vestby kommune, FKT Fagkonferanse 2018 program, epost fra Nasjonale Varslingsgruppe, e-post Brannsikkerheten i boliger levert av Trysilhus, Plan for samordning av tilsyn med andre tilsynsmyndigheter 2018, Felles rep skapsmøter IKSene - Møteoversikt april 2018, Aktuelle orienteringer, Aktivitetsplanen pr 310118

SAKSUTREDNING:

Referatsaker (RS):

RS 03/18 **Saksprotokoll K sak 4/18 Forvaltningsrevisjonsrapport om samhandlingsreformen i Vestby (vedlagt)**

Orienteringssaker (OS):

OS 04/18 **Protokoll Vestby KU 31.1.18 (vedlagt)**
 OS 05/18 **Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren for Vestby kommune (vedlagt)**
 OS 06/18 **FKT Fagkonferanse 2018 program (vedlagt)**
 OS 07/18 **e-post fra Nasjonale Varslingsgruppe, datert 19.2.18 (vedlagt)**
 OS 08/18 **Brannsikkerheten i boliger levert av Trysilhus, e-post datert 9.2.18 (vedlagt)**
 OS 09/18 **Plan for samordning av tilsyn med andre tilsynsmyndigheter 2018 (vedlagt)**
 OS 10/18 **Felles rep skapsmøter IKSene – Møteoversikt 2018 (vedlagt)**
 OS 11/18 **Aktuelle orienteringer (vedlagt)**
 OS 12/18 **Aktivitetsplan, pr 31.1.18 (vedlagt)**

Ås, 07.03.18

Kjell Tore Wirum/s./
kontrollsekretær

Vestby kommune

Saksprotokoll

Forvaltningsrevisjonsrapport om samhandlingsreformen i Vestby

Saksbehandler:	Elin Tokerød	Saksnr.:	17/02940
Behandlet av			Møtedato
1 Kommunestyret		4/18	12.02.2018

Kommunestyrets behandling 12.02.2018:

Votering:

Kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak 12.02.2018:

Kommunestyret slutter seg til revisjonens anbefalinger (s. 42) og ber rådmannen melde tilbake om resultatene av sin oppfølging til kontrollutvalget innen tolv måneder.

Saksprotokollen bekreftes
Vestby, 13. februar 2018

Elin Tokerød

Dokumentet er elektronisk godkjent

MØTEPROTOKOLL

Vestby kontrollutvalg

Møtetid: 31.01.2018 kl. 17:00
Sted: Møterom 107, Vestby rådhus

Av utvalgets medlemmer/varamedlemmer møtte 5 av 5.

Møtende medlemmer:

Jeanette Hoel (FrP) leder, Lars Johan Rustad (KrF) nestleder, Jeton Morina (H), John Arne Kjenn (SP), Ann Tremblay Vølstad (V)

Møtende varamedlemmer:

Ingen

Forfall:

Ingen

Fra administrasjonen møtte:

Ingen

Fra Deloitte AS møtte:

Nina Gunbjørnsen, manager/statsautorisert revisor (Regnskapsrevisjon) (under sakene 1/18 – 2/18)

Iver Fiksdal, senior consultant (Forvaltningsrevisjon)

Møtesekretær:

Kjell Tore Wirum, kontrollsekretær FIKS

Diverse merknader:

En publikummer gjorde leder oppmerksom på at siden kontrollutvalgets møter er åpne, bør en forsikre seg om at hovedinngangen til Vestby rådhus også er åpen i tidsrommet for møtet.

Møteprotokoll godkjent 02.02.2018

Jeanette Hoel/s./
leder

Lars Johan Rustad/s./
nestleder

Saksliste

Side

Saker til behandling

1/18	18/00034-1	Revisjonens rapportering for revisjonsåret 2017	3
2/18	18/00025-1	Tema for forvaltningsrevisjon 2018	4
3/18	18/00026-1	Kontrollutvalgets årsrapport 2017	5
4/18	18/00035-1	Referat og orienteringer	6

Eventuelt

Lars Johan Rustad meldte en sak under **Eventuelt**.

Vestby KU-1/18

Revisjonens rapportering for revisjonsåret 2017

Sekretariatets innstilling:

Kontrollutvalget tar revisjonens oppsummering av interimstrevisjon 2017 til orientering.

Vestby kontrollutvalgs behandling 31.01.2018:

Manager Nina Gunbjørnsen redegjorde for interimstrevisjonen og svarte på spørsmål fra utvalgets medlemmer.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vestby kontrollutvalgs vedtak 31.01.2018:

Kontrollutvalget tar revisjonens oppsummering av interimstrevisjon 2017 til orientering.

Vestby KU-2/18

Tema for forvaltningsrevisjon 2018

Sekretariatets innstilling:

Saken oversendes kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret ønsker å få gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner i 2018:
 - 1) ...
 - 2) ...
2. Kommunestyret ber kontrollutvalget utarbeide mål og problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektene.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget innstille overfor kommunestyret på valg av forvaltningsrevisor på hvert av forvaltningsrevisjonsprosjektene.

Vestby kontrollutvalgs behandling 31.01.2018:

Sekretær redegjorde for saken og svarte på spørsmål fra utvalgets medlemmer.

Lars Johan Rustad gjorde oppmerksom på at under den tidligere behandlingen av Plan for forvaltningsrevisjon 2018-2020 ble mulig forvaltningsrevisjonsprosjekt «Vedlikehold av kommunale bygg» erstattet med mulig forvaltningsrevisjonsprosjekt «Integrering av flyktninger».

John Arne Kjenn fremmet forslag om forvaltningsrevisjonsprosjekt innen følgende område:

«Integrering av flyktninger»

Ann Tremblay Vølstad fremmet forslag om forvaltningsrevisjonsprosjekt innen følgende område:

«Store investeringsprosjekt»

Votering:

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag.

Vestby kontrollutvalgs vedtak 31.01.2018:

Saken oversendes kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret ønsker å få gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner i 2018:
 - 1) Integrering av flyktninger
 - 2) Store investeringsprosjekt
2. Kommunestyret ber kontrollutvalget utarbeide mål og problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektene.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget innstille overfor kommunestyret på valg av forvaltningsrevisor på hvert av forvaltningsrevisjonsprosjektene.

Vestby KU-3/18 Kontrollutvalgets årsrapport 2017

Sekretariatets innstilling:

1. Kontrollutvalgets årsrapport 2017 vedtas.
2. Årsrapporten oversendes kommunestyret med følgende innstilling:
Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2017 til orientering.

Vestby kontrollutvalgs behandling 31.01.2018:

Sekretær orienterte og svarte på spørsmål fra utvalgets medlemmer.

John Arne Kjenn fremmet følgende forslag om tilleggstekst under rapportens punkt 7 fjerde avsnitt (forslagstekst i kursiv understreket):

«[...]og anbefalinger. Informasjon og dialog mot kommunestyret om konklusjoner og anbefalinger i regnskaps- og forvaltningsrevisjonsrapporter, vil være en forutsetning for at dette fungerer optimalt, og kontrollutvalget derved kan bistå i arbeidet for at kommunestyrets målsetninger blir realisert.»

Votering:

John Arne Kjenn sitt forslag ble enstemmig vedtatt.

Årsrapporten ble endret i samsvar med de innspill og forslag som fremkom i saken.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vestby kontrollutvalgs vedtak 31.01.2018:

1. Kontrollutvalgets årsrapport 2017 vedtas.
2. Årsrapporten oversendes kommunestyret med følgende innstilling:
Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2017 til orientering.

Vestby KU-4/18

Referat og orienteringer

Sekretariatets innstilling:

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Vestby kontrollutvalgs behandling 31.01.2018:

Referatsaker (RS):

- RS 01/18 **K sak 95/17 Ny tilbakemelding fra rådmannen om oppfølging av rapporten om rådmannens internkontroll**
Lars Johan Rustad viste til kommunestyrets behandling og vedtak, herunder spesielt punktet vedrørende etiske retningslinjer for Vestby kommune.
- RS 02/18 **K sak 96/17 Ny plan for forvaltningsrevisjon 2018-2020**

Orienteringssaker (OS):

- OS 01/18 **Aktivitetsplan**, pr 6.12.17
Sekretær viste til at aktivitetsplanen vil bli ajourført i etterkant av møtet.
- OS 02/18 **Forvaltningsrevisjon Søndre Follo Renseanlegg IKS**
Senior consultant Iver Fiksdal orienterte om status for forvaltningsrevisjonsprosjektet. En regner med å kunne fremlegge forvaltningsrevisjonsrapporten til utvalgets neste møte.
- OS 03/18 **Forvaltningsrevisjon Follo landbrukskontor** (ettersendt sak)
Sekretær viste til saksutskrift fra kontrollutvalget i Ås vedrørende prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet Follo landbrukskontor.
Kontrollutvalget ser for seg en behandling av forvaltningsrevisjonsrapporten som en ordinær sak når denne foreligger.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vestby kontrollutvalgs vedtak 31.01.2018:

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Eventuelt

Avisabonnement for kontrollutvalget

Lars Johan Rustad tok opp saken og viste til kommunestyrets vedtak 23.5.16 i sak 39/16 **Kontrollutvalgets godtgjøring**.

Det følger av vedtaket at kontrollutvalgets medlemmer får dekket kostnadene til 1 lokalavis hver.

Sekretær ble bedt om å undersøke med kommunen om hvilke abonnement som er registrert for kontrollutvalgets medlemmer.

Møtet hevet kl. 19.17

Skatteetaten

Vår dato
15. februar 2018

800 80 000
skattost@skatteetaten.no

Org. nr:
991733043

Din dato

Din referanse

Vår referanse
2018/68422

Saksbehandler
Rune Berge
May Elisabeth Gjelstad
Telefon
99 22 56 82
945 30 706
Postadresse
Postboks 9200, Grønland
0134 OSLO

Kommunestyret i Vestby kommune
post@vestby.kommune.no

Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren for Vestby kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevdere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreveren

Skatteoppkreverkontoret omfatter kommunene Vestby, Ski, Ås, Frogn, Oppegård og Enebakk.

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

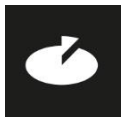
Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016	Antall årsverk 2015
22,0	22,9	22,0

Postadresse
Postboks 9200 Grønland
0134 Oslo

skattost@skatteetaten.no

Besøksadresse
Se www.skatteetaten.no eller
ring gratis 800 80 000
Org. nr: 991733043

Sentralbord
800 80 000
Telefaks
22 17 01 21

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang

Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2018. Skattekontoret har mottatt disse innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Vestby kommune viser per 31. desember 2017 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 2 187 759 244 og utestående restanser² på kr 77 839 377, herav berostilte krav på kr 21 938 765.

Innkrevingsresultater

Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2017 for Vestby kommune:

	Resultatkrav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2016 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2017 (i %)
Restskatt personlige skattytere 2015	94,00	96,37	93,54	95,48
Forskuddstrekk 2016	99,90	99,89	99,83	99,97
Forskuddsskatt personlige skattytere 2016	98,70	99,25	99,15	99,25
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2016	99,90	99,97	99,86	99,97
Restskatt upersonlige skattytere 2015	99,00	98,40	99,71	98,37
Arbeidsgiveravgift 2016	100,00	99,84	99,73	99,87

Resultater for arbeidsgiverkontrollen

Resultater for skatteoppkreverkontoret per 31. desember 2017 viser følgende i henhold til skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunen/ kontrollordningen	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2017	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2017 region (i %)
4 548	228	259	5,7	5,0	4,6

Skatteoppkreverkontoret har også deltatt i ulike kontrollsamarbeid og aksjoner sammen med andre etater, blant annet mot arbeidslivskriminalitet.

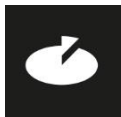
4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2017 utført kontorkontroller av skatteoppkreverkontoret for området skatteregnskap.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

Skattekontoret har for 2017 også gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreveren for området innkreving avholdt 25. oktober 2017. Rapport er sendt skatteoppkreveren 8. desember 2017. Skatteoppkrever har gitt tilbakemelding på rapporten 10. januar 2018.

Skatteoppkreverens overordnede internkontroll

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap

På grunnlag av kontroller som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

Manuelt endrede bankkonti. Manglende dokumentasjon i henhold til gjeldene retningslinjer for endring av bankkonto. Forholdet er tidligere gitt som anbefaling. Kemneren i Follo har gitt skriftlig tilbakemelding om at rutinen er oppdatert på området. Det ble også under kontrollen avklart at kontoret nå ville bli konsekvente med å få innhentet nødvendige signerte fullmakter mv.

Ut over gitte pålegg anser vi likevel at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

Skatte- og avgiftsinnkreving

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Vennlig hilsen

Cathrine Sjong Bakken
avdelingsdirektør
Skatt øst

Bente Midthjell
underdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

- Kontrollutvalget for Vestby kommune
- Rådmann/administrasjonssjef for Vestby kommune
- Skatteoppkreveren for Vestby kommune
- Riksrevisjonen

FAGKONFERANSE | KONTROLL OG TILSYN

Gardermoen | 29 – 30. mai 2018

Årsmøte i Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) | 29. mai 2018

#fkt2018

www.fkt.no

Dag 1	Tirsdag 29. mai 2018
09.00 – 10.00	Registrering med mat
10.00 – 10.05	Velkommen til fagkonferansen Styreleder Benedikte Muruvik Vonen , FKT
10:05 – 10.25	Åpning Storingsrepresentant Svein Harberg (H), første nestleder Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite
10.25 – 10.50	Arbeidslivskriminalitet NHOs hovedtiltak mot arbeidslivskriminalitet Direktør Arbeidsliv Nina Melsom Næringslivets Hovedorganisasjon
10.50 – 11.20	Hvordan kan vi unngå arbeidslivskriminalitet i offentlige kontrakter? Seniorrådgiver og prosjektleder Anne Cathrine Jacobsen , DIFI Direktoratet for forvaltning og ikt
11.20 -11.30	Spørsmål og kommentarer fra salen
11.30 -11.50	Pause
11.50 – 12.20	Hvordan står det til med barnevernet i kommunene? Behovet for et kompetanseløft Foredragsholder ikke avklart
12.20 – 12.50	Land Barnevern - tjenesten som sviktet på alle områder Revisor Jorunn Ødegårdstuen , Fylkesmannen i Opland
13.00 – 14.00	Lunsj
14.00 – 14.25	Hvorfor sviktet det i Land? Oppdragsansvarlig revisor, Reidun Grefsrud , Innlandet revisjon
14.25 – 14.35	Spørsmål og kommentarer fra salen

	ÅRSMØTE 2017 I FKT
14.45/15.00 – 15.15/15.30	Registrering til årsmøte 2018
15.15/15.30 – 16.15/16.30	Årsmøte 2018
18.30 – 19.30	«Født til omstilling» med Anders M Tangen
20:00	Felles middag på hotellet
Dag 2	Onsdag 30. mai 2018
09.00 – 09.45	Veileder – kontrollutvalgets sekretariat Seniorrådgiver Roald Breistein , sekretariat for kontrollutvalget Hordaland fylkeskommune
09.45 – 10.00	Spørsmål og kommentarer fra salen, evt. kort pause
10.00 – 11.00	Rådmannen og kontrollutvalget – samarbeid eller konflikt? Rådmann Rune Haugsdal , Hordaland fylkeskommune Rådmann Unni Skaar , Sarpsborg kommune
11.00 – 11.10	Spørsmål og kommentarer fra salen
11.10 – 11.30	Pause og utsjekking
11.30 – 12.00	Lovproposisjonen om ny kommunelov Seniorrådgiver Erland Aamot , Kommunal og Moderniseringsdepartementet
12.00 – 12.10	Spørsmål og kommentarer fra salen
12.10 – 12.50	Etikk Henrik Syse
12.50 – 13.00	Avslutning Styreleder Benedikte Muruvik Vonen , FKT
13.00 – 14.00	Lunsj

Forelesere I 29.-30. mai 2018

Storingsrepresentant Svein Harberg (H) første nestleder Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite	Svein Harberg har også er faring fra fylkesting (Aust-Agder), kommunestyre og kontrollutvalg (Grimstad). Han er nå inne i sin tredje stortingsperiode
Direktør Arbeidsliv Nina Melsom Næringslivets Hovedorganisasjon	Nina Melsom er jurist. Hun har blant annet vært medlem i Personvernemnda og medforfatter av Arbeidstvistloven for å nevne noe. Hun har ellers omfattende foredragserfaring
Seniorrådgiver og prosjektleder Anne Cathrine Jacobsen, DIFI Direktoratet for forvaltning og ikt	Anne Cathrine Jacobsen er prosjektleder for arbeidet mot arbeidslivskriminalitet i offentlige kontrakter i Difi. Arbeider nå med samarbeidsprosjekt mellom departementet, KS og Arbeidstilsynet
Seniorrådgiver Jorunn Ødegårdstuen, Fylkesmannen i Opland	Jorunn Ødegårdstuen har gjennomført undersøkelsen av Land barnevernstjeneste på vegne av fylkesmannen. Rapporten omhandler avvik knyttet til meldinger, undersøkelser og hjelpetiltak
Oppdragsansvarlig revisor, Reidun Grefsrud, Innlandet revisjon	Reidun Grefsrud har gjennomført undersøkelsene av Land barnevernstjeneste på vegne av kontrollutvalget i Nordre Land kommune. Rapporten har fokus på rådmannens oppfølging og interkontroll
Seniorrådgiver Roald Breistein, sekretariat for kontrollutvalget Hordaland fylkeskommune	Roald Breistein har ledet FKTs arbeidsgruppe for utarbeidelse av veileder for kontrollutvalgets sekretariat
Rådmann Rune Haugsdal, Hordaland fylkeskommune	Rune Haugsdal går for å ha et «korrekt» og positivt syn på kontrollutvalget.
Rådmann Unni Skaar, Sarpsborg kommune	Unni Skaar er en rådmann som gjerne kan ha et mer «utfordrende» syn på utvalget
Seniorrådgiver Erland Aamot, Kommunal og Moderniseringsdepartementet	Erland Aamot
Filosof Henrik Syse	Henrik Syse jobber ved Institutt for fredsforskning Faglig har Syse arbeidet med politisk filosofi, rettsfilosofi og moralfilosofi. Medlem av den norske Nobelkomite siden 2015

PRAKTISK INFORMASJON

INFORMASJON OM ÅRSMØTET

Årsmøtet er åpent for alle, men det er kun medlemmer i Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) som har tale-, forslags- og stemmerett.

Medlemmer som har saker til årsmøtet, eller forslag om vedtektsendringer, må sende disse til sekretariatet innen seks uker før årsmøtet, altså innen 26. april 2017.

Styret sender ut sakspapirene senest to uker før årsmøtet, innen 24. mai 2017.

Dersom din kommune/ditt sekretariat ikke er medlem i FKT, men ønsker å møte på årsmøtet med stemmerett, må innmelding skje innen 24. mai 2017.

Leder i valgkomiteen: Frank Willy Djuvik, kontrollutvalgsleder i Sogn og Fjordane fylkeskommune | frank.willy.djuvik@sfj.no | Mobil: 926 26 976

Ønsker du mer informasjon eller medlemskap i FKT? Se nettsiden www.fkt.no eller kontakt sekretariatet.

FØR MIDDAG

I år inviterer vi til en aperitiff før middag med et morsomt og tankevekkende foredrag om det litt skremmende «omstillings»-begrepet

Marius Tangen: «Født til omstilling». Gjennom merkelige assosiasjoner, gjenkjennelige typer og betraktninger gir han deg nye perspektiver. Lokale: Mulitarena 1, Clarion

KONTAKTINFORMASJON TIL SEKRETARIAT

Anne-Karin Femanger Pettersen: Tlf. 414 71 166

E- postadresse: fkt@fkt.no

INFORMASJON OM HOTELLET

Clarion Hotel & Congress Oslo Airport

Med bil til Clarion Hotel & Congress Oslo Airport: Fra E6 – ta av mot flyplassen, deretter tar du av E16 mot Hønefoss/Nannestad. Ta til høyre i tredje rundkjøring

Med buss fra Oslo Lufthavn Gardermoen: egen direkte shuttlebuss mellom hotellet og Oslo Airport (buss S44). Holdeplass for bussen finner du rett utenfor ankomst på flyplassen, kr 70,- pr. pers. pr. vei. [Rutetabell finner du her](#)

Fri parkering (særskilt parkeringsbevis ikke påkrevet) på hotellets oppmerkede parkeringsplasser

PÅMELDING

Påmelding via særskilt skjema på FKTs nettside: www.fkt.no

Bindende påmelding **innen onsdag 28. mars** 2018. Det tas forbehold om endringer i programmet.

Ved avbud etter at påmeldingsfristen har gått ut, blir det belastet et administrasjonsgebyr på kr 500 i tillegg til eventuelle kostnader FKT får til hotellet. Avbud siste 14 dager før konferansen gir full deltakeravgift.

DELTAKERAVGIFT

- Deltakelse med overnatting (helpensjon): Kr 6 500 (Ikke medlem kr 7 000)
- Deltakelse uten overnatting og uten middag (dagpakke): Kr 5 000 (Ikke medlem kr 5 500)
- FKT har reservert rom på konferansehotellet. Tildeling ut fra mottatt påmelding (først til mølla).
- Ekstra overnatting fra 28–29. mai 2018: Kr 1 195,-

Fra: anders pedersen [<mailto:apgamvik@live.com>]

Sendt: 19. februar 2018 10:34

Til: [REDACTED]

Emne: Husk! Alle som jobber i stat, fylke og kommune har plikt og ansvar som varslere på eget arbeidssted på vegne av nordmenn som ikke får den riktige oppfølging av myndighetene. Ifølge Arbeidsmiljøloven.

Go'dag!

Vi er Nasjonale Varslingsgruppe.

I håp om å vekke opp personer omkring det som skjer bak ryggen på de fleste i Norge sendes denne rapporten som det ligger flere års møysommelig arbeide bak.

Ifbm bankenes og finansielle institusjoners kriminelle aktivitet fremkommer det i negrita lengre nede i rapporten.

Vår Nasjonale Varslingsgruppe har funnet indikasjoner på at det har skjedd en infiltrering av et kriminelt nettverk også innen Skatteetaten/ Folkeregisteret og i Posten. Etter gjentatte varslinger til NSM (Norsk Sikkerhets Myndighet), EOS-utvalget og E-tjenesten blir vi aldri besvart. Les derfor nøye igjennom teksten som følger og spre denne melding.

Vår Nasjonale Varslingsgruppe har avslørt hvordan medlemmer i **Fraterniseringsorganisasjoner** som jobber i Fylker og Kommuner har infiltrert flere lokale NAV-kontorer og manipulerer de ansatte på bekostning av deres stillinger mot å følge Frimurernes eller deres lakeiers instruks.

Det hersker derfor fri flyt av informasjon omkring flere NAV-klienter hvor Frimurere har fått i oppdrag å kartlegge alle dissidenter og andre som kritiserer systemet. Siden går Frimurerne ut og kompliserer en allerede vanskelig hverdag for disse gjennom en manipulert stab ved de forskjellige NAV-kontorer. Frimurere er spesielt blitt engasjert p.g.a. deres blodsbandsløfte.

Det samme uvesenet har også infiltrert seg i Arbeidstilsynet hvor disse har fri kontroll over alle jobbagentene og deres søkere. Vi har bevis for hvordan Frimurerne her blokkerer de søkerne som ikke har den rette profil. (De altfor våkne).

Her har vi beviser for hvordan Sivilombudsmannen ikke markerer seg uavhengig fra alle instanser som er dets hovedoppgave, men derimot vil ta parti med Arbeids-tilsynet og Fellesforbundet f.eks. De vil tilogmed bruke argumenter som **"Saken er ikke alvorlig nok"** for å holde menigmann på avstand.

Det samme skjer innen Forsvarets e-tjeneste og deres **'Stay Behind'** nettverk innen deres Vernede bedrifter land og strand rundt. Disse dekkoperasjons bedrifter og deres permanent ansatte psykologer jobber tett opp mot NAV-kontorene og Frimurerne i Kommunene.

Her har hverken NHO, Arbeidstilsynet, Arbeidsgiverforeningen eller LO noe de skal ha sagt men dekker kontinuerlig over korrupsjonen og koblingene disse har i tilstøtende næringer.

Våre avsløringer er blitt varslet til Datatilsynet og disse er så sjokkert over å ha blitt oppdaget at tilbakesvaret er nærmest panisk i sine forsøk på avledningsmanøvre.

Alt dette ble rapportert til mange offisielle instanser i juni. De eneste som har svart er Justisdept som har videresendt til Arbeids - og Sosialdept uten at så meget som en kvittering er kommet tilbake. Det hersker en total offentlig taushet om temaet som bekrefter at våre avsløringer er korrekte.

Vår Nasjonale Varslingsgruppe har igjennom mange år maktet å avsløre mesteparten av hva som egentlig skjer innen departementene og stortingskomiteene og våre institusjoner.

Resultatet er det mest nedslående: Flere høyt betalte ministre, fylkesmenn, rådmenn, dommere og ordførere etc blir instruert til å forlede folk gjennom å godta dekkoperasjoner i et endeløst mangfold. Her har Mediahuset Schibsted en sentral oppgave.

Dekkoperasjonene dreier seg hele tiden om å skape '**negativ energi**' i form av frustrasjon, angst og oppgitthet etc blant snille og pene nordmenn; alt i.h.t. den destruktive AGENDA21 som vår skyggeregjering av **Jesuitter** og desslike forleder vårt Storting og Regjering til å gjennomføre. Det endelige målet er å skape KAOS for gjennomføring av de mest destruktive idealene i "Den Nye Verdensorden".

Namsmannen, Forliksrådet og Domstolene sammen med bankene og deres inkassobyråer er spesielt engasjert i denne sammenheng for å frarøve eiendommer til hårdt arbeidende nordmenn. Her har den eksplosivt ekspanderende Eiendomsutvikling i regi av kriminelle "Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap" en nøkkeloppgave for gjennomføringen av AGENDA21.

Denne 'negative energi' gjør seg videre utslag gjennom dekkoperasjoner utført av ofre for **MKUltra /Monarch teknologien** som er blitt importert gjennom vårt medlemskap i NATO. Se til Tone Ilebekk og Jakob Abdullahi Hassan som ble knivdrept i november 2016 av et offer for Monarch-teknologien. Videre den unge jenta som ble drept ved Sørlandssenteret 27.juli 2017 av enda et offer for **hjerne-splittings programmet** MKUltra. Sannheten blir dekket over av Politiet og rettsvesenet etter instruks ovenifra.

Vi har en ikke-erklært unntakstilstand i landet som trådte ikraft 8.desember 2016 da Henrik Kissinger og Zbigniew Brzezinski besøkte Oslo invitert av Nobel-komiteen. Alle steder disse undermenneskene setter sin fot blir senere forvandlet til slagmark.

Alle disse som hoppet på denne karusellen for egen makt og vinnings skyld, i den hensikt å skade nasjonen på vegne av en korrumpert og manipulert Regjering, og bak ryggen på egen befolkning, vil snart måtte føle konsekvensene av sine handlinger.

Denne informasjon og tidligere går nå rutinemessig til **HCtHR i Strasbourg** og til vår mann der, Secretary General **Thorbjørn Jagland**. Enhver kan tenke seg grunnen til at vi aldri får svar.

For disse som ikke kjenner til punktene i den destruktive AGENDA21-2030 gjengis den her i grove trekk:

1) Norges nasjonale suverenitet vil komme til veis ende.

- 2) Staten vil forvalte og drive alle landressurser, skogsområder, dyrket mark, vannressurser og husdyrhold.
- 3) Staten vil definere forretningsmodellen som skal følges samt de finansielle resurser som er tilrådelige.
- 4) All privat eiendom vil bli tatt over av Staten (Den er ikke bærekraftig i private hender)
- 5) Staten vil re-strukturere og definere familie-enheten.
- 6) Barn vil bli oppdratt og skolert av Staten.
- 7) Mennesket vil bli fortalt hvilken jobb det skal ha.
- 8) Mennesket vil bli pålagt store restriksjoner på bevegelsesfrihet.
- 9) Det vil bli skapt unike bosetningsområder for mennesket.
- 10) Mennesket vil bli drevet fra grislendte strøk for bosetting i megabyer for å frigi store landområder som Staten vil disponere.
- 11) Bosetting ute på landsbygda vil bli en umulighet.
- 12) Mennesket vil derfor heller ikke ha tilgang på å dyrke sine egne jordbruksprodukter i sine kjøkkenhager. Genmodifisert mat vil være implementert.
- 13) Barn vil bli skolert av Staten gjennom indoktrinering for å gjøre dem til villige instrumenter i fremtiden (dette er allerede i ferd med å lykkes).
- 14) Masse depopulasjon (avfolkning) for å kunne oppnå de mål som allerede er nevnt. Det er her snakk om at verdens befolkning skal reduseres med over 6 milliarder for at 1%-Eliten skal kunne være istand til å dominere verdensbildet.

I forbindelse med pt 14) inngår "**Chemtrails**" giftsprøyting og alle sykdommer som skapes nå og som tidligere var ukjente.

Her inngår masseødeleggelsesvåpenet EISCAT, som ble ulovlig installert i Troms og på Svalbard, og som i tandem med HAARP-installasjoner vil skape de mest destruktive konsekvenser for Norge og nordmenn og Verden.

Den sterkt ekspanderende utbygging av vindmøllefarmer har som primær oppgave å ionisere atmosfæren slik at klodens mest destruktive våpen, EISCAT, skal få sitt fulle potensiale innen kort tid ved å aktivere de Morgellons nanoroboter som vi alle nå har i kroppen etter å ha pustet inn "Chemtrails" i 16 år. Det er nok å observere hvordan den sterke ioniseringen omkring en vindturbin har utslettet alt liv av insekter, fugler og andre skapninger. Hvor er da det 'grønne' konseptet?

Kongsberg vil være det første sted i Norge hvor starter utbygging av 5. generasjons mobilnett. Dette er det advart imot på det sterkeste allerede for 2 år siden ifra de autentiske kilder som forstår konsekvensene av galskapen. Bølgelengden i millimeter i denne teknologien vil med sikkerhet "svi bort" hjernecellene hos oppvoksende ungdom. Våre bekymringsmeldinger til Statens Strålevern forblir hele tiden ubesvart.

I tillegg har vi Statens Fastlegeordning som følger AGENDA21 som er en prioritet og hvor f.eks. alle kreftpasienter blir tilbudt cellegift for å sende dem til dødsriket så fort som mulig. Alle med svak helse er i faresonen og spesielt disse over 60 for å tilegne seg deres pensjoner.

Dette er i tråd med den såkalte Obama-care i USA og Norge er USA's vasallstat i så måte.

Mange Frimurere har høye og rene idealer og er direkte uskyldige i det de er involvert i, og har ikke kraft til å frigjøre seg og er helt uvitende om narrespillet de er blitt ofre for.

De vet ikke at når deres arbeidsoppgaver snart er avsluttet så vil de alle bli styrtet av de samme som skapte dem, sammen med deres lakeier. Idag er det slik at disse som vitende

eller uvitende blir innviklet i en Jødisk Frimurerorden faktisk har dødsdommen over seg. De vet heller ikke at de er dypt foraktet av de samme som skapte deres losjer.

Dette er ufravikelig og i.h.t. "The Protocols of the Learned Elders of Zion":

"We execute Masons in such wise that none save the brotherhood can ever have a suspicion of it, not even the victims themselves of our death-sentence, they all die when required, as if from a normal kind of illness".

Vi avslutter med en annen paragraf fra "The Protocols of the Learned Elders of Zion":

"The anti-semitism is indispensable to us for the management of our lesser brethren".

Forstå betydningen her og bli skremt.

Loven mot skadelige foreninger har **aktivert Straffelov 330** for bruk imot Losjemedlemmer som opptar viktige embeter i nasjonen. Denne blir tatt i bruk nå og gjengis under: (Understrekingen er vår)

Straffelov para 330:

"Med Bøder, eller med Hefte eller Fængsel indtil 3 maaneder straffes den som stifter eller deltager i en Forening, der ved lov er forbudt, eller hvis formål er forøvelse af eller oppmuntring til straffbare handlinger, eller hvis Medlemmer forplikter seg til ubetinget Lydighed mot nogen". Er Foreningens formål at forøve eller oppmuntre til Forbrytelse, kan Fængsel indtil 6 maaneder anvendes".

Vår Nasjonale Varslingsgruppe har umiddelbart kontaktet Riksadvokaten, Justisdept, Justiskomiteen, Konstitusjons - og Kontrollkomiteen og Tilsynsutvalget for Dommere for utedelse av **arrestordre** og straffetiltak mot alle landets embetsmenn som igjennom sitt medlemskap i en Frimurer-losje har bidratt til kontinuerlig og direkte bedrag og løgn overfor hederlige nordmenn. I mange tilfeller er de ansvarlige for å ha induisert nordmenn til selvmord i sin søken etter rettferdighet.

Arrestordre vil hevdes ved proklamasjon av **"The Common Law of The Nations"** som allerede har begynt å fungere.

VÅKN OPP!

Status som Varsler:

Jeg har status som Varsler, og jeg forventer at jeg blir skjermet og holdt skadesløs. I og med at jeg har status som Varsler inn imot offentlig sektor og tvisteløsningssystemet, så er risikoen betydelig for gjengjeldelse fra en usynlig elite. Vi har alle sett i media de betydelige farer og ulemper varslere utsettes for når det varsles om kritikkverdige forhold innen sentrale og samfunnsviktige instanser.

Vennlig hilsen

Anders Pedersen
(Offisiell Varsler)

På vegne av Nasjonale Varslingsgruppe

Fra: Thor Kr. Adolfsen [<mailto:thor.kr.adolfsen@brannvernforeningen.no>]

Sendt: 9. februar 2018 07:22

Emne: Brannsikkerheten i boliger levert av Trysilhus

Hei

Denne e-posten går til samtlige kontrollutvalg i kommunene på Østlandet.

Brannsikkerheten i boliger levert av Trysilhus

Vedlagt denne e-posten finner du en artikkel der Brann & Sikkerhet har avslørt at Trysilhus har bygget en rekke boliger med mange alvorlige branntekniske feil. Dette dreier seg om boliger der 1. etasje er en leilighet og andre etasje er en annen leilighet over to plan, dvs. til sammen tre etasjer.

Det er bygget tre varianter av disse boligene. En variant uten sprinkleranlegg og en variant med sprinkleranlegg kun i 1. etasje. Etter Brann & Sikkerhets erfaring anses disse variantene å være bygget i strid med forskriftene da både Asker kommune og Bærum kommune ikke har godkjent dokumentasjonen for disse løsningene. Løsningene er heller ikke godtatt av rådgivningsfirmaene Sweco og Norconsult. Etter det Brann & Sikkerhet erfarer er eldre hus av samme type prosjektert etter de samme branntekniske hovedprinsippene som boligene omtalt i vedlagte artikkelserie. Dette gir, etter det Brann & Sikkerhet erfarer, svært gode grunner for å undersøke om også disse husene må sprinkles i alle tre etasjer for å oppfylle byggeforskriftenes krav til brannsikkerhet.

Den tredje varianten, med sprinkleranlegg i alle tre etasjer, regnes som godkjent i henhold til forskriftene.

Byggefeilene som beskrevet ovenfor ble oppdaget ved tilsyn.

Vi oppfordrer kommunene om å foreta tilsyn i byggesaker og samarbeide med brannvesenet.

Vi oppfordrer kommunene til å utføre tilsyn i byggesaker da dette er den eneste måten man kan avsløre feil. Dette er en svært viktig funksjon som skal sikre at innbyggerne i din kommune kan bo trygt. Vi ber derfor kontrollutvalgene om å vurdere kommunens tilsynsaktiviteter. Er frekvensen av tilsyn tilfredsstillende etter kontrollutvalgets mening? Er kompetansen god nok i tilsynsavdelingen? Dette får dere selv ta stilling til.

Se denne lenken for Veiledning om tilsyn i byggesak:

https://dibk.no/globalassets/byggeregler/temaveiledning_tilsyn.pdf

Materialet i denne e-posten kan videresendes til andre interesserte.

Med vennlig hilsen

Norsk brannvernforening

Thor Kr. Adolfsen

Seniorrådgiver

Stiftelsen Norsk brannvernforening, Fredrik Selmers vei 2, Pb 6754 Etterstad, 0609 Oslo

M: + 958 18 682 E: thor.kr.adolfsen@brannvernforeningen.no

Følg oss: www.brannvernforeningen.no | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#) | [LinkedIn](#) | [YouTube](#) | [Mynewsdesk](#)

Plan for samordning av tilsyn med andre tilsynsmyndigheter 2018

Utarbeidet av Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Samordningsstaben
Datert: 1. mars 2018

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse

1. Om planen	1
1.1 Bakgrunnen	1
1.2 Planen som et styringsverktøy	1
1.3 Avgrensning av planen	2
1.4 Relevante tilsynsdokumenter-/rapporter:	3
2. Kort om våre tilsynstemaer for 2018	4
2.1 Barnehageområdet (BHG.)	4
2.2 Beredskapsområdet (BERED.)	4
2.3 Helseområdet (HEL.)	4
2.4 Landbruksområdet (LAND.)	4
2.5 Miljøvernområdet (MILJØ)	5
2.6 Sosial- og familieområdet (SOF.)	5
2.7 Utdanningsområdet (UTD.)	5
3. Samordning av kommunerettet tilsyn	6
3.1 Akershus Fylkeskommune:	6

Innholdsfortegnelse

3.2 Akershus kommuner:	7
3.3 Oslo kommune	13
4. Rutine for samordning av reaksjoner	20
5. Konsekvenser av brudd på samordningsplikten	22
6. Liste over kontaktpersoner	23

Om planen

1. Om planen

1.1 Bakgrunnen

Fylkesmannen har etter kommuneloven § 60e en lovfestet rett og plikt til å samordne statlige tilsyn med kommuner og fylkeskommuner. Lovbestemmelsen innebærer samtidig en plikt for øvrige tilsynsmyndigheter til å delta i samordningen.

Samordningen skal bidra til at statens tilsyn med kommunene samlet sett er oversiktlige, enhetlige og forutsigbare. Vi skal unngå dobbelttilsyn og at tilsyn på én sektor gir utilsktede konsekvenser på andre sektorer.

Vi har også et embetsoppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet som forventer styrking av samordning-og koordinering av kommunal tilsynsvirksomhet, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv.

Denne planen er en del av dette samordningsarbeidet.

Den ansvarlige for dette arbeidet hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus er rådgiver i samordningstaben, Fakra Butt.

1.2 Planen som et styringsverktøy

For at Fylkesmannen skal lykkes med samordningsplikten er det helt nødvendig å samarbeide med relevante tilsynsmyndigheter. Planen skal gi en oversikt over hva og hvem de sentrale tilsynsmyndigheter, inkludert oss selv, skal føre tilsyn med i 2018. Planen må primært ses på som en oversikt over samlet omfang av tilsyn og er ikke en nøyaktig plan for når tilsyn finner sted.

«Samordningen skal bidra til at statens tilsyn med kommunene samlet sett er oversiktlige, enhetlige og forutsigbare.»

Om planen

Tidspunkt for tilsyn varsles av de aktuelle tilsynsmyndigheter i form av varselbrev. Vi gjør oppmerksom på at planen kan endres under året.

For at planen skal være relevant og gi pålitelig informasjon, kommer vi til å oppdatere den i løpet av august. Dette for å ta hensyn til eventuelle endringer i tilsynsplaner for høsten.

1.3 Avgrensning av planen

Vi har inviterte bredt de sentrale tilsynsetatene som fører tilsyn med kommuner og fylkeskommuner til et samarbeid om denne planen. Men kun noen er med i samordningsplanen, avhengig av om det er planlagt tilsynsaktivitet i våre to fylker. Tabellene nedenfor for Oslo og Akershus representerer derfor forskjellige etater. Vi tar også hensyn til egenkontrollen i kommunene ved å være i kontakt med kontrollutvalgene-/sekretariatene og kommunerevisjon. Det er kun tilsyn med kommunale plikter vi skal samordne og har samordnet.

Våre samarbeidspartnere på tilsynsfeltet er:

Statlige tilsynsmyndigheter: Arbeidstilsynet, Mattilsynet, Arkivverket, Vegvesenet, Datatilsynet og Kartverket.

Egenkontroll: Kontrollutvalgssekretariat i Follo, Romerike og Oslo.

Revisjon: Kommunerevisjon i Oslo.

Kontrollutvalgssekretariat i Follo representerer følgende kommuner: Frogn, Enebakk, Oppegård, Ås, Ski, Nesodden og Vestby.

Kontrollutvalgssekretariat i Romerike representerer følgende kommuner: Nannestad, Hurdal, Eidsvoll, Ullensaker, Gjerdrum, Nes, Rælingen, Nittedal, Skedsmo, Lørenskog, Fet, Sørums, Aurskog-Høland, Asker og Bærum.

Om planen

1.4 Relevante tilsynsdokumenter-/rapporter:

Ot. Prp. Nr. 97 (2005-2006) Om lov om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (statleg tilsyn med kommunesektoren):

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-97-2005-2006-/id190470/>

Retningslinjer for fylkesmannens samordning av statlig styring av kommunesektoren:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/publikasjonsnummer-h-2143/id109361/?q=H-2143>

NIBR-rapport 2011:28: Samordning av statlig tilsyn og systemrevisjon som tilsynsmetode:

[https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/samordning-av-statlig-tilsyn-og-systemre/id671825/?q=samordning av tilsyn](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/samordning-av-statlig-tilsyn-og-systemre/id671825/?q=samordning+av+tilsyn)

Det kommunale og fylkeskommunale risikobildet for perioden 2016-2020:

<http://www.ks.no/fagomrader/utvikling/fou/fou-rapporter/stor-enighet-om-risikoomradene/>

DIFI- rapport 2016:05: Statens tilsyn med kommunen:

https://www.difi.no/sites/difino/files/difi-rapport_2016-5_statens_tilsyn_med_kommunene._organisering_omfang_nytte_og_forbedringsmuligheter.pdf

Kort om våre tilsynstemaer for 2018

2. Kort om våre tilsynstemaer for 2018

Nedenfor finner dere informasjon om temaer vi har planlagt å føre tilsyn med i 2018. Kulepunktene er ikke uttømmende og kan fravikes for eksempel ved hendelsesbaserte tilsyn e.l.

2.1 Barnehageområdet (BHG.)

- Kommunens utøvelse av tilsynsplikt
- Godkjenning av barnehager
- Organisering av styrerressursen

2.2 Beredskapsområdet (BERED.)

- Tilsyn med kommunens beredskapsplikt

2.3 Helseområdet (HEL.)

- Landsomfattende tilsyn (LOT) sammen med vår sosial- og familieavdeling 2017/ 2018: kommunale helse- og omsorgstjenester, kommunale sosialtjenester og spesialisthelsetjenester til personer med samtidig psykisk lidelse og rusmiddelavhengighet

2.4 Landbruksområdet (LAND.)

- Kontroll med kommunenes forvaltning av økonomiske og juridiske virkemidler på landbruksområdet

Kort om våre tilsynstemaer for 2018

2.5 Miljøvernområdet (MILJØ)

- Kommunens avløpshåndtering
- Kommunenes håndtering av forurenset grunn (forvaltningstilsyn)

2.6 Sosial- og familieområdet (SOF.)

- Landsomfattende tilsyn (LOT) sammen med vår helseavdeling 2017/2018: kommunale helse- og omsorgstjenester, kommunale sosialtjenester og spesialisthelsetjenester til personer med samtidig psykisk lidelse og rusmiddelavhengighet
- Landsomfattende tilsyn med introduksjonsloven – individuell plan
- Kvalifiseringsprogrammet
- Behandling av stønad til livsopphold og stønad i særlige tilfeller samt bruk av vilkår
- Økonomisk rådgivning
- Kommunen som krisesentermyndighet
- Tilsyn med familievernkontor

På barnevernområdet er det ikke planlagt tilsyn med kommuner, da landsomfattende tilsyn retter seg mot Barne-, ungdoms- og familieetatsens (BUFETAT) bistandsplikt når barn trenger akuttiltak og opphold i barneverninstitusjon.

2.7 Utdanningsområdet (UTD.)

- Felles nasjonalt tilsyn (FNT): her kan vi velge mellom forvaltningstilsyn, tilsyn med elevenes utbytte av opplæringen eller tilsyn med om skolene driver med skolebasert vurdering
- Tilsyn med fagopplæring i videregående skole

Samordning av kommunerettet tilsyn

3.Samordning av kommunerettet tilsyn

Forkortelser brukt i planen:

FMOA: Fylkesmannen i Oslo og Akershus

FNT: Felles nasjonalt tilsyn

LOT: Landsomfattende tilsyn

Datatilsynet: ingen planer om tilsyn med verken kommunale eller fylkeskommunale virksomheter i 2018.

Mattilsynet: Tilsynsplanlegging ikke avsluttet pr 1. mars.

Arbeidstilsynet- Oslo: Ikke kommunerettet tilsyn i 2018.

Vegvesenet: Risikobasert tilsyn. Kommuner/ bydeler velges ikke på forhånd, men basert på tips fra blant annet Parkeringsklagenemnda og publikum.

3.1 Akershus Fylkeskommune:

Tidspunkt 2018	FMOA	Andre statlige tilsynsmyndigheter
1.Halvår		
2.Halvår		

Samordning av kommunerettet tilsyn

3.2 Akershus kommuner:

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
 Asker	1.Halvår	SOS: LOT m/ introduksjonsloven- individuell plan Kommunebesøk			Forvaltningsrevisjon i Asker og Bærum Vannverk Forvaltningsrevisjon tilskudd til kommunen
	2.Halvår	BERED.: Kommunal beredskapsplikt			
 Aurskog- Høland	1.Halvår				NAV
	2.Halvår				
 Bærum	1.Halvår				Arbeidslivskriminalitet Blir tilpasset undervisning gjennomført? Praktisering av foreløpige svar og offentlighet
	2.Halvår	BERED.: Kommunal beredskapsplikt			

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
 Eidsvoll	1. Halvår			Matrikkellovtilsyn	Investeringsprosjekter
	2. Halvår	Helse og Sosial: LOT 17/18			
 Enebakk	1. Halvår	UTD: Elevenes psykososiale skolemiljø			
	2. Halvår				Samhandlingsreformen
 Fet	1. Halvår	Helse og Sosial: LOT 17/18 BERED.: Kommunal beredskapsplikt			Byggesaksbehandling
	2. Halvår				
 Frogn	1. Halvår	Kommunebesøk			
	2. Halvår				Helse og omsorg Investeringsbeslutninger/prosjektstyring Follo landbrukskontor

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
 Gjerdrum	1. Halvår	UTD: FNT- Forvaltningskompetanse Helse og Sosial: LOT 17/18			Digitalisering
	2. Halvår				
 Hurdal	1. Halvår				Etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser
	2. Halvår				
 Lørenskog	1. Halvår				Byggesaksbehandling Selvkost byggesak
	2. Halvår				
 Nannestad	1. Halvår				Mobbing
	2. Halvår				

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
 Nes	1. Halvår	UTD: FNT- spesial-undervisning			Psykisk helse og rus
	2. Halvår				
 Nesodden	1. Halvår	Kommunebesøk SOF- Sosial: LOT m/ Introduksjonsloven – individuell plan UTD: Kommunen som barnehage-myndighet			
	2. Halvår				Integrering av flyktninger Rus og psykiatri Follo landbrukskontor
 Nittedal	1. Halvår				Selvkostområdet – byggesak Investeringsprosjekter i Nittedal - sosial dumping
	2. Halvår				

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
 Oppegård	1. Halvår	UTD: FNT- Forvaltningskompetanse			
	2. Halvår				Psykososialt læringsmiljø Ernæring til eldre i hjemmesykepleie og i sykehjem
 Rælingen	1. Halvår	BERED.: Kommunal beredskapsplikt			Legevaktjenesten
	2. Halvår				
 Skedsmo	1. Halvår	BERED.: Kommunal beredskapsplikt			Internkontroll, tjenesteperspektiv
	2. Halvår				
 Ski	1. Halvår	UTD: FNT- forvaltningskompetanse	Elektronisk arkivdanning		
	2. Halvår				Ressurskrevende brukere Integrering av flyktninger Empo AS Follo landbrukskontor

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Mattilsynet	Kartverket	Egenkontrollen
 Sørum	1. Halvår	BERED.: Kommunal beredskapsplikt			Mobbing i skolen
	2. Halvår				
 Ullensaker	1. Halvår	UTD: FNT- spesial-undervisning			Integrering av flyktninger Digitale Gardermoen IS
	2. Halvår				
 Vestby	1. Halvår				
	2. Halvår				Follo landbrukskontor Integrering av flyktninger (?) Store investeringsprosjekter (?)
 Ås	1. Halvår				
	2. Halvår				Barn og unges psykiske helse Investeringer og gjeld Follo landbrukskontor

Samordning av kommunerettet tilsyn

3.3 Oslo kommune

Tidspunkt 2018	FMOA	Arbeidstilsynet	Egenkontroll
1.Halvår	Helse: Identifisering og behandling av underernæring i sykehjem: Ryen helsehus		Byrådsavdeling for eldre, helse og sosiale tjenester: Med utvalgte bydeler: - Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere – virkemidler og måloppnåelse - Oppfølgingstilsyn: Samhandlingsreformen – utskrivningsklare pasienter Sykehjemsetaten: - Kvalitetsutvikling i kommunale og ikke-kommunale sykehjem og helsehus Barne- og familieetaten: - Kvalitet i barneverninstitusjoner - Bydelenes arbeid med å forebygge utenforskap blant unge (breddeundersøkelse med alle bydeler) Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap: - Utdanningsetaten: Svømmeopplæring i barneskolen - Eierskapskontroll i VIGO IKS Byrådsavdeling for miljø og samferdsel: - Renovasjonsetatens anskaffelse av avfallsinnhenting - Oppfølgingstilsyn- Informasjonssikkerhet i Sporveien Oslo AS Byrådsavdeling for byutvikling og Plan- og bygningsetaten: Saksbehandlingstiden i reguleringsplansaker

Samordning av kommunerettet tilsyn

			Byrådsavdeling for finans, Byrådsavdeling for helse, eldre og sosiale tjenester, Helseetaten, Utviklings- og kompetansetaten, Sykehjemsetaten og utvalgte bydeler: Infrastrukturkapasitet for Gerica Byrådsavdeling for finans og Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap: Oppfølgingstilsyn: KOSTRA-rapportering – intern kontroll Byrådsavdeling for næring og eierskap: - Risiko og sårbarhetsanalyser i Brann- og redningsetaten og Oslo Havn KF - Eierskapskontroll i HAV Eiendom AS - Byrådets og styrets overordnede styring av og tilsyn med arbeidet med å sikre god interkontroll i Boligbygg Oslo KF Byrådsavdeling for finans, Byrådsleders kontor, Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap: Overordnet styring av informasjonssikkerhet
2.Halvår			Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap, Utdanningsetaten og utvalgte skoler: - Kvalitet i skolen: Bruk av vikarer og assistenter - Kvalitet og innhold i spesialundervisning i videregående skole (utvalgte VGS og evt. PPT) Byrådsavdeling for eldre, helse og sosiale tjenester, Helseetaten og bydelene: - Bydelenes kartlegging av ernæringsstatus hos pasienter med hjemmesykepleie

Samordning av kommunerettet tilsyn

			- Er NAVs sosiale tjenester tilstrekkelig tilgjengelige? - Sykehjemsetaten: Helsehus – omstilling i pleie- og omsorgstjenestenes arbeid med rehabilitering Byrådsavdeling for miljø og samferdsel: - Bymiljøetaten: Forurensset grunn - Klimaetaten og andre virksomheter: Klimaetatens arbeid for å nå kommunens klimamål Byrådsavdeling for byutvikling, eventuelt andre berørte byrådsavdelinger og bydel Gamle Oslo: Måloppnåelse og resultater i Tøyenløftet Overordnet byrådsavdeling og et utvalg virksomheter: Sikkerhetskrav i IKT-anskaffelser Byrådet, Byrådsavdeling for eldre, helse og sosiale tjenester, Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap, Helseetaten, Ut-danningsetaten og Velferdsetaten: Tilgangsstyring, endringshåndtering mv. i tre utvalgte IKT-systemer Byrådsavdeling for næring og eierskap og Omsorgsbygg Oslo KF: Omsorgsbygg Oslo KF - investeringsprosjekter og internkontroll
--	--	--	---

Samordning av kommunerettet tilsyn

Bydel:	2018	FMOA	Egenkontroll
 Alna	1.Halvår		
	2.Halvår		
 Bjerke	1.Halvår		
	2.Halvår		
 Frogner	1.Halvår		Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere – virkemidler og måloppnåelse
	2.Halvår		
 Gamle Oslo	1.Halvår		Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere – virkemidler og måloppnåelse
	2.Halvår	Helse og Sosial: LOT 17/18	Måloppnåelse og resultater i Tøyenløftet Samhandlingsreformen – utskrivning av pasienter

Samordning av kommunerettet tilsyn

Bydel:	2018	FMOA	Egenkontroll
 Grorud	1.Halvår		Oppfølgingstilsyn: Samhandlingsreformen – utskrivningsklare pasienter
	2.Halvår		
 Grünerløkka	1.Halvår		
	2.Halvår		
 Nordre Aker	1.Halvår		
	2.Halvår		
 Nordstrand	1.Halvår	SOF.- Sosial: LOT m/ Introduksjonsloven- Individuell plan	
	2.Halvår		

Samordning av kommunerettet tilsyn

Bydel:	2018	FMOA	Egenkontroll
 Sagene	1.Halvår		
	2.Halvår		
 St. Hanshaugen	1.Halvår		
	2.Halvår		
 Stovner	1.Halvår		
	2.Halvår	SOF.- Sosial: LOT	
 Søndre Nordstrand	1.Halvår	Helse og Sosial: LOT 17/18	
	2.Halvår		

Samordning av kommunerettet tilsyn

Bydel:	2018	FMOA	Egenkontroll
 Ullern	1.Halvår		Oppfølgingstilsyn: Samhandlingsreformen – utskrivningsklare pasienter
	2.Halvår		
 Vestre Aker	1.Halvår		
	2.Halvår		
 Østensjø	1.Halvår	Helse og Sosial: LOT 17/18	
	2.Halvår		

Rutine for samordning av reaksjoner

«Samordningen skal søke å sikre at summen av pålegg ikke overstiger de økonomiske rammene kommunene har til rådighet.»

4. Rutine for samordning av reaksjoner

Rutinen som er beskrevet under gjelder for alle tilsynsmyndigheter som vi samarbeider med, les mer om samarbeidspartnere under kapittel 1.3.

4.1 Bakgrunnen for rutinen

Tilsynsmyndighetene er pliktig til å vurdere de virkninger eventuelle pålegg kan ha for kommunens eller fylkeskommunens øvrige virksomhet før vedtak treffes. Samordningen skal søke å sikre at summen av pålegg ikke overstiger de økonomiske rammene kommunene har til rådighet. Samordningen av virkemiddelbruk etter § 60e bygger på tre hovedelementer:

1. Vurdering

Fylkesmannens samordning skal legge til rette for vurdering av de påleggene som tilsynsmyndighetene gir. Det vil si vurdere konsekvensene av pålegg i sammenheng med andre krav til kommunen.

2. Varsling i forkant av bruk av pålegg

Alle tilsynsmyndigheter skal varsle Fylkesmannen i forkant av bruk av pålegg og andre sanksjoner med vesentlige virkninger for kommunen. Konsekvensene kan eksempelvis være økonomiske eller administrative. Varslingen skal sikre at fylkesmannen er informert om aktuelle vedtak fra tilsynsorganer som rettes mot den enkelte kommune. Det underliggende hensyn er at uansett hvem som fører tilsyn med kommunen, har kommunen krav på at tilsynsvirksomheten som rettes mot den er samordnet.

Rutine for samordning av reaksjoner

Det understrekes at tilsynsmyndighetenes vedtakskompetanse ikke endres som følge av varslingsplikten. Tilsynsmyndigheten vurderer og avgjør selv om kommunen/fylkeskommunen oppfyller sine lovpålagte plikter. Tilsvarende avgjør tilsynsmyndigheten selv om den skal ilegge sanksjoner.

Varslinger sendes Fylkesmannens postmottak på følgende e-post: fmoapostmottak@fylkesmannen.no merket med «Samordningsstaben».

3. Dialog

Dersom det er hensiktsmessig og forsvarlig, skal tilsynsmyndighetene føre dialog med kommunen/ fylkeskommunen før pålegg eller andre sanksjoner med vesentlig virkning vedtas. Dialogen kan omhandle utforming av pålegg med vesentlige virkninger eller andre sanksjoner og kommunens/fylkeskommunens oppfølging av disse. Dialogen skal skje i regi av Fylkesmannen. Forespørsel om samordning av dialog sendes til Fylkesmannens postmottak på følgende e-post: fmoapostmottak@fylkesmannen.no merket med «Samordningsstaben»

5. Konsekvenser av brudd på samordningsplikten

5. Konsekvenser av brudd på samordningsplikten

Å ikke følge samordningsbestemmelsene, kan være i strid med korrekt saksbehandling. Etter alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper vil et vedtak om pålegg likevel være gyldig når det er grunn til å regne med at den eventuelle feil ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold. Om feilen kan ha vært utslagsgivende på innholdet i vedtaket må, vurderes konkret. For en utfyllende drøftelse av momenter som kan inngå i en slik vurdering vises det til Ot.prp. nr. 97 (2005-2006) kap. 8.3.1.

Liste over kontaktpersoner

6. Liste over kontaktpersoner

Tilsynsmyndigheter:	Kontaktperson:	E-post:	Telefon:
<i>Fylkesmannen i Oslo og Akershus:</i>			
Samordningsstaben	Fakra Butt	fmoafbu@fylkesmannen.no	22003597
Barnehageområdet	Jane Barbro Hjellegjerde Aambakk	fmoajan@fylkesmannen.no	22003808
Utdanningsområdet	Inger Børte	fmoaibor@fylkesmannen.no	22003803
Sosial- og familieområdet- Sosial	Grete Finstad	fmoagnf@fylkesmannen.no	22003615
Sosial- og familieområdet- Barnevern	Tove Narud	fmoatna@fylkesmannen.no	22003744
Helseområdet	Heidi Fugli	fmoahfu@fylkesmannen.no	22003921
Miljøvernområdet	Jens Hertzberg	fmoajhe@fylkesmannen.no	22003651
Landbruksområdet	Trond Løfsgaard	fmoatrl@fylkesmannen.no	22003663
Beredskapsområdet	Rune Svindland	fmoarsv@fylkesmannen.no	22003544
<i>Statlige tilsynsmyndigheter:</i>			
Arbeidstilsynet	Anne Langedrag	anne.langedrag@arbeidstilsynet.no	73 19 97 00
Mattilsynet, Region Stor-Oslo	Kirsti Edith Ullsfoss	kirsti.edith.ullsfoss@mattilsynet.no	22 77 84 87
Arkivverket	Jon Sandven	jonsan@arkivverket.no	92 61 36 41

Liste over kontaktpersoner

Vegvesenet – region Øst	Jon Øverengen Wilberg	jon.Overengen.wilberg@vegvesen.no	61 27 11 82
Kartverket	Janne Johnsen	Janne.Johnsen@kartverket.no	32 11 80 97
Datatilsynet	Hallstein Husand	Hallstein.Husand@Datatilsynet.no	22 39 69 44
Sekretariat-og revisjonsenheter:			
FIKS - Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat	Kjell Tore Wirum	FIKS@follofiks.no	64 96 20 58
ROKUS IKS- Romerike kontrollutvalgssekretariat	Mona Moengen	monmoe@lorenskog.kommune.no	67 93 45 80
Kontrollutvalget i Oslo	Reidar Enger	reidar.enger@krv.oslo.kommune.no	23 48 68 03
Kommunerevisjon i Oslo	Hilde Ludt	hilde.ludt@krv.oslo.kommune.no	23 48 68 36

Møteoversikt 2018 – representantskapsmøter**Sted: Formannskapssalen, Vestby rådhus**

Torsdag 19. april	Klokkeslett:	IKSer og selskaper:
	0815 – 0900	Follo lokalmedisinske senter IKS
	0910 - 1010	Kemneren i Follo
	1010 - 1110	Follo Brannvesen IKS
	<i>1115 – 1145</i>	<i>Lunsj</i>
	1145 – 1240	Krise- og incestsenteret i Follo IKS
	1250 – 1350	Follo Barnevernvakt
	1350 – 1450	Nordre Follo Renseanlegg IKS
	1500 - 1550	Follo Ren IKS
Fredag 20. april	Klokkeslett:	IKSer og selskaper:
	0900 - 1000	Follo distriktsrevisjon IKS
	1010 - 1110	Søndre Follo Renseanlegg IKS
	1110 - 1200	Follo Kvalifiseringssenter IKS
	<i>1200</i>	<i>Lunsj</i>

Sted: Formannskapssalen, Vestby rådhus

Onsdag 10. oktober	Klokkeslett:	IKSer og selskaper:
	0815 – 0900	Follo lokalmedisinske senter IKS
	0910 – 1100	Follo Ren IKS
	<i>1115 – 1145</i>	<i>Lunsj</i>
	1145 – 1240	Krise- og incestsenteret i Follo IKS
	1250 – 1350	Follo Barnevernvakt
	1350 – 1450	Kemneren i Follo
	1450 - 1550	Nordre Follo Renseanlegg IKS
Torsdag 11. oktober	Klokkeslett:	IKSer og selskaper:
	0800 – 0850	Follo Brannvesen IKS
	0900 - 1000	Follo distriktsrevisjon IKS
	1010 - 1110	Søndre Follo Renseanlegg IKS
	1110 - 1200	Follo Kvalifiseringssenter IKS
	<i>1200</i>	<i>Lunsj</i>

Sted: Formannskapssalen, Vestby rådhus

Tirsdag 18. desemb	Klokkeslett:	IKSer og selskaper:
	0815 – 0900	Follo lokalmedisinske senter IKS
	0910 - 1010	Follo Ren IKS
	1010 - 1110	Follo Brannvesen IKS
	1115 – 1145	<i>Lunsj</i>
	1145 – 1240	Krise- og incestsenteret i Follo IKS
	1250 – 1350	Follo Barnevernvakt
	1350 – 1450	Kemneren i Follo
	1450 - 1550	Nordre Follo Renseanlegg IKS
Onsdag 19. desemb	Klokkeslett:	IKSer og selskaper:
	0900 - 1000	Follo distriktsrevisjon IKS
	1010 - 1110	Søndre Follo Renseanlegg IKS
	1110 - 1200	Follo Kvalifiseringssenter IKS
	1200	<i>Lunsj</i>

Oppdatert 31.01.2018
KMSW

KONTROLLUTVALGET I VESTBY KOMMUNE

AKTUELLE ORIENTERINGER

Tema	Beskrivelse	Merknad	Ansvar	Status
Brakerstyrt personlig assistanse (BPA)	Funksjonshemmede med stort assistansebehov har siden 1.januar 2015 rett til å få assistansen organisert som brukerstyrt personlig assistanse.	Orientering fra kommunen om bl.a.: • Omfang • Rutiner og praksis for tildeling	Adm.	
Sykefravær	Sykefraværet i Norge regnes som høyt. Tett oppfølging på arbeidsplassen forebygger sykefravær, til beste for arbeidstakerne, arbeidsgiverne og samfunnet	Orientering fra kommunen om bl.a.: • Omfang av korttids-/langtids-sykefravær • Kommunens oppfølging, herunder refusjonskrav sykelønn	Adm.	
Stillingsstørrelser	Det er jevnlig fokus på uønsket deltid. Virksomheter og organisasjoner oppmuntres til å ta i bruk ulike virkemidler for å avskaffe uønsket deltid	Orientering fra kommunen om bl.a.: • Status tilsatte (heltid/deltid) • Kommunens arbeid i forhold til uønsket deltid	Adm.	
Medarbeiderundersøkelse	En medarbeiderundersøkelse er et viktig verktøy for kunne måle, forbedre forhold på arbeidsplassen og utvikle organisasjonen. Kommuner gjennomfører jevnlig medarbeiderundersøkelser for kartlegging og vurdering av arbeidsmiljøet.	Orientering fra kommunen om resultat fra siste medarbeiderundersøkelse, gjerne operasjonalisert ned på stillingsstørrelser (heltid/deltid) samt i forhold til sykefravær (korttids-/langtids-)	Adm.	
Personvern	EUs forordning for personvern, The General Data Protection Regulation (GDPR), blir norsk lov i 2018. Det betyr at vi får nye regler for personvern i Norge. Det nye regelverket gir virksomheter nye plikter og enkeltpersoner nye rettigheter. Det nye personvernregelverket legger vekt på ansvarlighet og internkontroll hos virksomheten fremfor forhåndskontroll fra Datatilsynet. Kravene til avviksbehandling, varsling av berørte og kontinuerlig arbeid med informasjonssikkerheten skjerpes i det nye regelverket.	Orientering fra kommunen om bl.a.: • Ivaretagelsen av funksjon som personvernombud • Kommunens arbeid med personvern	Adm.	
Varsling	Arbeidsmiljøloven gir arbeidstakere og innleide rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Rettigheten skal bidra til å styrke ansattes reelle ytringsfrihet i arbeidslivet. Arbeidsmiljølovens varslingsregler omfatter tilfeller der arbeidstaker varsler om kritikkverdige forhold i egen virksomhet. Dette kan være forhold som arbeidstakeren blir kjent med gjennom arbeidsforholdet og som er eller kan være i strid med: • Lov og regler • Virksomhetens retningslinjer • Alminnelig oppfatning av hva som er forsvarlig eller etisk akseptabelt Etter arbeidsmiljøloven § 2A-3 plikter arbeidsgivere med fem eller flere ansatte å utarbeide rutiner for varsling. Rutinene skal utarbeides i samarbeid med ansatte og tillitsvalgte. KS har utarbeidet veileder for kommuners arbeid med ytringsfrihet og varsling	Orientering om bl.a. kommunens rutiner og praksis for håndtering av varsel (interne varsel og/eller eksterne varsel) samt omfang	Adm.	

Etiske retningslinjer	Etiske retningslinjer er viktig hjelpemiddel i arbeidet med å utvikle og vedlikeholde en høy etisk standard i kommunesektoren. Etiske retningslinjer må være tilgjengelig, gjøres kjent og jevnlig benyttes til refleksjon over egen praksis. Formålet er å videreutvikle gode holdninger og god praksis. Etiske retningslinjer kan med fordel være felles for både folkevalgte og administrativt ansatte, eventuelt med enkelte punkter ulikt ut fra ulike roller.	Orientering om kommunens arbeid med implementering av etiske retningslinjer i organisasjonen for ansatte og/eller folkevalgte	Adm.	
Venteliste sykehjem	1.juli 2017 ble kommunene pålagt å føre ventelister for sykehjemsplass for å skape mer forutsigbarhet for eldre og pårørende.	Orientering fra kommunen om bl.a.: • Status venteliste • Rutiner og praksis for tildeling av sykehjemsplass	Adm.	
Digitalisering	Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Det handler om å tilby nye og bedre tjenester, som er enkle å bruke, effektive, og pålitelige. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har ansvaret for å koordinere arbeidet med digitalisering i offentlig sektor	Orientering om kommunens fokus og arbeid med digitalisering i forvaltningen generelt og tjenesteproduksjon spesielt	Adm.	
Klart språk	KS deler ut støtte til kommuner og fylkeskommuner som skal forbedre språket i sin kommunikasjon med innbyggerne. Støtteordningen er en del av programmet Klart språk i kommunesektoren som skal vare fram til 2020. Hittil har over 100 kommuner og fylkeskommuner deltatt på regionale kurs i klart språk og mange har startet opp eget arbeid. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) er med på å finansiere KS-programmet	Orientering om kommunens arbeid med tiltak for å stimulere til godt og brukervennlig språk i sin kommunikasjon med innbyggere, søkere etc.	Adm.	
Byggesak	Byggesaker behandles i henhold til Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter. Det er tiltakets art, altså hva du skal bygge som er avgjørende for hvordan du skal søke om tillatelse. Disse reglene er like i alle kommuner	Orientering fra kommunen om bl.a.: • Bemanning • Saksbehandlingstid • Byggesaksgebyr • Tilsyn • Bruk av dispensasjoner	Adm.	
Omsorg 2020	Omsorg 2020 presenterer regjeringens plan for omsorgsfeltet. Den inneholder prioriterte satsninger sammen med konkrete tiltak i oppfølgingen av stortingsmeldingen «Morgendagens Omsorg» Omsorg 2020 skal bidra til en langsiktighet i arbeidet med å styrke kapasiteten, kompetansen og kvaliteten i de kommunale helse- og omsorgstjenestene	Orientering om kommunens tiltak for å styrke • Kapasiteten • Kvaliteten, og • Kompetansen i omsorgstjenestene	Adm.	
NAV	Arbeids- og velferdsforvaltningen, opprinnelig Ny arbeids- og velferdsforvaltning, ble offisielt etablert 1.juli 2006. Minstekravet til et NAV-kontor er økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (henholdsvis sosialtjenesteloven kapittel 5 og 5A) fra kommunen og hele det statlige	Orientering fra NAV/kommunen om bl.a.: • Bemanning • Omfang (hvilke tjenester tilbys) • Saksbehandlingstid	Adm./NAV	

	tjenestespekteret fra den tidligere trygdeetaten og Aetat. Den lokale samarbeidsavtalen fastsetter hvilke tjenester det enkelte kontor tilbyr utover minstekravet. Fra 1.januar 2017 skal kommunen stille krav om aktivitet for sosialhjelpsmottakere under 30 år.			
Barnevern	Barnevernets hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. I tillegg skal barnevernet bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår	Orientering fra kommunen om bl.a.: • Bemanning (ift. øremerkede stillinger) • Omfang (de ulike tiltak) • Saksbehandlingstid • Oppfølging av nasjonalt tilsyn	Adm.	
Opptrappingsplanen for rusfeltet (2016-2020)	Stortinget har vedtatt en helhetlig opptrappingsplan som tar for seg de tre innsatsområdene tidlig innsats, behandling og ettervern/oppfølgingstjenester. Forslagene omhandler tiltak som skal legge til rette for en forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats overfor grupper som står i fare for eller er i ferd med å utvikle eller har lettere/moderate rusproblemer og for personer med alvorlig rusavhengighet, samt deres pårørende	Orientering om kommunens arbeid med bl.a.: • Tidlig innsats • Behandling • Ettervern/oppfølgingstjenester	Adm.	
Offentlige anskaffelser	Offentlig sektor kjøper inn varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider for om lag 500 mrd. kroner årlig. Regelverket skal sikre at pengene utnyttes best mulig, og at innkjøpene bidrar til et konkurransedyktig næringsliv. Nytt anskaffelsesregelverk trådte i kraft 1. januar 2017.	Orientering om bl.a.: • kommunens etterlevelse av inngåtte rammeavtaler • kommunens læringseffekt av eventuelle avgjørelser i KOFA	Adm.	
Virksomhetsbesøk	Gjerne i forbindelse med orientering fra den aktuelle enhet/virksomhet		FIKS	

**KONTROLLUTVALGET I
VESTBY KOMMUNE**
AKTIVITETSPLAN
A jour pr 31.1.18

Oversikten nedenfor viser planlagte aktiviteter, frist for når de skal være ferdig, ansvar for å utføre oppgaven samt status. Oversikten ajourføres fortløpende. Deloitte står for regnskapsrevisjonen. FIKS utreder andre saker, lager innstilling i alle saker og er sekretær for utvalget. Revisors rapporter skal være FIKS i hende minimum 14 dager før møtet. Forkortelser: **KU**: Kontrollutvalget, **KST**: Kommunestyret

Nr.	Beskrivelse	Frist	Ansvar	Status	Avsluttet
1.	Kontrollutvalgets årsrapport				
	Kontrollutvalgets årsrapport for 2017	Januar	FIKS	KU 31.1.18	
2.	Aktivitetsplan		FIKS	Rullerende og ajourføres etter hvert møte	
3.	Utvalgets strategiplan	Januar	FIKS	Skal fornyes årlig.	
4.	Budsjett for kontroll og tilsyn				
	Budsjett for kontroll og tilsyn 2018		FIKS	KU 26.9.17	
5.	Møteplan 2018 Møtene starter kl. 17:00 og varer normalt inntil 2 timer		FIKS	Vedtatt møteplan for 2018: 31.1 – Møterom 107, Vestby rådhus 14.3 – Møterom 107, Vestby rådhus 9.5 – Formannskapssalen, Vestby rådhus 6.6 – Møterom 107, Vestby rådhus 5.9 – Møterom 107, Vestby rådhus 24.10 – Møterom 107, Vestby rådhus 5.12 – Formannskapssalen, Vestby rådhus	Avholdt
6.	Kommunens årsregnskap				
	Kommunens årsregnskap for 2017		Rådmann		
	Revisjonsberetning 2017	15.4.18	Deloitte		
	Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2017		FIKS		
7.	Vestby Havn årsregnskap				
	Vestby Havn årsregnskap for 2017		Kommunen		
	Revisjonsberetning 2017	15.4.18	Deloitte		

Nr.	Beskrivelse	Frist	Ansvar	Status	Avsluttet
	Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2017		FIKS		
8.	Tertialrapporter:				
	1. Tertialrapport (jan-april 2017) - orienteringssak	Juni	Rådmann	KU 14.6.17	
	2. Tertialrapport (mai-aug 2017) - orienteringssak	Oktober	Rådmann	KU 1.11.17	
9.	Rapporter fra revisjonen:				
	1. Pr. 30.04.17 (perioden 1.5.16 – 30.4.17)	Mai	KPMG	KU 10.5.17	
	2. Pr. 31.10.17 (perioden 1.5.17 – 31.10.17)	November	Deloitte	KU 31.1.18	
10.	Revisjonsplan				
	Revisjonsplan 2017		Deloitte	KU 1.11.17	
11.	Ny plan for forvaltningsrevisjon 2018-2020	Høst 2017	FIKS	KU 1.11.17	KST 15.12.17
12.	Forvaltningsrevisjon 2016				
	1. Demensomsorgen i Vestby kommune	1.11.16	KPMG	KU 14.12.16	KST 13.2.17
	2. Antikorrupsjonsarbeidet i plan- og bygningssaker	1.11.16	KPMG	KU 14.12.16	KST 13.2.17
13.	Forvaltningsrevisjon 2017				
	1. Samhandlingsreformen	22.11.17	Deloitte	KU 6.12.17 – FR-rapport	
	2. Søndre Follo Renseanlegg IKS	22.11.17	Deloitte	KU 31.1.18 – orientering	
14.	Forvaltningsrevisjon 2018				
	1. Integrering av flyktninger		FIKS	KU 31.1.18 – valg av tema	
	2. Store investeringsprosjekt		FIKS	KU 31.1.18 – valg av tema	
15.	Oppfølging av tidligere FR-rapporter:		Rådmann		
	1. Rådmannens internkontroll, ny frist:	1.3.16	Rådmann	KU 4.5.16 KU 1.11.17	KST 23.5.16 KST 15.12.17
	2. Hjemmetjenesten	2.8.15	Rådmann	KU 11.11.15	KST 7.12.15
	3. PPT-tjenesten	8.11.16	Rådmann	KU 14.12.16	KST 13.2.17
	4. Kommunens beredskapsarbeid	8.2.17	Rådmann	KU 10.5.17	KST 26.6.17
	5. Demensomsorgen		Rådmann		KST 13.2.17
	6. Antikorrupsjonsarbeidet i plan- og bygningssaker		Rådmann		KST 13.2.17
16.	Overordnet analyse og	Høst 16	FIKS	KU 14.9.16	KST 10.10.16

Nr.	Beskrivelse	Frist	Ansvar	Status	Avsluttet
	plan for selskapskontroll 2017-2020				
17.	Varsel om generalforsamling/repr. skap				
	Selskapenes årsrapporter samles og legges fram for utvalget en gang per år.	Høst 17	FIKS		
18.	Andre saker				
	Konkurranseutsetting av regnskapsrevisjon		FIKS	KU 10.5.17	KST 22.5.17